

СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 156 год. LXVII

9 ноември 2011, среда

Цената на овој број е 270 денари

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
3395. Одлука за испраќање на припадници на Армијата на Република Македонија за учество во мировна операција во Авганистан во состав на Меѓународните сили за безбедносна поддршка на Авганистан – ИСАФ.....	2	3402. Одлука за прекин на постапката за доделување концесија за вршење на работите на изградба, реконструкција, одржување, наплата на патарина и користење на дел од државните патишта во Република Македонија (Пакет 2).....	5
3396. Одлука за избор на претседател, потпретседател и членови на Државната изборна комисија.....	3	3403. Одлука за престанок и за давање на трајно користење на движна ствар на општина Студеничани, без надомест.....	5
3397. Одлука за именување на претседател и членови на Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.....	3	3404. Одлука за отпишување на побарувањата спрема МРТ.....	5
3398. Одлука за давање согласност на Одлуката за започнување на постапка за јавно приватно партнерство.....	3	3405. Одлука за намалување на увозните давачки за бел шеќер.....	6
3399. Одлука за престанување на важење на Одлуката за давање согласност за склучување на договорот за давање на трајно користење движна ствар без надоместок.....	3	3406. Програма за детални геолошки истражувања за 2011 година.....	6
3400. Одлука за започнување на постапка за доделување на концесии за експлоатација на минерални сировини.....	4	3407. Методологија за начинот на формирање на цените на лековите.....	7
3401. Одлука за прекин на постапката за доделување концесија за вршење на работите на изградба, реконструкција, одржување, наплата на патарина и користење на дел од државните патишта во Република Македонија (Пакет 1).....	4	3408. Правилник за утврдување на превентивните мерки за безбедно чување и складирање на особено опасните хемикалии.....	9
		3409. Правилник за начинот на водењето на евиденцијата за прометот со особени опасни хемикалии.....	10
		3410. Правилник за образецот на барањето за вршење на дејност промет со особено опасни хемикалии, образецот на барањето за издавање дозвола за употреба на особено опасни хемикалии, образецот на дозволата за вршење на дејност промет со особено опасни хемикалии и образецот на дозволата за употреба на особено опасни хемикалии.....	13

	Стр.		Стр.
3411. Листа на високоризични супстанции (кои предизвикуваат загриженост).....	21	3416. Правилник за изменување на Правилникот за количините на горните граници-плафоните на емисиите на загадувачките супстанции со цел утврдување на проекциите за одреден временски период кои се однесуваат на намалувањето на количините на емисиите на загадувачките супстанции на годишно ниво.....	74
3412. Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за образецот на барањето за упис во регистарот на откупувачи и регистарот на увозници на одделни земјоделски производи и потребната придружна документација...	23	3417. Упатство за измена и дополнување на Упатството за начинот за вршење на платниот промет со странство.....	74
3413. Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за поблиските услови кои треба да ги исполнуваат откупувачите на земјоделски производи и поблиските услови кои треба да ги исполнуваат откупните места на земјоделски производи.....	23	3418. Статутарна одлука за изменување и дополнување на Статутот на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија.....	75
3414. Наредба за спроведување на меѓународниот стандард за насоки при извоз, транспорт, увоз и ослободување на агенсии за биолошка контрола и останати корисни организми бр. 3.....	23	3419. Правилник за посебните барања за безбедност на храната за посебна нутритивна употреба – храна наменета за користење во диети со ограничена енергетска вредност со цел намалување на телесната тежина (*).....	76
3415. Наредба за спроведување на меѓународниот стандард за фитосанитарни третмани за регулирани штетни организми бр. 28.....	35	3420. Решение за определување на денот за отпочнување со работа на извршителот	80
		Огласен дел.....	1-80

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 3395.

Врз основа на членот 41 став 3 од Законот за одбрана („Службен весник на Република Македонија” број 42/2001, 5/2003, 58/2006, 110/2008 и 51/11), Собранието на Република Македонија, на седницата одржана на 8 ноември 2011 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ИСПРАЌАЊЕ НА ПРИПАДНИЦИ НА АРМИЈАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА УЧЕСТВО ВО МИРОВНА ОПЕРАЦИЈА ВО АВГАНИСТАН ВО СОСТАВ НА МЕЃУНАРОДНИТЕ СИЛИ ЗА БЕЗБЕДНОСНА ПОДДРШКА НА АВГАНИСТАН – ИСАФ

1. За учество во мировната операција во состав на Меѓународните сили за безбедносна поддршка на Авганистан – ИСАФ, се испраќаат припадници на Армијата на Република Македонија, и тоа:

- една механизирана пешадиска чета во состав од 150 припадници на Армијата на Република Македонија за обезбедување на командата на ИСАФ,
- двајца штабни офицери на Армијата на Република Македонија за работа во командите на ИСАФ,
- пет припадници на Армијата на Република Македонија во состав на Оперативно – менторски тим и тим за врски (ОМЛТ) за поддршка на третата бригада од 209-от корпус на Авганистанската национална армија,
- медицински хируршки тим во состав од шест припадници на Армијата на Република Македонија за работа во рамките на Норвешкиот провинциски тим за реконструкција,
- четири штабни офицери на Армијата на Република Македонија за работа во рамките на Школото за воена полиција за обука на Авганистанската национална армија и
- мобилен тим за обука (МТТ) во состав од пет припадници на Армијата на Република Македонија за работа во рамките на Школото за воена полиција за обука на Авганистанската национална армија.

2. Припадниците на Армијата на Република Македонија од точката 1 на оваа одлука се упатуваат, и тоа:

- припадниците на Армијата на Република Македонија од точката 1 алинеи 1, 2 и 3 на оваа одлука смета-но од јануари 2012 до јули 2012 (прва годишна ротација) и јули 2012 до јануари 2013 (втора годишна ротација) и

- припадниците на Армијата на Република Македонија од точката 1 алинеја 4 на оваа одлука сметано од декември 2011 до јуни 2012 и

- припадниците на Армијата на Република Македонија од точката 1 алинеи 5 и 6 на оваа Одлука сметано од март 2012 до септември 2012 (прва годишна ротација) и септември 2012 до март 2013 (втора годишна ротација).

3. Финансиските трошоци на учесниците во мировната операција од точката 1 на оваа одлука, ги обезбедува:

- за припадниците на Армијата на Република Македонија од точката 1 алинеи 1, 2, 3, 5 и 6 на оваа одлука трошоците за транспорт ги обезбедува НАТО (стратешки партнер/земја контрибутор), а другите трошоци за плати, надоместоци, придонеси и логистички трошоци ги обезбедува Република Македонија,

- за припадниците на Армијата на Република Македонија од точката 1 алинеја 4 на оваа одлука трошоците за транспорт, сместување, исхрана, гориво и итна медицинска заштита ги обезбедува Кралството Норвешка, додека другите трошоци за плати, надоместоци и придонеси ги обезбедува Република Македонија.

4. Подготовките и организацијата на учесниците во мировната операција ќе ги изврши Министерството за одбрана, односно Генералштабот на Армијата на Република Македонија.

5. По завршувањето на учеството во мировната операција, Владата на Република Македонија поднесува извештај пред Собранието на Република Македонија.

6. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 07- 4627/1
8 ноември 2011 година
Скопје

Претседател на Собранието
на Република Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

3396.

Врз основа на членот 68 став 2 од Уставот на Република Македонија и членот 27 став 5 од Изборниот законик („Службен весник на Република Македонија“ број 40/2006, 136/2008, 44/11 и 51/11), Собранието на Република Македонија, на седницата одржана на 8 ноември 2011 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ИЗБОР НА ПРЕТСЕДАТЕЛ, ПОТПРЕТСЕДАТЕЛ И ЧЛЕНОВИ НА ДРЖАВНАТА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

I. За претседател, потпретседател и членови на Државната изборна комисија, се избираат:

а) за претседател
Борис Кондарко, досегашен претседател на Државната изборна комисија,

б) за потпретседател
Субхи Јакупи, досегашен потпретседател на Државната изборна комисија,

в) за членови:
1. Влатко Сајкоски, досегашен член на Државната изборна комисија,

2. Сашо Срцев, досегашен член на Државната изборна комисија,

3. Јован Јосифовски, досегашен член на Државната изборна комисија,

4. Виолета Дума, адвокат од Скопје и
5. Бедредин Ибраими, досегашен член на Државната изборна комисија.

II. Со влегувањето во сила на оваа одлука престанува мандатот на составот на Државната изборна комисија избран со Одлуката за избор на претседател, заменик и членови на Државната изборна комисија („Службен весник на Република Македонија“ број 152/2008) и Одлуката за избор на претседател на Државната изборна комисија („Службен весник на Република Македонија“ број 49/11).

III. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 07- 4628/1 Претседател на Собранието
8 ноември 2011 година на Република Македонија,
Скопје **Трајко Вељаноски, с.р.**

3397.

Врз основа на членот 68 став 2 од Уставот на Република Македонија и членот 3 од Законот за основање на Државна комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен („Службен весник на Република Македонија“ број 51/11), Собранието на Република Македонија, на седницата одржана на 8 ноември 2011 година донесе

О Д Л У К А
ЗА ИМЕНУВАЊЕ НА ПРЕТСЕДАТЕЛ И ЧЛЕНОВИ НА ДРЖАВНАТА КОМИСИЈА ЗА ОДЛУЧУВАЊЕ ВО УПРАВНА ПОСТАПКА И ПОСТАПКА ОД РАБОТЕН ОДНОС ВО ВТОР СТЕПЕН

I. За претседател и членови на Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен, се именуваат:

а) за претседател
Ирена Брзанова, дипломиран правник од Скопје,
б) за членови:

1. Анита Кипаризовска Крстеска, дипломиран правник од Охрид,

2. Јован Трпевски, дипломиран правник од Скопје,

3. Јаготка Ивановска, дипломиран правник од Свети Николе,

4. Шериф Мемети, дипломиран земјоделски инженер од Тетово,

5. Менсур Зенуни, дипломиран правник од с. Добридол и

6. Ирена Василеска Шалевиќ, дипломиран правник од Скопје.

II. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 07- 4630/1 Претседател на Собранието
8 ноември 2011 година на Република Македонија,
Скопје **Трајко Вељаноски, с.р.**

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
3398.

Врз основа на член 89, став 3 од Законот за концесии и други видови на јавно приватно партнерство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 7/08, 139/08, 64/09 и 52/10), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 30.10.2011 година донесе

О Д Л У К А
ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА ОДЛУКАТА ЗА ЗАПОЧНУВАЊЕ НА ПОСТАПКА ЗА ЈАВНО ПРИВАТНО ПАРТНЕРСТВО

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност на Одлуката за започнување на постапка за јавно приватно партнерство, донесена од Управниот одбор на Дирекцијата за технолошки индустриски развојни зони бр. 02-720/3 од 29.9.2011 година.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 51-5760/1 Претседател на Владата
30 октомври 2011 година на Република Македонија,
Скопје м-р **Никола Груевски, с.р.**

3399.

Врз основа на член 54, став 2 од Законот за користење и располагање со стварите на државните органи („Службен весник на Република Македонија“ бр. 8/2005, 150/2007 и 35/2011), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 30.10.2011 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ПРЕСТАНУВАЊЕ НА ВАЖЕЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ ЗА СКЛУЧУВАЊЕ НА ДОГОВОРОТ ЗА ДАВАЊЕ НА ТРАЈНО КОРИСТЕЊЕ ДВИЖНА СТВАР БЕЗ НАДОМЕСТОК

Член 1

Со оваа одлука престанува да важи Одлуката за давање согласност за склучување на Договорот за давање на трајно користење движна ствар, без надоместок, патничко моторно возило марка BMW X5 со идентификационен број WBAFB71030LV61688 на Министерството за внатрешни работи бр.19-2865/1 од 22.5.2007 година, („Службен весник на Република Македонија“ бр. 65/2007).

Член 2

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 51- 6053/1
30 октомври 2011 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

3400.

Врз основа на член 26 од Законот за концесии и други видови на јавно приватно партнерство („Службен весник на Република Македонија“ бр.7/2008, 139/2008, 64/2009 и 52/2010), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 30.10.2011 година, донесе

О Д Л У К А ЗА ЗАПОЧНУВАЊЕ НА ПОСТАПКА ЗА ДОДЕЛУВАЊЕ НА КОНЦЕСИИ ЗА ЕКСПЛОАТАЦИЈА НА МИНЕРАЛНИ СУРОВИНИ

Член 1

Концесиите за експлоатација на минерални сировини се доделуваат во функција на експлоатација на минералните сировини на локалитетите за кои се предлага доделување. На истите локалитети во изминатиот период веќе е вршена експлоатација на минерални сировини. Со оглед на фактот дека правото за експлоатација на минерални сировини се стекнува со доделување на концесија, како и моментот дека се работи за постојни и разработени каменоломи, како единствен начин за продолжување на дејноста е потребно да се доделат под концесија.

Член 2

Како основни цели за доделување на концесиите за експлоатација е создавање на услови за рамномерно искористување на минералните сировини и создавање услови за нивна експлоатација.

Член 3

Предмет на концесиите е вршење на експлоатација на поодделни видови на минерални сировини на следните локалитети:

- “Тројаци“, општина Прилеп - минерална сировина - варовник;
- “Краста“, општина Куманово - минерална сировина - варовник;
- “Оризари“, општина Липково - минерална сировина - дијабаз;
- “Татарли Чука“, општина Валандово - минерална сировина - варовник;
- “Гопчели“, општина Дојран - минерална сировина - дијабаз;
- “Превалец“, општина Велес – минерална сировина – варовник;
- “Тодорови Бавчи“, општина Велес – минерална сировина – варовник;
- “Марков Камен“, општина Чучер Сандево – минерална сировина – кварцит;
- “Кежовица и Љци“, општина Штип – минерална сировина - термоминерална вода и
- “Стрновец“, општина Старо Нагоричане – минерална сировина- термоминерална вода.

Концесиите за експлоатација од став 1 од овој член се доделуваат поодделно.

Концесиите за експлоатација ќе се доделат:

- на домашни и странски правни лица, вклучувајќи ги и странските правни лица со подружница запишана во Централниот регистар на Република Македонија;

- на понудувачите што ќе успеат да ги задоволат условите содржани во тендерската документација и јавниот повик и

- на понудувачите со највисока понудена цена.

Член 4

Постапката за доделување на концесиите од точка 3 од оваа одлука ќе се спроведе како постапка за доделување на концесии за експлоатација со отворен повик.

Член 5

Начинот на плаќање и пресметување на концесискиот надоместок ќе се определи согласно Тарифникот за утврдување на висината на надоместоците за издавање на дозволи и концесии за вршење детални геолошки истражувања и концесии за експлоатација на минерални сировини („Службен весник на Република Македонија“ бр. 72/2007, 19/2009, 105/2009, 60/2010 и 94/2010).

Член 6

Постапката за доделување на концесиите за експлоатација ќе биде спроведена во рок од 90 дена.

Заради спроведување на постапката за доделување на концесии, министерот за економија формира Комисија за спроведување на постапката во рок од пет дена од денот на влегувањето во сила на оваа одлука.

Комисијата од став 2 од овој член е должна да ја подготви тендерската документација и јавниот повик, по претходно одобрување од министерот за економија.

По одобрување на тендерската документација за доделување на концесија за експлоатација на минерални сировини, Комисијата став 2 од овој член во рок од пет дена ќе го објави јавниот повик во домашни јавни гласила.

Член 7

Висината на надоместокот за издавање на тендерската документација ќе изнесува 6.000,00 денари.

Член 8

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 51-6341/1
30 октомври 2011 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

3401.

Врз основа на член 72 став 2 алинеја 3 од Законот за концесии и други видови на јавно приватно партнерство („Службен весник на Република Македонија“ број 7/08, 139/08, 64/09 и 52/10), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 30.10.2011 година донесе

О Д Л У К А ЗА ПРЕКИН НА ПОСТАПКАТА ЗА ДОДЕЛУВАЊЕ КОНЦЕСИЈА ЗА ВРШЕЊЕ НА РАБОТИТЕ НА ИЗГРАДБА, РЕКОНСТРУКЦИЈА, ОДРЖУВАЊЕ, НАПЛАТА НА ПАТАРИНА И КОРИСТЕЊЕ НА ДЕЛ ОД ДРЖАВНИТЕ ПАТИШТА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА (ПАКЕТ 1)

Член 1

Се прекинува постапката за доделување концесија за вршење на работите на изградба, реконструкција, одржување, наплата на патарина и користење на дел од државните патишта во Република Македонија (Пакет 1) започната со Одлуката за започнување постапка за доделување концесија за вршење на работите на из-

градба, реконструкција, одржување, наплата на патарина и користење на дел од државните патишта во Република Македонија (Пакет 1) бр.19-5661/1 од 6.11.2009 година („Службен весник на Република Македонија“ број 134/09, 153/09, 21/10, 42/10, 59/10, 66/10, 94/10, 137/10, 49/11, 91/11 и 114/11).

Член 2

Со влегувањето во сила на оваа Одлука, престанува да важи Одлуката за започнување постапка за доделување концесија за вршење на работите на изградба, реконструкција, одржување, наплата на патарина и користење на дел од државните патишта во Република Македонија (Пакет 1) бр.19-5661/1 од 6.11.2009 година („Службен весник на Република Македонија“ број 134/09, 153/09, 21/10, 42/10, 59/10, 66/10, 94/10, 137/10, 49/11, 91/11 и 114/11).

Член 3

Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија.“

Бр. 51- 6464/2
30 октомври 2011 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

3402.

Врз основа на член 72 став 2 алинеја 3 од Законот за концесии и други видови на јавно приватно партнерство („Службен весник на Република Македонија“ број 7/08, 139/08, 64/09 и 52/10), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 30.10.2011 година донесе

О Д Л У К А

ЗА ПРЕКИН НА ПОСТАПКАТА ЗА ДОДЕЛУВАЊЕ КОНЦЕСИЈА ЗА ВРШЕЊЕ НА РАБОТИТЕ НА ИЗГРАДБА, РЕКОНСТРУКЦИЈА, ОДРЖУВАЊЕ, НАПЛАТА НА ПАТАРИНА И КОРИСТЕЊЕ НА ДЕЛ ОД ДРЖАВНИТЕ ПАТИШТА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА (ПАКЕТ 2)

Член 1

Се прекинува постапката за доделување концесија за вршење на работите на изградба, реконструкција, одржување, наплата на патарина и користење на дел од државните патишта во Република Македонија (Пакет 2) започната со Одлуката за започнување постапка за доделување концесија за вршење на работите на изградба, реконструкција, одржување, наплата на патарина и користење на дел од државните патишта во Република Македонија (Пакет 2) бр.19-5661/2 од 6.11.2009 година („Службен весник на Република Македонија“ број 134/09, 153/09, 21/10, 42/10, 59/10, 66/10, 94/10, 137/10, 49/11, 91/11 и 114/11).

Член 2

Со влегувањето во сила на оваа Одлука, престанува да важи Одлуката за започнување постапка за доделување концесија за вршење на работите на изградба, реконструкција, одржување, наплата на патарина и користење на дел од државните патишта во Република Македонија (Пакет 2) бр.19-5661/2 од 6.11.2009 година („Службен весник на Република Македонија“ број 134/09, 153/09, 21/10, 42/10, 59/10, 66/10, 94/10, 137/10, 49/11, 91/11 и 114/11).

Член 3

Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија.“

Бр. 51- 6464/3
30 октомври 2011 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

3403.

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за користење и располагање со стварите на државните органи („Службен весник на Република Македонија, бр.8/2005, 150/2007 и 35/2011) Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 30.10.2011 година донесе

О Д Л У К А ЗА ПРЕСТАНОК И ЗА ДАВАЊЕ НА ТРАЈНО КОРИСТЕЊЕ НА ДВИЖНА СТВАР НА ОПШТИНА СТУДЕНИЧАНИ, БЕЗ НАДОМЕСТ

Член 1

Со оваа одлука на досегашниот корисник Министерството за локална самоуправа, му престанува користењето на движна ствар, со следниве карактеристики:

Опис на движната ствар	Рег. Број	Боја	Шасија број	Год. на производство	Вредност (денари)
Плмв Lancia Delta 2.0 T 16 V	VD 372-991	/	ZLA83800001139	1995	220.000,00

Член 2

Движната ствар од членот 1 од оваа одлука се дава на трајно користење без надомест на општина Студеничани.

Член 3

Министерот за локална самоуправа склучува договор со градоначалникот на општина Студеничани, со кој се уредуваат правата и обврските за движната ствар од членот 1 од оваа одлука, која се дава на трајно користење.

Член 4

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 51-6609/1
30 октомври 2011 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

3404.

Врз основа на член 13 од Законот за стоконите резерви („Службен весник на Република Македонија“ бр. 84/2008, 77/2009 и 24/2011), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 22.10.2011 година, донесе

О Д Л У К А ЗА ОТПИШУВАЊЕ НА ПОБАРУВАЊАТА СПРЕМА МРТ

Член 1

Со оваа одлука се врши отпишување на побарувањето на Агенцијата за стоконни резерви во количина од 3.104.251 кг. Мазут спрема МРТ.

Член 2

Се задолжува Агенцијата за стоконни резерви да ја спроведе оваа одлука.

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 51-6819/1
22 октомври 2011 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

3405.

Врз основа на член 19 став 7 од Царинскиот закон („Службен весник на Република Македонија“ бр. 39/05, 4/08, 48/10, 158/10, 44/11 и 53/11), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 8.11.2011 година, донесе

**ОДЛУКА
ЗА НАМАЛУВАЊЕ НА УВОЗНИТЕ ДАВАЧКИ
ЗА БЕЛ ШЕКЕР**

Член 1

Со оваа одлука се пропишува мерка за намалување на увозните давачки – царинска стапка, за бел шеќер со тарифен број 1701 99 10 00, од 30% на 5%.

Член 2

Стоката од член 1 на оваа одлука ќе се увезува заклучно со 31.1.2012 година.

Член 3

Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.51-6843/1
8 ноември 2011 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски, с.р.**

3406.

Врз основа на член 5 став 5 од Законот за минерални сировини („Службен весник на Република Македонија“ бр. 24/2007, 88/2008, 52/2009, 6/2010, 158/2010 и 53/2011), Владата на Република Македонија на седницата одржана на 30.10.2011 година донесе

**ПРОГРАМА
ЗА ДЕТАЛНИ ГЕОЛОШКИ ИСТРАЖУВАЊА
ЗА 2011 ГОДИНА**

I

Со оваа програма се утврдуват локалитетите на кои ќе се вршат деталните геолошки истражувања на минерални сировини за 2011 година.

II

Во зависност од видот на минералните сировини деталните геолошки истражувања може да се вршат на следните локалитети:

I - НЕМЕТАЛИЧНИ МИНЕРАЛНИ СУРОВИНИ

- локалитет “Дебриште” – Росоман за минерална суровина варовник;
- локалитет “Баир” с. Горно Оризари – Велес за минерална суровина варовник;
- локалитет “Пагаруша” – Студеничани за минерална суровина варовник;
- локалитет “с. Модрич” – Струга за минерална суровина варовник;
- локалитет “Којлија” – Петровец за минерална суровина варовник;
- локалитет “Барбарас” – Долнени за минерална суровина варовник;
- локалитет “Градиште” с. Могорче – Дебар за минерална суровина варовник;
- локалитет “Облец” – Дебарца и Другово за минерална суровина варовник;
- локалитет “Тројаци” – Прилеп за минерална суровина варовник;
- локалитет “Остра Чука” с. Дебреште – Долнени за минерална суровина варовник;
- локалитет “Габер-Радине” с. Ново Село – Дебарца за минерална суровина варовник;
- локалитет “Градец” – Веница за минерална суровина глина;

- локалитет “Горица” – Чешиново – Облешево за минерална суровина глина;
- локалитет “Петрино Болно” – Ресен за минерална суровина туларска глина;
- локалитет “Козјак” с. Ореше – Чашка за минерална суровина кварц;
- локалитет “Кравечки Присој” с. Степанци – Чашка за минерална суровина кварц;
- локалитет “Локвичиња” с. Осинчани – Студеничани за минерална суровина кварц;
- локалитет “Лавинчеви” – Гази Баба за минерална суровина кварцит;
- локалитет “с. Дреново и с. Лесново” – Пробиштип за минерална суровина вулкански туф;
- локалитет “Самовиљак” с. Кален – Прилеп за минерална суровина амфиболит;
- локалитет “Купријан” с. Батинци – Студеничани за минерална суровина песок и чакал;
- локалитет “Оцов Чукар” с. Звегор – Делчево за минерална суровина песок;
- локалитет “Голем Дол” – Сопиште за минерална суровина песок и чакал;
- локалитет “Гечерлиски Рид” – Босилово за минерална суровина песок и чакал;
- локалитет “Гечерлиски Рид” – Босилово за минерална суровина песок и чакал;
- локалитет “Моране” – Студеничани за минерална суровина песок;
- локалитет “Бел Камен” с. Стенковец – Чучер Сацево за минерална суровина варовник;
- локалитет “Краста” с. Опејнца – Охрид за минерална суровина варовник;
- локалитет “Рамна Нива” с. Богомила – Чашка за минерална суровина кварц;
- локалитет “Пештерница” – Неготино за минерална суровина песок, глина и лапорец;
- локалитет “Пепелиште” – Неготино за минерална суровина песок, глина и лапорец;
- локалитет “Стара Корија” – Липково за минерална суровина дијабаз;

II. МЕТАЛИЧНИ МИНЕРАЛНИ СУРОВИНИ

- локалитет “Башибос - Бајрамбос” – Дојран за минерална суровина бакар, злато, сребро, олово и цинк;

III. УКРАСЕН КАМЕН

- локалитет “Цурово” – Прилеп за минерална суровина травертин;
- локалитет “Сладун” – Прилеп за минерална суровина мермер;
- локалитет “Поле” с. Бешиште – Прилеп за минерална суровина оникс и травертин;
- локалитет “Кладник” с. Козица – Другово за минерална суровина мермер;
- локалитет “Гробиште” Г. Палчиште – Боговиње за минерална суровина мермер;
- локалитет “Црн Габер” с. Бабино – Демир Хисар за минерална суровина мермер;
- локалитет “Рамниште” с. Никодин – Прилеп за минерална суровина мермер;

IV. ГЕОТЕРМАЛНИ ВОДИ

- локалитет “Под Ано” – Валандово за минерална суровина геотермална вода.

III

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 51-6612/1
30 октомври 2011 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски, с.р.**

3407.

Врз основа на член 108 став 9 од Законот за лековите и медицинските помагала („Службен весник на Република Македонија“ бр.106/07, 88/10, 36/11 и 53/11), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 30.10.2011 година, донесе

**МЕТОДОЛОГИЈА
ЗА НАЧИНОТ НА ФОРМИРАЊЕ НА ЦЕНИТЕ
НА ЛЕКОВИТЕ**

Предмет на методологијата

Член 1

Со оваа методологија се обезбедува единствен и општ пристап за начинот на формирање на цените на лековите.

Член 2

Со оваа методологија се утврдува начинот на формирање на цените на големо и цените на мало на лековите кои имаат одобрение за ставање во промет издадено од Агенцијата за лекови (во натамошниот текст: Агенцијата) и се издаваат на рецепт.

Со оваа методологија се утврдува и начинот на формирање на цените на големо и цените на мало на лековите за кои Агенцијата има издадено одобрение за увоз, согласно член 79 став 2 alineи 1, 3, 4 и 5 од Законот за лековите и медицинските помагала.

Член 3

Цените на големо и цените на мало на лековите се формираат на основа на споредбена цена на лекот на големо во референтните земји.

Референтни земји

Член 4

Референтни земји се земји чии цени на лековите на големо, се користат за споредување со цените на лековите на големо во Република Македонија.

Референтни земји, во смисла на оваа методологија, се: Република Словенија, Република Бугарија, Кралството Холандија, Република Полска, Обединетото Кралство, Француска Република, Република Хрватска, Република Србија, Република Грција, Сојузна Република Германија, Република Турција и Руската Федерација.

Извори на податоци за цените на лековите во референтните земји, во смисла на оваа методологија, се последните официјални податоци на надлежните органи за цените на големо на лековите во референтните земји, објавени во печатените односно електронските публикации.

По исклучок на ставовите 2 и 3 на овој член, ако не е можно да се утврди споредбена цена ниту во една од публикациите или само во една од земјите наведени во став 2 од овој член, референтна земја во смисла на оваа методологија се сите земји на Европската Унија.

Доколку лекот не добил одобрение за ставање во промет во ниту една земја на Европската Унија, за референтна цена се смета цената во земјата на производителот.

**Споредбена цена на лекот на големо
во референтните земји**

Член 5

Споредбена цена на лекот на големо во референтните земји од член 4 став 2 на оваа методологија е цената на големо на истиот лек без вклучен ДДВ (во натамошниот текст: цената на големо) во референтните земји.

Член 6

Под ист лек, во смисла на оваа методологија, се смета лек со исто интернационално незаштитено име (во натамошниот текст: INN), иста фармацевтска форма, јачина и пакување.

Член 7

Ако во референтните земји од член 4 став 2 од оваа методологија нема лек со иста фармацевтска форма, може да се спореди со сродна форма (на пример: таблета - обложена таблета - капсула, или суспензија - сируп - раствор), при што формите на лековите со продолжено или модифицирано делување не може да се издначат со лековите кои го немаат тоа дејство.

Во случај на различен број на пакувани дозирани единици на лекот, се користи пакувањето што содржи споредлив број на единици односно најблиското пакување до бараното.

Во случајот од став 2 на овој член споредбената цена на големо на лекот треба да биде пресметана како споредбена цена на големо по единици и тоа пресметана по број на единици во тој производ.

Член 8

Споредбена цена на лекот на големо, се утврдува на секоја фармацевтска форма, јачина и пакување, посебно.

Член 9

Споредбената цена на лекот на големо во референтните земји е средна вредност на сите цени на лековите на големо согласно член 5 од оваа методологија, со ист INN, иста фармацевтска форма, јачина и пакување од различни производители.

Член 10

Доколку лекот од член 6 од оваа методологија не е во промет во некоја од референтните земји од член 4 став 2 од оваа методологија и неговата цена не е објавена на официјалните извори на податоци на цените на лековите од член 4 став 3 од оваа методологија, за споредбена цена на лекот се користи цената на лекот согласно член 4 став 4 од оваа методологија.

Споредбената цена на лекот на големо од член 9 од оваа методологија се пресметува во денари, така што споредбената цена на лекот на големо во валутата на земјата од референтните земји од член 4 став 2 од оваа методологија, се множи со средниот курс на валутата на референтната земја спрема денарот по курсна листа на Народна банка на Република Македонија на последниот 1 март или последниот 1 октомври пред датумот кога се врши пресметувањето.

**Просечна споредбена цена на лекот на големо
во референтните земји**

Член 11

Просечна споредбена цена на лекот на големо во референтните земји од член 4 став 2 од оваа методологија, се пресметува така што се одредува средна вредност од двете најниски споредбени цени на големо од референтните земји.

Просечната споредбена цена на лекот на големо од став 1 на овој член е максимална цена на лекот на големо во Република Македонија.

Доколку постои само една споредбена цена од една референтна земја од член 4 став 2 од оваа методологија, а нема споредбена цена во ниту една друга референтна земја од член 4 став 2 од оваа методологија, за просечна споредбена цена на големо се зема цената од таа земја и најниската цена во сите земји членки на Европската унија.

Доколку нема споредбена цена во ниту една друга референтна земја членка на Европската унија, за споредбена цена се зема цената од ставот 3 од овој член.

Член 12

Максималната цена на лекот на големо што ја утврдува Агенцијата двапати годишно на 15 март и 15 октомври се објавува на веб страната на Агенцијата: www.reglek.com.mk.

Трошоци содржани во цената на лекот на големо

Член 13

Во цената на лекот на големо се содржани трошоците на прометот на лекот на големо, царинските трошоци и останатите трошоци за увоз.

Маржа на прометот на лекови на мало

Член 14

Маржата за промет на лекот на мало чија цена на големо е до 5,00 евра во денарска противвредност, изнесува 28% од цената на лекот на големо.

Маржата за промет на лекот на мало чија цена на големо е од 5,01 до 20,00 евра во денарска противвредност, изнесува 25% од цената на лекот на големо.

Маржата за промет на лекот на мало чија цена на големо е од 20,01 до 100,00 евра во денарска противвредност, изнесува 20% од цената на лекот на големо.

Маржата за промет на лекот на мало чија цена на големо е над 100,01 евра во денарска противвредност, изнесува 1.200 денари.

Формирање на цена на лек

Член 15

Подносителот на барањето за формирање на цена на лекот на големо поднесува предлог цена на лекот на големо, која не може да биде повисока од максималната цена на лекот на големо, согласно оваа методологија.

Член 16

Доколку носителот на одобрението за формирање на цена на лек, достави барање за намалување на формираната цена на лекот на големо, од страна на Агенцијата, истото се одобрува еден ден по поднесувањето.

Доколку носителот на одобрението за формирање на цена на лек, достави барање за зголемување на формираната цена на лекот на големо, но не поголема од максималната цена на лекот на големо, барањето се доставува преку Агенцијата до Комисијата формирана од Владата на Република Македонија, при што подносителот на барањето за зголемување на формираната цена на лекот на големо треба да се достави и образложение со фармакоекономска студија.

Доколку носителот на одобрението за формирање на цена на лек, достави барање за зголемување на формираната цена на лекот на големо која е над максималната цена на лекот на големо формирана во Агенцијата, треба да достави и пресметка со која укажува на потребата од зголемување на максималната цена на лекот утврдена со оваа методологија.

Носителот на одобрението за формирање на цена на лек веднаш ја информира Агенцијата за секоја промена на цената на лекот во референтните земји од член 4 став 2 од оваа методологија или некоја од земјите врз основа на која е формирана цената.

Формираните цени на лековите согласно оваа методологија, се објавуваат веднаш, а најдоцна до еден работен ден на веб страната на Агенцијата: www.reglek.com.mk.

Доколку лекот кој има одобрение за ставање на лек во промет, издадено од Агенцијата, и има утврдена цена согласно оваа методологија, а не е ставен во промет во период од 12 месеци од денот на добивањето на одобрението за формирање на цена, одобрената цена нема да важи и ќе се пристапи кон утврдување на нова цена на лекот по претходно поднесено ново барање.

Лек на оригинатор и иновативни лекови

Член 17

Споредбената цена на лекот на големо за лекот на оригинаторот е средна вредност на двете најниски цени на големо на лекот на оригинаторот од ист производител во референтните земји од член 4 од оваа методологија и таа цена е максимална цена на големо на лекот на оригинаторот во Република Македонија.

Споредбената цена на лекот на големо за иновативниот лек е средна вредност на двете најниски цени на големо на иновативниот лек во референтните земји од член 4 од оваа методологија и таа цена е максимална цена на големо на иновативниот лек.

Показатели на фармакоекономски студии

Член 18

При поднесување на барање за зголемување на цената на лекот, подносителот, во барањето треба да ги достави следните показатели на фармакоекономската студија за лекот.

- цена на лекот на големо за оригиналното пакување во земјата на производителот,
- дневно дефинирана доза на лекот согласно податоците на Светската здравствена организација, како и АТЦ кодот на лекот,
- цена на лекот на големо според дневно дефинирана доза на лекот согласно методологијата на Светската здравствена организација, и
- економски ефекти на должината на траење на терапијата, еден терапевтски циклус, месечна или вкупна терапија, користење на препорачаната терапевска доза.

Член 19

Врз основа на показателите од фармакоекономските студии може да се формира повисока цена на лекот на големо, заради обезбедување на снабденоста на пазарот со потребните лекови, за лекови од поширок јавно здравствен интерес, односно лекови за лечење на болести од поголемо социјално-медицинско значење.

Цената на лекот на големо од став 1 на овој член не може да биде повисока од 20% од просечната цена на лекот на големо во референтните земји.

Документација која ја доставува барателот до Агенцијата

Член 20

Подносителот на барањето за формирање на цената на лекот на големо до Агенцијата ја доставува следната документација:

- барање за одобрување на цена на лекот;
- копија на одобрението за ставање на лек во промет;
- копија од постоечкото одобрение со формирана цена на лекот доколку цената не се формира за прв пат;
- уплата согласно Правилникот за надоместоците што се плаќаат во постапките што се водат согласно Законот за лековите и медицинските помагала.

Преодни и завршни одредби

Член 21

Започнатите постапки за одобрување на формирање на цена на лек пред денот на влегување во сила на оваа методологија, ќе се завршат според одредбите од оваа методологија.

Член 22

За одобренијата за формирани цени на лековите издадени пред влегувањето во сила на оваа методологија, носителите на одобренијата за формирани цени на лекови треба во рок од 20 дена од влегувањето во сила на оваа методологија да поднесат барање за утврдување на цена согласно оваа методологија.

По истекот на рокот од став 1 на овој член, одобренијата за формирани цени на лекови издадени пред влегувањето во сила на оваа методологија на носителите на одобренијата за формирани цени на лекови кои нема да поднесат барање за утврдување на цена согласно оваа методологија во рокот од став 1 на овој член, престануваат да важат.

Член 23

Доколку постоечката цена на лекот на големо во Република Македонија формирана согласно прописите кои важеле пред денот на влегување во сила на оваа методологија е пониска од максималната цена на лекот на големо во Република Македонија пресметана согласно оваа методологија, цената на лекот на големо се формира така што се зема постоечката цена на лекот во Република Македонија.

Доколку постоечката цена на лекот на оригинаторот на големо во Република Македонија формирана согласно прописите кои важеле пред денот на влегување во сила на оваа методологија е под споредбената цена на големо на лекот на оригинаторот во референтните земји од член 4 од оваа методологија, цената на лекот на големо се формира така што се зема постоечката цена на лекот во Република Македонија.

Доколку постоечката цена на иновативниот лек на големо во Република Македонија формирана согласно прописите кои важеле пред денот на влегување во сила на оваа методологија е под споредбената цена на големо на иновативниот лек во референтните земји од член 4 од оваа методологија, цената на лекот на големо се формира така што се зема постоечката цена на лекот на големо во Република Македонија.

Член 24

Оваа методологија влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 51-6115/1
30 октомври 2011 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗДРАВСТВО**3408.**

Врз основа на член 83 став (4) од Законот за хемикалии („Службен весник на Република Македонија“, бр.145/10) министерот за здравство донесе

**П Р А В И Л Н И К
ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ПРЕВЕНТИВНИТЕ МЕРКИ
ЗА БЕЗБЕДНО ЧУВАЊЕ И СКЛАДИРАЊЕ НА
ОСОБЕНО ОПАСНИТЕ ХЕМИКАЛИИ**

Член 1

Со овој правилник се утврдуваат превентивните мерки за безбедно чување и складирање на особено опасните хемикалии.

Член 2

Поради опасните својства на особено опасните хемикалии, правните лица кои имаат дозвола за вршење на дејноста промет треба да обезбедат пристап до овие хемикалии и да имаат овластени лица, кои ќе имаат пристап до овие хемикалии.

Чувањето и складирањето на хемикалиите од ставот 1 на овој член треба да биде организирано така што тие нема да можат да бидат достапни до неовластени лица.

Член 3

Превентивните мерки треба да ги обезбедат правните лица кои ги стваат во промет особено опасните хемикалии, а тоа се производители, увозници, дистрибутери, како и натамошни корисници кога ја синтетизираат смесата заради ставање во промет.

Член 4

Чувањето и складирањето на хемикалиите се обезбедува со спроведување на превентивни мерки за безбедно чување и складирање на особено опасни хемикалии, како и водење на евиденција за лицата на кои тие хемикалии им се продадени, односно отстапени без надомест.

Член 5

Превентивните мерки треба да бидат во согласност со мерките за спречување на хемиска несреќа, противпожарните мерки, мерките кои се однесуваат на безбедноста и здравјето на работа, како и мерките за заштита на животната средина согласно со прописи од овие области.

**Превентивни мерки за безбедно чување и складирање
на особено опасни хемикалии**

Член 6

Подносителот на барањето за издавање на дозвола за вршење на дејноста промет на особено опасни хемикалии треба да се раководи согласно превентивните мерки за безбедно чување и складирање на особено опасни хемикалии.

Превентивните мерки се однесуваат особено на:

1. безбедно чување односно складирање на особено опасни хемикалии;
2. безбедносни процедури;
3. начин на спроведување на интерната контрола на безбедносните процедури и акувањето со особено опасни хемикалии.

Безбедно чување и складирање

Член 7

Превентивните мерки за безбедно чување и складирање треба да го опфаќаат описот на местото и начинот на чување и складирање на особено опасни хемикалии. Со овие мерки се овозможува точен увид во тоа каде особено опасната хемикалија се наоѓа и кој е овластен да има пристап до оваа хемикалија.

Превентивните мерки треба да бидат утврдени посебно за чување и складирање во:

- плакар;
- простор за складирање;
- подвижен и самостоечки контејнер и
- продажен простор.

Со превентивните мерки за чување на особено опасните хемикалии во продажен простор треба да се обезбеди потрошувачот да нема слободен пристап до овие хемикалии, што се постигнува со чување на особено опасните хемикалии под клуч.

Со превентивните мерки треба да се определи местото на чување на клучот, како и списокот на овластени лица.

**Безбедносни процедури за прием, издавање, чување
и транспорт (во рамките на локацијата на правното
лице) на особено опасни хемикалии**

Член 8

Превентивните мерки се однесуваат и на безбедносни процедури за прием, издавање, чување и транспорт на особено опасни хемикалии во рамките на локацијата на правното лице. Сите безбедносни процедури треба да бидат потпишани од страна на одговорното лице и заверени со печат.

Со процедурата за прием односно издавање на особено опасна хемикалија треба да се провери:

1. обележувањето на особено опасната хемикалија;
2. видот и состојбата на пакувањето;
3. количината на особено опасната хемикалија.

Податоците за извршената проверка се впишуваат во посебна книга потпишана од страна на примачот и испорачувачот на особено опасната хемикалија.

Со процедурата за начинот на чување на особено опасната хемикалија треба да се провери:

1. дали пристапот до особено опасната хемикалија имаат само овластени лица и

2. дали се исправни уредите за заклучување

Податоците за извршената проверка се впишуваат во посебна книга потпишана од страна на одговорното лице за чување на особено опасната хемикалија.

Со процедурата за транспортот на особено опасната хемикалија во рамките на правното лице се уредува постапката со која транспортот на хемикалијата се врши во согласност со нејзините опасни својства, како и постапката со која се оневозможува пристапот на неовластени лица.

Интерна контрола на спроведувањето на безбедносните процедури и ракувањето со особено опасни хемикалии

Член 9

Делот на превентивните мерки кои се однесува на описот на начинот на спроведувањето на интерната контрола на безбедносните процедури и ракувањето со особено опасни хемикалии треба да содржи податоци за лицето коешто е овластено да ги спроведува безбедносните процедури, интервалите во кои се спроведува интерната контрола, содржината на извештајот за извршената контрола, како и предлог мерките од страна на одговорното лице што треба да се преземат за да се обезбеди што подобро спроведување на безбедносните процедури.

Образложение за начинот на користење и начинот на чување на особено опасни хемикалии

Член 10

Подносителот на барањето за издавање на дозвола за користење на особено опасни хемикалии треба, со барањето, да поднесе образложение за начинот на користење и начинот на чување на особено опасни хемикалии.

Образложението за начинот на користење треба да содржи податоци за начинот на подготовката, начинот на примената од кои се гледа дека таа примена е во согласност со безбедносниот лист за таа хемикалија, дозите за примена, и дали треба да се користи опрема за лична заштита.

Образложението за начинот на чување треба да содржи опис на преземените мерки за да особено опасната хемикалија не дојде во сопственост на неовластени лица (на пр. држење одвоено од останатите хемикалии и друг прибор, заклучена).

Член 11

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 15-6124/2
4 ноември 2011 година
Скопје

Министер,
Никола Тодоров, с.р.

3409.

Врз основа на член 92 став 3 од Законот за хемикалии („Службен весник на Република Македонија“ бр. 145/10), министерот за здравство, донесе

П Р А В И Л Н И К ЗА НАЧИНОТ НА ВОДЕЊЕТО НА ЕВИДЕНЦИЈАТА ЗА ПРОМЕТОТ СО ОСОБЕНИ ОПАСНИ ХЕМИКАЛИИ

Член 1

Со овој правилник се пропишува начинот на водењето на евиденцијата за прометот со особено опасните хемикалии.

Член 2

Евиденцијата за прометот со особено опасни хемикалии се води од страна на сопственикот на дозволата за вршење на дејност промет со особено опасни хемикалии во Книга за евиденција за прометот со особено опасни хемикалии, со обележани страници, така што податоците не можат да бидат дополнително додавани, менувани и бришани.

Книгата за евиденција за прометот со особено опасни хемикалии содржи податоци за потрошувачите на коишто особено опасната хемикалија им е продадена или отстапена без надомест, и тоа:

1) за правно лице:

а) општи податоци: назив, адреса, број на телефон, електронска пошта и даночен идентификациски број (ДИБ);

б) други податоци:

- број и рок на важност на дозволата за вршење на дејност промет со особено опасни хемикалии, за дистрибутери и натамошни корисници кои ја произведуваат смесата заради ставање во промет и

- целта на користење на особено опасната хемикалија (индустриска или професионална), за натамошни корисници;

2) за физичко лице:

а) општи податоци: име и презиме, адреса, единствен матичен број на граѓанинот (ЕМБГ), број на телефон и електронска пошта;

б) други податоци:

- број и рок на важност на дозволата за користење на особено опасните хемикалии;

- идентификација на особено опасната хемикалија:

- за супстанции: трговско име и хемиски назив, CAS и ЕС бројот на супстанцијата и количина;

- за смеси: трговско име од оригиналното пакување и хемиски назив, CAS и ЕС бројот на состојките на смесата кои придонесуваат за опасноста на смесата и количина.

Покрај податоците од ставовите 2 и 3 на овој член, во Книгата за евиденцијата за прометот со особено опасни хемикалии се наведува и датумот кога особено опасната хемикалија е продадена или отстапена без надомест, како и име, презиме и потпис на лицето кое ја издало особено опасната хемикалија.

Член 3

Книгата за евиденција за прометот со особено опасни хемикалии се води во пишана и во електронска форма на Образец кој е даден во Прилог и е составен дел на овој правилник.

Член 4

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 15-6124/3
4 ноември 2011 година
Скопје

Министер,
Никола Тодоров, с.р.

ПРИЛОГ

Образец на Книга за евиденцијата за прометот со особено опасната хемикалија

Правно лице

Назив:	Даночен идентификациски број (ДИБ):
Адреса:	Број и рок на важноста на дозволата за дистрибутери и натамошни корисници кои ја произведуваат смесата заради ставање во промет:
Телефон:	Цел на користење за натамошни корисници:
Е-маил:	

Физичко лице

Име и Презиме:	Единствен матичен број на граѓанинот (ЕМБГ):
Адреса:	Број и рок на важноста на дозволата:
Телефон:	
Е-маил:	

Идентификација на особено опасната хемикалија:

Реден број	Трговско име и хемиски назив на супстанцијата	CAS и ЕС број на супстанцијата	Количина

Реден број	Трговско име на смесата од оригиналното пакување и хемиски назив	CAS и ЕС број на состој. на смесата кои придонесуваат за опасноста на смесата	Количина

Датум кога особено опасната хемикалија е продадена или остапена без надомест:

Име, презиме и потпис на лицето коешто ја издало особено опасната хемикалија:

3410.

Врз основа на член 85 став (5) од Законот за хемикалии („Службен весник на Република Македонија” бр. 145/10), министерот за здравство донесе

П РА В И Л Н И К

ЗА ОБРАЗЕЦОТ НА БАРАЊЕТО ЗА ВРШЕЊЕ НА ДЕЈНОСТ ПРОМЕТ СО ОСОБЕНО ОПАСНИ ХЕМИКАЛИИ, ОБРАЗЕЦОТ НА БАРАЊЕТО ЗА ИЗДАВАЊЕ ДОЗВОЛА ЗА УПОТРЕБА НА ОСОБЕНО ОПАСНИ ХЕМИКАЛИИ, ОБРАЗЕЦОТ НА ДОЗВОЛАТА ЗА ВРШЕЊЕ НА ДЕЈНОСТ ПРОМЕТ СО ОСОБЕНО ОПАСНИ ХЕМИКАЛИИ И ОБРАЗЕЦОТ НА ДОЗВОЛАТА ЗА УПОТРЕБА НА ОСОБЕНО ОПАСНИ ХЕМИКАЛИИ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат образецот на барањето за вршење на дејност промет со особено опасни хемикалии, образецот на барањето за издавање дозвола за употреба на особено опасни хемикалии, образецот на дозволата за вршење на дејност промет со особено опасни хемикалии и образецот на дозволата за употреба на особено опасни хемикалии.

Член 2

Образецот на барањето за вршење на дејност промет со особено опасни хемикалии содржи:

- 1) број и датум;
- 2) податоци за подносителот на барањето:
 - име/назив;
 - адреса, број на телефон и електронска пошта;
 - даночен идентификациски број (ДИБ);
 - име на одговорното лице/советникот за хемикалии, ако е пропишано да има;
- 3) датум и број на претходно издадена дозвола, ако дозволата била издадена порано;
- 4) податок дали дејноста промет со особено опасни хемикалии ќе ја врши како производител, увозник или натамошен корисник и

5) потпис на подносителот на барањето и место за печат.

Кон барањето од став 1 на овој член се доставува:

- 1) опис на преземените превентивни мерки за безбедно чување и складирање на особено опасните хемикалии
- 2) доказ за обезбеден соодветен простор за складирање, и тоа:
 - фотокопија од имотниот лист за обезбедениот простор за складирање или
 - фотокопија од договорот за закуп на простор за складирање за период од најмалку една година;
- 3) список на особено опасните хемикалии коишто подносителот на барањето има намера да ги стави во промет;
- 4) податоци за особено опасните хемикалии;
- 5) причините за барање на дозволата и
- 6) доказ за уплатен надоместок за издавање на дозвола за вршење на дејност промет на особено опасни хемикалии.

Документите од став 2 точките 2) и 6) на овој член се доставуваат во оригинал на увид.

Образецот на барањето за вршење на дејност промет со особено опасни хемикалии е даден во Дел 1а од Прилогот кој е составен дел на овој правилник.

Член 3

Образецот на барањето за издавање дозвола за употреба на особено опасни хемикалии содржи:

- 1) број и датум;
- 2) податоци за подносителот на барањето:
 - име и презиме;
 - адреса, број на телефон и електронска пошта;
 - единствен матичен број на граѓанинот (ЕМБГ);
- 3) датум и број на претходно издадена дозвола, ако дозволата била издадена порано;
- 4) идентификација на особено опасната хемикалија:
 - за супстанции: реден број, трговско име и хемиски назив на супстанцијата, CAS и EC број на супстанцијата и знакот на опасноста, ознаката на ризикот/известување за опасноста;

- за смеси: реден број, трговско име од оригинално-то пакување, хемиски назив, CAS и ЕС број на суп-станцијата која придонесува за опасноста на смесата и состав на смесата со номинални концентрации на суп-станцииите кои придонесуваат за опасноста на смесата;

5) причини поради кои се бара дозволата и

6) потпис на подносителот на барањето и место за печат.

Кон барањето од став 1 на овој член се доставува:

1) образложение за начинот на употреба и чување на особено опасната хемикалија;

2) безбедносен лист за особено опасната хемикалија којашто има намера да ја употреби;

3) изјава дека е обезбеден простор за чување на осо-бено опасната хемикалија;

4) изјава во која се дава образложение зошто за пла-нираните начини и цели на употреба не можат да се ко-ристат други алтернативни хемикалии и

5) доказ за уплатен надоместок за издавање на дозвола за употреба на особено опасни хемикалии.

Образецот на барањето за издавање дозвола за упо-треба на особено опасни хемикалии е даден во Дел 16 од Прилогот кој е составен дел на овој правилник.

Член 4

Дозволата за вршење на дејност промет со особено опасни хемикалии содржи:

1) број и датум;

2) законски основ за издавање на дозволата, однос-но член 87 став 1 од Законот за хемикалии;

3) општи податоци за сопственикот на дозволата:

- име/назив;

- адреса, број на телефон и електронска пошта и

- даночен идентификациски број (ДИБ);

4) намена за издавање на дозволата, односно пода-ток дали дејноста промет со особено опасни хемикалии ќе ја врши како производител, увозник или натамошен корисник;

5) услови за безбедно чување и складирање на осо-бено опасните хемикалии, ако е потребно;

6) рок на важност на дозволата;

7) образложение за издавање на дозволата;

8) упатство за правно средство и

9) потпис на овластеното лице и место за печат.

Образецот на дозволата за вршење на дејност про-мет со особено опасни хемикалии е даден во Дел 2а од Прилогот кој е составен дел на овој правилник.

Член 5

Дозволата за употреба на особено опасни хемика-лии содржи:

1) број и датум;

2) општи податоци за сопственикот на дозволата:

- име и презиме;

- адреса, број на телефон и електронска пошта;

- единствен матичен број на граѓанинот (ЕМБГ);

3) идентификација на особено опасната хемикали-ја:

- за супстанции: трговското име и хемискиот назив, CAS и ЕС бројот на супстанцијата и знакот на опасно-ста, ознаката на ризикот/известување за опасноста;

- за смеси: трговското име од оригиналното пакува-ње, хемискиот назив, CAS и ЕС бројот на супстанција-та која придонесува за опасноста на смесата и составот на смесата со номинални концентрации на супстанции-те кои придонесуваат за опасноста на смесата;

4) намена за која се издава дозволата;

5) услови за безбедно чување и употреба на особено опасните хемикалии, ако е потребно;

6) рок на важност на дозволата;

7) образложение за издавање на дозволата;

8) упатство за правно средство и

9) потпис на овластеното лице и место за печат.

Образецот на дозволата за употреба на особено опасни хемикалии е даден во Дел 2б од Прилогот кој е составен дел на овој правилник.

Член 6

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од де-нот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 15-6124/5

4 ноември 2011 година

Скопје

Министер,

Никола Тодоров, с.р.

ПРИЛОГ

Дел 1а. Образец на барањето за вршење на дејност промет со особено опасни хемикалии

Број:	Датум:
Име/Назив:	Даночен идентификациски број (ДИБ):
Адреса:	Одговорно лице/ советник за хемикалии:
Телефон:	Датум и број на претходно издадена дозвола:
Е-маил:	

Дејноста промет ќе ја вршам како:

а) производител б) увозник в) понатамошен корисник

Во прилог е доставено:	1) опис на преземаните превентивни мерки за безбедно чување и складирање на особено опасните хемикалии; 2) доказ за обезбеден соодветен простор за складирање; 3) список на опасните хемикалии што подносителот на барањето има намера да ги стави во промет; 4) податоци за особено опасните хемикалии; 5) причина за барање на дозволата; 6) доказ за уплатен надоместок за издавање на дозвола за вршење дејност промет со особено опасни хемикалии
------------------------	--

Подносител на барањето,

Дел 16. Образец на барањето за издавање дозвола за употреба на особено опасни хемикалии

Број:	Датум:
Име и презиме:	Единствен матичен број на граѓанинот (ЕМБГ):
Адреса:	Датум и број на претходно издадена дозвола:
Телефон:	
Е-маил:	

Идентификација на особено опасната хемикалија:

Реден број	Трговско име и хемиски назив на супстанцијата	CAS и EC број на супстанцијата	Знак на опасноста, ознака на ризикот/ известување за опасноста

Реден број	Трговско име на смесата од оригиналното пакување и хемиски назив	CAS и EC број на состојките на смесата кои придонесуваат за опасноста на смесата	Состав на смесата со номинални концентрации на супстанцијата кои придонесуваат за опасноста на смесата

Причини поради кои се бара дозволата:	
Во прилог е доставено:	1) образложение за начинот на употреба и чување на особено опасната хемикалија; 2) безбедносен лист; 3) изјава за обезбеден простор за чување на особено опасната хемикалија; 4) изјава-образложение зошто неможат да се употребат други алтернативни хемикалии; 5) доказ дека не е осудуван на безусловна казна затвор во траење подолго од 6 месеци; 6) доказ за наплатен надоместок за издавање на дозвола за употреба на особено опасни хемикалии.

Подносител на барањето

Дел 2а. Образец на дозволата за вршење на дејноста промет на особено опасни хемикалии

Бр:

Датум:

Врз основа на член 87 став 1 од Законот за хемикалии („Службен весник на Република Македонија” бр.145/10 и 53/11), решавајќи по барањето на _____ (да се наведе името/називот на подносителот на барањето), ул. _____, од _____ година, министерот за здравство издаде

ДОЗВОЛА**за вршење на дејност промет со особено опасни хемикалии**

1. Се издава дозвола за вршење на дејност промет со особено опасни хемикалии на _____ (да се наведе името/називот на подносителот на барањето),

ул. _____, бр. на телефон _____, е-маил _____,
ДИБ _____.

2. _____ (да се наведе името/називот на подносителот на барањето) ќе ја врши

дејноста промет со особено опасни хемикалии како:

1) производител, 2) увозник или 3) натамошен корисник.

3. _____ (ако е потребно, да се наведат условите за безбедно чување и складирање на особено опасните хемикалии).

4. Дозволата важи за _____ година.

Образложение

_____ (да се наведе името/називот на подносителот на барањето)

до Министерство за здравство поднесе барање за издавање на дозвола за вршење на дејност

промет со особено опасни хемикалии.

Со барањето за издавање на дозвола _____ (да се наведе името/називот на подносителот на барањето) ги приложи и следниве докази: _____.

Оценувајќи го поднесеното барање и приложените докази се утврди дека барањето на _____ (да се наведе името/називот на подносителот на барањето) е основано, поради што врз основа на член 87 став 1 од Законот за хемикалии е издадена дозволата како во диспозитивот.

Одлуката за условите за безбедно чување и складирање на особено опасните хемикалии за коишто е издадена дозволата од точка 3 од диспозитивот е донесена од _____ причина

_____, во согласност со одредбите на член 85 ставови 2 и 4 од Законот за хемикалии.

Одлуката за рокот на важност на дозволата од точка 4 од диспозитивот е донесена имајќи во предвид _____, во согласност со одредбата од член 86 став 3 од Законот за хемикалии.

Надоместокот за издавање на оваа дозвола е наплатен врз основа на Правилникот за висина на средствата за реализација на активностите и надоместоците што се плаќаат во постапките што се водат согласно Законот за хемикалии.

УПАТСТВО ЗА ПРАВНО СРЕДСТВО: Против овој акт може да се изјави жалба преку

Министерство за здравство до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен во рок од 15 дена од денот на приемот на дозволата.

Да се достави до:

- 1.
- 2.

МИНИСТЕР,

Дел 26. Образец на дозволата за употреба на особено опасни хемикалии

Бр:

Датум:

Врз основа на член 8 став (1) точка 9) од Законот за хемикалии („Службен весник на Република Македонија” бр.145/10 и 53/11) решавајќи по барањето на _____, (да се наведе името и презимето на подносителот на барањето) ул. _____, од _____ година, министерот за здравство издаде

ДОЗВОЛА
за употреба на особено опасни хемикалии

1. Се издава дозвола за употреба на особено опасни хемикалии на _____ (да се наведе името и презимето на подносителот на барањето), ул. _____, бр. на телефон _____, е-маил _____, ЕМБГ _____.
2. Идентификација на особено опасната хемикалија:
 - 1) Супстанции:
 - трговско име и хемиски назив _____;
 - CAS и EC број на супстанцијата _____;
 - знак на опасноста, ознака на ризикот/известување за опасноста _____;
 - 2) Смеси:
 - трговско име од оригиналното пакување и хемискиот назив _____;
 - CAS и EC број на супстанцијата кои придонесува за опасноста на смесата за која се издава дозволата _____;
 - состав на смесата со номинални концентрации на супстанциите кои придонесуваат за опасноста на смесата _____.
3. Намената за која дозволата се издава е _____.
4. _____ (доколку е потребно, да се наведат условите за безбедно чување и употреба на особено опасните хемикалии).
5. Дозволата важи за _____ година.

Образложение

_____ (да се наведе името и презимето на подносителот на барањето) поднесе барање за издавање на дозвола за употреба на особено опасни хемикалии.

Со барањето за издавање на дозвола _____ (да се наведе името и презимето на подносителот на барањето) ги приложи и следниве докази:

Оценувајќи го поднесеното барање и приложените докази се утврди дека барањето на _____ (да се наведе името и презимето на подносителот на барањето) е основано, поради што врз основа на член 8 став (1) точка 9) од Законот за хемикалии е издадена дозволата како во диспозитивот.

Одлуката за условите за безбедно чување и употреба на особено опасните хемикалии за коишто е издадена дозволата од точка 3 од диспозитивот е донесена од причина _____, во согласност со одредбите на член 85 став 3 од Законот за хемикалии.

Одлуката за рокот на важност на дозволата од точка 4 од диспозитивот е донесена имајќи во предвид _____, во согласност со одредбата од член 86 став 3 од Законот за хемикалии.

Надоместокот за издавање на оваа дозвола е наплатен врз основа на Правилникот за висина на средствата за реализација на активностите и надоместоците што се плаќаат во постапките што се водат согласно Законот за хемикалии.

УПАТСТВО ЗА ПРАВНО СРЕДСТВО: Против овој акт може да се изјави жалба преку

Министерство за здравство до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен во рок од 15 дена од денот на приемот на дозволата.

Да се достави до:

- 1.
- 2.

МИНИСТЕР,

3411.

Врз основа на член 8 став (1) точка 3) од Законот за хемикалии („Службен весник на Република Македонија“ бр. 145/10) министерот за здравство, објавува

Л И С Т А Т А **НА ВИСОКОРИЗИЧНИ СУПСТАНЦИИ (КОИ ПРЕДИЗВИКУВААТ ЗАГРИЖЕНОСТ)**

Член 1

Листата на високоризични супстанции (кои предизвикуваат загриженост) содржи:

- број на супстанцијата,
- идентитет на супстанцијата,
- класификација на супстанцијата односно дали таа е идентификувана како РВТ или vPvB, или доведува до пореметување на ендокриниот систем или има својства на РВТ или vPvB супстанција но не ги исполнуваат критериумите за идентификација како РВТ или vPvB, а научно е потврдено дека предизвикува штетни ефекти врз здравјето на луѓето и животната средина (во понатамошниот текст: класификација и својство на супстанцијата поради кое таа супстанција се смета за високоризична супстанција (супстанција која предизвикува загриженост), и
- начинот на користење на супстанцијата за која не е потребно да се пропишуваат дополнителни мерки за намалување на ризикот.

Член 2

Број	Идентитет на супстанцијата	Класификација и својство на супстанцијата поради кое таа супстанција се смета за високоризична супстанција (супстанција која предизвикува загриженост)	Начинот на користење на супстанцијата за која не е потребно да се пропишуваат дополнителни мерки за намалување на ризикот
1.	5- terc-бутил-2,4,6-тринитро-м-ксилен (мошусен ксилен) EC: 201-329-4 CAS: 81-15-2	vPvB	
2.	4,4'-диаминодифенилметан (MDA) EC: 202-974-4 CAS: 101-77-9	Канцерогено-категорија 1Б	—
3.	Хексабромоциклодекан (HBCDD) EC: 221-695-9, 247-148-4 α -хексабромоциклодекан CAS: 134237-50-6 β - хексабромоциклодекан CAS: 134237-51-7 γ - хексабромоциклодекан CAS: 134237-52-8	PBT	—
4.	bis(2-етилхексил)фталат (DEHP) EC: 204-211-0 CAS: 117-81-7	Токсично по репродукција-категорија 1Б	Ако се користат при изработка на амбалажа која е во директен контакт со лекот, во согласност со прописите со кои се уредуваат лековите и медицинските помагала
5.	Бензил бутил фталат (BBP) EC: 201-622-7 CAS: 84-74-2	Токсично по репродукција-категорија 1Б	
6.	Дибутил-фталат (DBP) EC: 201-557-4 CAS: 84-74-2	Токсично по репродукција-категорија 1Б	

Член 3

Оваа листа се објавува во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 15-6124/1
4 ноември 2011 година
Скопје

Министер,
Никола Тодоров, с.р.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ШУМАРСТВО И ВОДОСТОПАНСТВО

3412.

Врз основа на член 33 став 4 и член 36 став 5 од Законот за земјоделство и рурален развој („Службен весник на Република Македонија“ бр. 49/10 и 53/11), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесе

П Р А В И Л Н И К ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА ОБРАЗЕЦОТ НА БАРАЊЕТО ЗА УПИС ВО РЕГИСТАРОТ НА ОТКУПУВАЧИ И РЕГИСТАРОТ НА УВОЗНИЦИ НА ОДДЕЛНИ ЗЕМЈОДЕЛСКИ ПРОИЗВОДИ И ПОТРЕБНАТА ПРИДРУЖНА ДОКУМЕНТАЦИЈА

Член 1

Во Правилникот за образецот на барањето за упис во Регистарот на откупвачи и Регистарот на увозници на одделни земјоделски производи и потребната придружна документација („Службен весник на Република Македонија“ бр.102/10 и 144/10) во член 3 точка 2 зборовите: „Одобрение за објект за производство и промет на храна од Дирекција за храна или Одобрение за објект и оператор со храна од Управата за ветеринарство“ се заменуваат со зборовите „Одобрение за објект за производство и промет на храна или Одобрение за објект и оператор со храна од Агенција за храна и ветеринарство“.

Во точката 7 зборовите: „актот со кој се пропишуваат услови кои треба да ги исполнуваат откупвачите на земјоделски производи и откупните места“ се заменуваат со зборовите: „Правилникот за поблиските услови кои треба да ги исполнуваат откупвачите на земјоделски производи и поблиските услови кои треба да ги исполнуваат откупните места на земјоделски производи“.

Точката 8 се брише.

Точките 9, 10 и 11 стануваат точки 8, 9 и 10.

По ставот 1 се додава нов став 2 кој гласи:

„Потребната документација од ставот 1 точки 1, 5, 6, 7, 8, 9 и 10 на овој член се обновува и се доставува до Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство еднаш годишно.“

Член 3

Во член 4 точка 2 зборовите: „Дирекција за храна“ се заменуваат со зборовите: „Агенција за храна и ветеринарство“.

Член 4

Во Прилогот во точка „в.Период на откуп“ ознаките „/“ и буквите „гггг“ се бришат.

Член 5

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 08-9629/3
28 октомври 2011 година
Скопје

Министер,
Љупчо Димовски, с.р.

3413.

Врз основа на член 31 став 7 од Законот за земјоделство и рурален развој („Службен весник на Република Македонија“ бр.49/10 и 53/11), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесе

П Р А В И Л Н И К ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА ПОБЛИСКИТЕ УСЛОВИ КОИ ТРЕБА ДА ГИ ИСПОЛНУВААТ ОТКУПУВАЧИТЕ НА ЗЕМЈОДЕЛСКИ ПРОИЗВОДИ И ПОБЛИСКИТЕ УСЛОВИ КОИ ТРЕБА ДА ГИ ИСПОЛНУВААТ ОТКУПНИТЕ МЕСТА НА ЗЕМЈОДЕЛСКИ ПРОИЗВОДИ

Член 1

Во Правилникот за поблиските услови кои треба да ги исполнуваат откупвачите на земјоделски производи и поблиските услови кои треба да ги исполнуваат откупните места на земјоделски производи („Службен весник на Република Македонија“ бр.102/10 и 144/10) во член 2 по зборот: „овошје“ се додаваат зборовите: „со исклучок на шумски плодови“, а пред зборот „печурки“ се додава зборот „култивирани“.

Член 2

Во член 3 точка 5 на крајот од реченицата износот: „500“ се заменува со износот: „1000“.

Член 3

Во член 8 став (1) пред зборот: „печурки“ се додава зборот: „култивирани“.

Во ставот (2) точка а) алинеја 1 износот: „500“ се заменува со износот: „1000“.

Алинејата (3) се менува и гласи:

„покриено транспортно средство за превоз на помало растојание (до 200 км) или транспортното средство треба да е опремено со разладни уреди доколку транспортот се врши на поголема оддалеченост (над 200 км).“

Член 4

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 08-9629/4
28 октомври 2011 година
Скопје

Министер,
Љупчо Димовски, с.р.

3414.

Врз основа на член 69 алинеја 2 од Законот за здравјето на растенијата („Службен весник на Република Македонија“ број 29/05, 81/08, 20/09, 57/10 и 17/11), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесе

Н А Р Е Д Б А ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА МЕЃУНАРОДНИОТ СТАНДАРД ЗА НАСОКИ ПРИ ИЗВОЗ, ТРАНСПОРТ, УВОЗ И ОСЛОБОДУВАЊЕ НА АГЕНСИ ЗА БИОЛОШКА КОНТРОЛА И ОСТАНАТИ КОРИСНИ ОРГАНИЗМИ БР. 3

Член 1

Со оваа наредба се пропишува начинот на спроведување на меѓународниот стандард за насоки при извоз, транспорт, увоз и ослободување на агенсии за биолошка контрола и останати корисни организми бр.3.

Член 2

Во постапката за извоз, транспорт и ослободување на агенсии за биолошка контрола и останати корисни организми може да се примени меѓународниот стандард за насоки при извоз, транспорт, увоз и ослободување на агенсии за биолошка контрола и останати корисни организми бр.3 кој е даден во Прилог и составен дел на оваа наредба.

Член 3

Оваа наредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 17 - 544/ 7
октомври 2011 година
Скопје

Министер за земјоделство,
шумарство и водостопанство,
Љупчо Димовски, с.р.

Прилог

НАСОКИ ПРИ ИЗВОЗ, ТРАНСПОРТ, УВОЗ И ОСЛОБОДУВАЊЕ НА АГЕНСИ ЗА
БИОЛОШКА КОНТРОЛА И ОСТАНАТИ КОРИСНИ ОРГАНИЗМИ
(Фитосанитарна мерка бр. 3)

2005

ОДОБРЕНО

Овој стандард за првпат е одобрен на 28-та седница на Конференцијата на ФАО во ноември 1997 година, под наслов „Правила за увоз и ослободување на егзотични агенсии за биолошка контрола“. Првата верзија е одобрена од страна на привремената Комисија за фитосанитарни мерки во април 2005 година, како фитосанитарна мерка ISPM број 3.

ОВОЕД

ОБЕМ

Овој стандард¹ ги пропишува насоките за справување со ризик при извоз, транспорт, увоз и ослободување на агенсии за биолошка контрола и останати корисни организми. Тој ги опфаќа и одговорностите на договорните страни на IPPC, Националната организација за заштита на растенијата (NPPO) или други одговорни надлежни органи, увозници и извозници (како што се пропишани во стандардот). Стандардот се однесува на агенсите за биолошка контрола, кои се саморазмножуваат (паразитоиди, предатори, паразити, нематоди, фитофагни организми и патогени: габи, бактерии и вируси), стерилни инсекти и останати корисни организми (род: *mycorrhizae* и поленатори), вклучувајќи ги и пакуваните односно комерцијално формулираните производи. Одредбите исто така вклучуваат и увоз за истражувања во карантински објекти на алохтони агенсии за биолошка контрола и останати корисни организми.

Овој стандард не ги опфаќа живите модифицирани организми, регистрацијата на биолошки пестициди (биопестициди), како и микробиолошките агенсии кои се наменети за контрола на штетни организми и 'рбетници.

ЛИТЕРАТУРА

Convention on Biological Diversity, 1992. CBD, Montreal.
Glossary of phytosanitary terms, 2004. ISPM No. 5, FAO, Rome.
Guidelines for pest risk analysis, 1996. ISPM No. 2, FAO, Rome.
Guidelines for phytosanitary certificates, 2001. ISPM No. 12, FAO, Rome.
Guidelines for a phytosanitary import regulatory system, 2004. ISPM No. 20, FAO, Rome.
Guidelines on lists of regulated pests, 2003. ISPM No. 19, FAO, Rome.
International Plant Protection Convention, 1997. FAO, Rome.
Pest reporting, 2002. ISPM No. 17, FAO, Rome.
Pest risk analysis for quarantine pests including analysis of environmental risks and living modified organisms, 2004. ISPM No. 11, FAO, Rome.

¹ Стандардот нема да влијае на правата или обврските на договорните страни за други меѓународни договори. Одредбите на други меѓународни договори можат да бидат применливи кај Конвенцијата на Биолошка разновидност.

ДЕФИНИЦИИ

Дефиниции за фитосанитарните термини кои се користат во овој стандард, може да се најдат во ISPM број 5 (Речник на фитосанитарни термини).

ПРЕГЛЕД НА УСЛОВИТЕ

Овој стандард е донесен за да се обезбеди и олесни извозот, транспортот, увозот и ослободувањето на агенсии за биолошка контрола и останати корисни организми. Одговорностите кои се однесуваат на овој стандард треба да се почитуваат од договорните страни, Националната организација за заштита на растенијата (NPPOs) или другите надлежни органи, како и од увозниците и извозниците.

Договорните страни или нивните овластени претставници, треба да се придржуваат и да ги имплементираат соодветните фитосанитарни мерки кои се однесуваат на извозот, транспортот, увозот и ослободувањето на агенсии за биолошка контрола и останати корисни организми, а по потреба и прашањата кои се однесуваат на одобренјата за увоз.

Како што е предвидено во овој стандард, Националната организација за заштита на растенијата или друг надлежен орган треба да:

- врши анализа за ризик од штетни организми на агенсите за биолошка контрола и останати корисни организми, пред да се увезат или пред да се ослободат;
- гарантира усогласеност на фитосанитарните барања на земјата-увозник, кога се извезува со сертификат.
- добива, дава и оценува валидна документација, која е релевантна при извоз, транспорт, увоз или ослободување на агенсите за биолошка контрола и останати корисни организми;
- обезбеди, дека агенсите за биолошка контрола и останатите корисни организми се внесени во одредените карантински објекти, во објектите за масовно одгледување или е преминато директно на нивно ослободување во областа и
- обезбеди следење на ослободените агенсии за биолошка контрола или останатите корисни организми, со цел да се оцени влијанието врз дадените и останатите организми.

Одговорностите и препораките на извозниците вклучуваат и безбедност, дека пратките со агенсии за биолошка контрола и останати корисни организми се усогласени со фитосанитарните барања за увоз на земјата-увозник, релевантните меѓународни стандарди, безбедно пакување на пратките, како и валидна документација за агенсите за биолошка контрола или останатите корисни организми.

Одговорностите и препораките за увозниците вклучуваат и обезбедување на валидна документација за дадениот штетен организам и агенсот за биолошка контрола или за друг корисен организам. Ова документација е релевантна за Националната организација за заштита на растенијата или за друг надлежен орган на земјата-увозник.

ИСТОРИЈАТ

Меѓународната конвенција за заштита на растенијата (IPPC) се базира на обезбедување заедничка и ефикасна акција со цел да се спречи ширење и внесување на штетни организми за растенијата и растителните производи, како и презентирање на соодветни мерки за нивна контрола (Член 1 од IPPC, 1997). Во овој контекст, одредбите на IPPC се однесуваат на било кој организам/ домаќин кој е способен за одржување или ширење на растителни штетни организми, особено кога е инволвиран и меѓународниот транспорт (Член 1 од IPPC, 1997).

IPPC (1997) ја има следната одредба, која се однесува на регулирање на агенсите за биолошка контрола и останати корисни организми. Членот 7.1 гласи:

„Со цел спречување на внесување и/или ширење на регулирани штетни организми на нивните територии, договорните страни треба да имаат неприкосновено овластување за регулирање, во согласност со важечките меѓународни договори, влез на растенија и растителни производи и други објекти и предмети и за таа цел може да го: ...

в) забранат или да го ограничат движењето на регулираните штетни организми на нивните територии;

г) забранат или да го ограничат движењето на агенсите за биолошка контрола и останати организми, кои се сметаат за штетни организми од фитосанитарна гледна точка, а се потврдени како корисни на нивните територии.“

Делот 4.1 од ISPM бр.20 (Упатство за фитосанитарен регулативен систем за увоз), содржи референца за регулирањето на агенси за биолошка контрола, која гласи: „Увезената стока која може да биде регулирана, вклучува делови кои можат да бидат нападнати или заразени со регулирани штетни организми. Во продолжение се дадени примери на регулирани делови... штетни организми и агенси за биолошка контрола.“

Овој преглед на ISPM број 3 дава упатства кои се однесуваат на фитосанитарните мерки, како и препорачаните упатства за безбедно користење на агенсите за биолошка контрола и останати корисни организми. Во некои случаи, опсегот на овие упатства може да се прошири и надвор од обемот и одредбите на IPPC, како што е наведено погоре. На пример, иако во прв план на овој стандард се штетните организми, „сигурна“ употреба, како што е предвидено во стандардот е со намера да се интерпретира во поширока смисла на зборот, односно минимизирање на другите не-фитосанитарни негативни ефекти. Стандардот ја вклучува и можноста новите внесени агенси за биолошка контрола првенствено да влијаат на останатите организми, но тоа резултира со штетни последици врз растителните видови или здравјето на растенијата во живеалиштата или екосистемите. Секако ова не е со намера, дека некој аспект на овој стандард ќе го смени на било кој начин опфатот или обврските на Националната организација за заштита на растенијата кои се содржани во новиот пречистен текст на IPPC (1997) или содржана во која било од другите фитосанитарни мерки (ISPM).

Структурата на овој ревидиран стандард во голема мера ја следи истата структура на изворниот ISPM број 3, а неговата содржина се базира првенствено на справување со ризикот кој се однесува на употребата на агенси за биолошка контрола и останати корисни организми. Познато е дека постоечките стандарди за анализа на ризик од штетни организми (ISPM број 2: Упатство за анализа на ризик од штетен организам и ISPM број 11: Анализа на ризик од карантински штетни организми, вклучувајќи и анализа на ризиците по животната средина и живите модифицирани организми, 2004) ги даваат соодветните основни постапки за проценување на ризикот од штетни организми за агенсите за биолошка контрола и останати корисни организми. Особено, ISPM број 11 вклучува одредби за процена на ризик од штетни организми кои се однесуваат на ризиците по животната средина, и овој аспект ја оправдува загриженоста за животната средина, која се однесува на употребата на агенси за биолошка контрола.

IPPC (1997) ги зема во предвид меѓународно одобрените принципи за заштита на животната средина (преамбула). Нејзината намена вклучува промовирање на соодветни фитосанитарни мерки (член 1.1). При вршење на анализа на ризик од штетни организми во согласност со оваа и друга соодветна ISPM мерка, како и при развивање и примена на сродни фитосанитарни мерки, договорните страни треба да ја имаат предвид и можноста

за пошироко влијание врз животната средина како резултат на ослободување на агенсите за биолошка контрола и останати корисни организми² (влијанија врз останати без'рбетници).

Поголемиот дел од овој стандард се заснова на претпоставка дека агенсот за биолошка контрола или останат корисен организам може и самиот да претставува потенцијален штетен организам, и во тој случај се применува член 7.1с од IPPC (1997), бидејќи договорните страни можат да го забранат или ограничат движењето на регулираните штетни организми на нивните територии. Во некои случаи, агенсите за биолошка контрола и останати корисни организми се однесуваат како носители или вектори на растителни штетни организми, хиперпаразитоиди, хиперпаразити и ентомофаги.

Во овој случај агенсите за биолошка контрола и останати корисни организми, треба да се сметаат како регулирани членови, како што е опишано во член 7.1 на IPPC (1997) и ISPM бр. 20: Упатства за фитосанитарен регулаторен систем при увоз.

ЦЕЛ НА СТАНДАРДОТ

Цели на стандардот се:

- а) Да се олесни безбеден извоз, транспорт, увоз и ослободување на агенсите за биолошка контрола и останати корисни организми, преку давање упатства на сите инволвирани јавни и приватни институции, преку развивање на националното законодавство, особено онаму каде што не постои.
- б) Да ја пропише потребната соработка меѓу земјите увозници и земјите извозници, така што:
 - да добиваат бенефиции од користење на агенсите за биолошка контрола и останати корисни организми, со минимални несакани ефекти и
 - да се промовираат постапки кои осигуруваат ефикасна и сигурна употреба, додека пак се намалува ризикот врз средината од несоодветно ракување или употреба.

Упатствата за поддршка на овие цели се пропишани, така што треба да:

- поттикнуваат одговорност во трговските постапки;
- помагаат на земјите да направат регулативи, кои ќе обезбедат сигурно ракување, оцена и употреба на агенсите за биолошка контрола и останати корисни организми;
- обезбедат препораки за управување со ризик, за безбеден извоз, транспорт, увоз и ослободување на агенсите за биолошка контрола и останати корисни организми и
- промовира сигурна употреба на агенсите за биолошка контрола и останати корисни организми.

УСЛОВИ

1. НАЗНАЧУВАЊЕ НА НАДЕЛЕЖЕН ОРГАН И ОПИС НА ОПШТИ ОДГОВОРНОСТИ

1.1 ДОГОВОРНИ СТРАНИ

Договорните страни треба да назначат компетентен орган (најчесто нивната Национална организација за заштита на растенијата), кој ќе биде одговорен за сертификација при извоз, да го регулира увозот или ослободувањето на агенсите за биолошка контрола и останатите корисни организми, со примена на релевантните фитосанитарни мерки и процедури.

² Располагање со стручност, опременост и учество во меѓународни форуми, со компетентност во областа на ризиците по животната средина треба да се земат предвид како соодветни.

Договорните страни треба да имаат одредби за имплементирање на соодветни фитосанитарни мерки за извоз, транспорт, увоз или ослободување на агенсии за биолошка контрола и останати корисни организми.

1.2 ОПШТИ ОДГОВОРНОСТИ

Националната организација за заштита на растенијата треба да утврди постапки за имплементирање на овој стандард, вклучувајќи ја и проценката на релевантната документација, прецизирано во делот 4.

Националната организација за заштита на растенијата или друг надлежен орган треба да:

- врши анализа на ризик од штетни организми пред увоз или ослободување на агенсии за биолошка контрола и останати корисни организми;
- осигури дека регулативите на земјата увозник се усогласени, кога се извезува со фитосанитарен сертификат;
- дава и оценува соодветна документација, која е задолжителна при извоз, транспорт, увоз или при ослободување на агенсии за биолошка контрола и останати корисни организми;
- обезбеди дека агенсии за биолошка контрола и останати корисни организми се однесени во одредените карантински објекти, пренесени во објектите за масовно одгледување или пуштени во областа;
- осигура дека увозниците, а по потреба и извозниците ги исполнуваат своите обврски и
- ги разгледа можните влијанија врз животната средина, како што е влијанието врз безрбетниците.

Националната организација за заштита на растенијата или друг надлежен орган треба да одржува комуникација, по потреба да ги координира релевантните договорни страни, вклучувајќи ги и другите надлежните органи, за:

- карактеристиките на агенсии за биолошка контрола и други корисни организми;
- процената на ризици, вклучувајќи ги ризиците по животната средина;
- етикетање, пакување и чување за време на транспорт;
- испраќање и постапки при ракување;
- дистрибуција и трговија;
- ослободување;
- оценување на ефикасноста;
- размена на информации и
- појава на неочекувани и/или штетни случаи, вклучувајќи и преземање на помошни мерки.

2. АНАЛИЗА НА РИЗИК ОД ШТЕТНИ ОРГАНИЗМИ

Националната организација за заштита на растенијата на земјата-увозник утврдува дали дадениот организам ќе биде земен како примерок за анализа на ризик од штетни организми (PRA - pest risk analysis). Националната организација за заштита на растенијата или друг надлежен орган се одговорни за исполнување на националните законски услови, но тоа не треба да биде обврска на IPPC.

Проценката на ризикот од штетни организми треба да биде спроведена во согласност со ISPM бр. 2 (Упатство за анализа на ризик од штетни организми) и/или фаза 2 од ISPM бр. 11 (Анализа на ризик на карантински штетни организми, вклучувајќи и анализа на ризиците на животната средина и живите модифицирани организми, 2004). При тоа се земаат во предвид несигурноста и потенцијалните последици врз средината, како што е предвидено во тие стандарди. Во прилог на вршење на процената на ризикот на штетни

организми, договорните страни треба да ги имаат во предвид и можните влијанија врз животната средина, посебно влијанието врз без'рбетниците, кои не се предмет на процена.

Повеќето договорни страни бараат Анализата на ризикот од штетни организми да биде завршена со соодветна постапка пред да се увезе, како што е опишано во ISPM бр. 20 (Упатства за фитосанитарен регулативен систем за увоз), така да преку Анализата на ризикот од штетни организми се бара да се утврди дали со истите треба да се регулира јачината на фитосанитарни мерки кои треба да бидат преземени против нив. Каде што е применливо, ако анализата на ризик на одреден штетен организам не е спроведена или завршена пред увозот, истата треба да се заврши пред ослободувањето (види дел 7). Сепак, се знае дека агенсите за биолошка контрола и останати корисни организми, кои требаат да се увезат за истражување и оценување, треба прво да се внесат во безбедните објекти, а потоа да се ослободат. ISPM бр. 20, исто така, наведува дека договорните страни можат да направат посебна одредба за увоз на агенсии за биолошка контрола и останати корисни организми за научни истражувања и дека таквиот увоз треба да биде предмет за обезбедување на соодветни заштитни мерки. Националната организација за заштита на растенијата треба да биде подготвена за таков увоз и доколку е потребно, спроведување на целосна Анализа на ризик од штетни организми, во согласност со ISPM бр. 11 (Анализа на ризик од карантински штетни организми, вклучувајќи и анализа на ризиците на животната средина и живи модифицирани организми, 2004) која ќе биде завршена пред да се ослободат. Кога ќе се идентификуваат не-фитосанитарните ризици, тогаш треба да бидат информирани и соодветните надлежни органи за преземање на соодветни мерки.

Исто така е важно да бидат извршени дополнителни научни истражувања кај земјата извозник, пред увоз на агенсии за биолошка контрола или останати корисни организми, со цел да се потврди точноста и веродостојноста на проценетиот ризик. Меѓу другите опции, Националната организација за заштита на растенијата може да ги разгледа можностите за такви научни истражувања во соработка со органите на земјата-извозник и во согласност со соодветните процедури и прописи.

3. ОДГОВОРНОСТИ НА ДОГОВОРНИТЕ СТРАНИ ПРЕД УВОЗ

3.1. ОДГОВОРНОСТИ НА ДОГОВОРНАТА СТРАНА УВОЗНИК

Договорната страна – увозник, Националната организација за заштита на растенијата или друг надлежен орган, треба да:

3.1.1. Биде одговорна и усогласена со овој стандард, да воведи неопходни фитосанитарни мерки за регулирање на увозот, транспортот или ослободувањето на агенсии за биолошка контрола и останати корисни организми во својата земја и да донесе одредба за нивно ефективно спроведување.

3.1.2. Врши процена на документација на дадените штетни организми и на агенсите за биолошка контрола и останати корисни организми, доставени од страна на увозникот (види дел 4) во однос на степенот на прифатлив ризик. Договорната страна треба да преземе соодветни фитосанитарни мерки при увоз, транспорт, карантински објекти (вклучувајќи одобрување за истражувачките објекти, како и фитосанитарни мерки за контрола и користење) или ослободување на агенсии за биолошка контрола, соодветно на проценетиот ризик. Ако агентот за биолошка контрола или останат корисен организам е веќе присутен во земјата, регулирањето ќе биде потребно само за да се потврди дека не постои зараза или

напаѓање од овој организам, или дека вкрстувањето со алохтони генотипови од истиот вид нема да резултира со нови фитосанитарни ризици. Поради овие причини масовното ослободување може да се ограничи.

3.1.3 Бројни регулативи наведуваат услови, кои треба да бидат исполнети од страна на земјата-извозник, извозникот и увозникот.³

Каде што е соодветно, вклучуваат:

- издавање на одобрение како придружен документ (дозвола за увоз или лиценца);
- фитосанитарна сертификација, во согласност со ISPM број 12 (Упатства за фитосанитарни сертификати);
- посебен документ за сертификација;
- овластена идентификација на организми, за време на карантин и обезбедување на референтен примерок;
- спецификација на изворот на агенсот за биолошка контрола или останат корисен организам, вклучувајќи го и потеклото и/или местото на производство, каде што е потребно;
- мерки на претпазливост, кои треба да се преземат за изолација на природните непријатели на агенсот за биолошка контрола или останати корисни организми и на контаминација или заразување;
- услови кои се однесуваат на пакувањето за испорака за време на транспортот и складирањето;
- постапки при распакување;
- валидност на документацијата;
- проверка на содржината на пратките;
- условите под кои може да се отвори пакетот;
- ознака на местата на влез;
- идентификација на лицето или организацијата која ја прима пратката и
- услови за објектите, во кои можат да се чуваат агенсите за биолошка контрола или останати корисни организми.

3.1.4. Обезбедување на документацијата во согласност со постапката за:

- анализа на ризик од штетни организми;
- увоз (идентитет, потекло, датуми);
- негување, одгледување или размножување;
- ослободување (ослободена количина, датуми, локации) и
- други релевантни податоци.

Таквата евиденција може да биде достапна на располагање на научната заедница и на јавноста, но при тоа треба да се заштитат правата на сопственост на податоците.

3.1.5. Обезбедување на влез на пратки, движење до бараното место преку карантински објекти. Доколку земјата нема обезбедени карантински објекти, увоз може да се врши и преку карантинска станица на трета земја, која е призната од договорната страна-увозник.

3.1.6 Со анализа на ризик од штетни организми се поврзува веројатноста на внесување други организми преку биолошка контрола. Согледувањата (земајќи ги во предвид принципите на потребите и минималното влијание) треба да ги опфатат и фитосанитарните мерки, со кои се бара одгледување на увезените агенсии за биолошка

³ Одредби на другите меѓународни договори кои можат да се однесуваат на увозот на контролирани биолошки агенсии или останати корисни организми (Конвенцијата за биолошка разновидност).

контрола и останати корисни организми во карантин, пред нивното ослободување. Одгледувањето на најмалку една генерација, треба да обезбеди чистота на културата и изолирање од хиперпаразитите, патогените или штетните организми, како и олеснување при нивната идентификација. Ова е особено препорачливо кога агенсите за биолошка контрола и останати корисни организми се собираат непосредно од природата.

3.1.7 Треба да се обезбедат колекции на автентични определени референтни примероци од увезени агенсии за биолошка контрола или останати корисни организми, како и домаќини. Препорачливо е да се дадат повеќе примероци, за да се прилагодат на природните разновидности.

3.1.8 Во случај на техника со стерилни инсекти, стерилниот инсект треба да биде обележан, за да се разликува од дивиот инсект.

3.1.9 Преку анализа на ризик на штетни организми (во согласност со принципите на потреба и минимално влијание), после првиот увоз или ослободување, односно при следните увезувања на ист агенс за биолошка контрола или останат корисен организам, можат да биде иземени од некои или од сите услови за увоз. Исто така, треба да се смета и на објавување на листи на одобрени и забранети агенсии за биолошка контрола и останати корисни организми. Агенсите за биолошка контрола кои се забранети, треба да бидат вклучени во листите на регулираните штетни организми (основан и ажуриран од страна на договорните страни во согласност со IPPC 1997 и ISPM број 19: Упатство за листи на регулираните штетни организми).

3.2 НАДЛЕЖНОСТИ НА НАЦИОНАЛНАТА ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА ЗАШТИТА НА РАСТЕНИЈАТА НА ЗЕМЈАТА ИЗВОЗНИК

Националната организација за заштита на растенијата на земјата-извозник треба да обезбеди дека фитосанитарните услови за увоз на земјата-увозник се задоволени и дека фитосанитарните сертификати се издадени во согласност со ISPM број 12 (Упатства за фитосанитарни сертификати, кои се барани од страна на земјата - увозник за пратките на агенсии за биолошка контрола или останати корисни организми), ако истите се сметаат за потенцијални штетни организми или вектори за пренос на штетни организмите на растенијата.

Националната организација за заштита на растенијата е насочена да ги следи елементите кои се соодветни од овој стандард во земји каде што нема законодавство, кое се однесува на увоз на агенсии за биолошка контрола и останати корисни организми.

4. ПРОПИШАНИ ОДГОВОРНОСТИ НА УВОЗНИКОТ ПРЕД ДА ИЗВРШИ УВОЗ

4.1 ПРОПИШАНИ УСЛОВИ КОИ СЕ ОДНЕСУВААТ НА ОДРЕДЕНИ ОРГАНИЗМИ

Пред првиот увоз, увозникот на агенсии за биолошка контрола или останати корисни организми треба да обезбеди информација која што се бара од страна на Националната организација за заштита на растенијата или друг надлежен орган на договорната страна - увозник. За сите агенсии за биолошка контрола или останати корисни организми, оваа информација вклучува точна идентификација на дадениот организам, на ниво на вид. Кога агенсот за биолошка контрола е увезен и е наменет за контрола на штетен организам, информацијата за дадениот штетен организам може да содржи:

- негова светска распространетост и можното потекло;
- негова позната биологија и екологија;

- достапна информација за неговата економска важност и влијание врз околината;
- можни придобивки и конфликтни интереси при неговата употреба и
- познатите природни непријатели, антагонисти и други агенси за биолошка контрола или конкуренти на одредениот штетен организам, кои се веќе присутни или користени, наменети за ослободување во областа или во другите делови на светот.

За сите агенси за биолошка контрола или останати корисни организми, информациите кои се релевантни за Анализа на ризик од штетни организми, исто така можат да бидат побарани и од Националната организација за заштита на растенијата или од друг надлежен орган од договорната страна-увозник.

4.2 ПРОПИШАНИ УСЛОВИ КОИ СЕ ОДНЕСУВААТ НА АГЕНСИТЕ ЗА БИОЛОШКА КОНТРОЛА ИЛИ ОСТАНАТИ КОРИСНИ ОРГАНИЗМИ

Пред првиот увоз, увозникот на агенси за биолошка контрола или останати корисни организми, треба да се договори со извозникот, за да обезбеди документација придружена со соодветни научни препораки од Националната организација за заштита на растенијата или друг надлежен орган на договорната земја-увозник со информации за агенсот за биолошка контрола или останат корисен организам, вклучувајќи:

- опис на агенсот за биолошка контрола или останат корисен организам, за да се овозможи неговата точна идентификација, најмалку до ниво на вид;
- преглед на сите достапни информации за неговото потекло, светската распространетост, биологијата, природните непријатели, хиперпаразитите и влијанието во областа на транспортот;
- достапни информации за спецификите на домаќинот (посебно на листата на потврдени домаќини) на агенсот за биолошка контрола или корисен организам и за потенцијалните опасности врз останатите домаќини и
- опис на природните непријатели и загадувачи на агенсот и потребните процедури за нивно елиминирање од лабораториските колонии. Ова вклучува соодветни постапки за прецизна идентификација, а доколку е потребно, елиминирање на домаќинот од културата врз која бил одгледуван контролираниот биолошки агенс или корисен организам. Исто така треба да бидат обезбедени целосни информации за сите фитосанитарни мерки кои се преземени пред испорака.

4.3 ПРОПИШАНИ УСЛОВИ КОИ СЕ ОДНЕСУВААТ НА ПОТЕНЦИЈАЛНИ ОПАСНОСТИ И ИТНИ АКЦИИ

Пред првиот увоз, увозникот на агенси за биолошка контрола или останати корисни организми, должен е да обезбеди документација од Националната организација за заштита на растенијата или друг надлежен орган за:

- да се идентификуваат потенцијалните здравствени ризици и да се анализираат ризиците⁴ врз персоналот кој е изложен при ракување со агенси за биолошка контрола или останати корисни организми под лабораториски, производствени и применливи услови и
- деталните планови за дејствување во итни случаи или за веќе постоечки процедури, при неочекувани несакани ситуации.

⁴ Поседување стручност, опрема и учество во меѓународни форуми, со компетентност во областа на ризиците по човековото здравје кои треба да се земат предвид како соодветни.

4.4 ПРОПИШАНИ УСЛОВИ ЗА ИСТРАЖУВАЊА ВО КАРАНТИН

Увозникот на агенси за биолошка контрола или останати корисни организми кои се одредени за истражувања во карантин, треба да обезбеди информации, како што е опишано во точките од 4.1-4.3. Познато е дека собраните организми од природа од страна на истражувачите во првата пратка не можат да ги опишат потенцијалните агенси за биолошка контрола, имајќи ја во предвид нивната точна таксономска припадност, домаќинот, влијанието на останатите организми, распространетост, биологијата, влијанието на подрачје на распространетост и сл. Оваа информација ќе се утврди, откако дадениот агенс за биолошка контрола ќе се проучи под карантинска безбедност.

Истражувачот во корелација со карантинскиот објект кој се користи, треба да ги обезбеди следниве информации:

- природата на материјалот предложен за увоз;
- типот на истражување кое треба да се спроведе;
- детален опис на објектите за одгледување (вклучувајќи ја безбедноста, компетентноста и квалификациите на кадарот) и
- план за итни случаи, кој ќе се имплементира во случај на бегство од објектот.

Оваа информација треба да се бара од страна на Националната организација за заштита на растенијата или друг надлежен орган пред да биде одобрено истражувањето. Националната организација за заштита на растенијата или друг надлежен орган може да ја потврди точноста на дадените документи, да ги прегледа објектите, може да бара и измени, ако се неопходни.

5. ОДГОВОРНОСТИ НА ИЗВОЗНИКОТ

Извозникот на агенсите за биолошка контрола или останати корисни организми, се наложува да гарантира дека:

- сите фитосанитарни услови за увоз, кои се наведени во прописите на земјата увозник или на одобрение за увоз, се исполнети (види дел 3.2, каде се опишани поврзаните одговорности на Националната организација за заштита на растенијата);
- целосната валидна документација да ја придружуваат пратката;
- пакувањето е безбедно со цел да се спречи ослободувањето и
- организмите за СИТ се третирани, за да се постигне потребната стерилност за целите на СИТ (користење на зрачење со бараната минимално-апсорбирана доза). Третманот што се користи и показателот за ефикасност на стерилизацијата, исто така, треба да бидат обезбедени.

5.1 ПОСЕБНИ ОДГОВОРНОСТИ ВО ВРСКА СО ОРГАНИЗМИ НАМЕНЕТИ ЗА МАСОВНО ОСЛОБОДУВАЊЕ

Извозниците на агенси за биолошка контрола или останати корисни организми за масовно ослободување, треба да обезбедат документација за преземените мерки, како би се обезбедило дека нивото на загадување е прифатливо за Националната организација за заштита на растенијата на земјата-увозник или друг надлежен орган и не е надминато.

6. ОДГОВОРНОСТИ НА НАЦИОНАЛНАТА ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА ЗАШТИТА НА РАСТЕНИЈАТА ИЛИ ДРУГ НАДЛЕЖЕН ОРГАН НА ЗЕМЈАТА-УВОЗНИК (ДОГОВОРНА СТРАНА ПРИ УВОЗ)

6. 1. ПРЕГЛЕД

Според потреба (види дел 3.1.5), после проверката на документацијата, треба да се врши официјален преглед на пријавените карантински објекти.

6. 2. КАРАНТИН

Националната организација за заштита на растенијата треба да утврди дали агенсите за биолошка контрола или останати корисни организми се одгледувани во карантин (види дел 3.1.6), доволно долго, колку што се смета за неопходно.

6. 3. ОСЛОБОДУВАЊЕ

Националната организација за заштита на растенијата или друг надлежен орган може да дозволи агенсите за биолошка контрола или останати корисни организми, да бидат непосредно ослободени, ако се исполнети сите услови (посебно како што е предвидено во делот 3) и е обезбедена потребната документација (види дел 4).

7. ОДГОВОРНОСТИ НА НАЦИОНАЛНАТА ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА ЗАШТИТА НА РАСТЕНИЈАТА ИЛИ ДРУГ НАДЛЕЖЕН ОРГАН ПРЕД И ПО ОСЛОБОДУВАЊЕ

Пред ослободување, Националната организација за заштита на растенијата или другите одговорни органи треба да достават детали за планираното ослободување, кое може да влијае врз соседните земји. За да се олесни размената на информации, деталите за планираните ослободувања треба да се достават до релевантните во регионот. Национални организации за заштита на растенијата, пред да се ослободи.

Ако анализата на ризикот од штетни организми не била преземена пред увозот, во согласност со ISPM бр 2 (Упатство за анализа на ризик од штетни организми) и/или ISPM бр. 11 (Анализа на ризик од карантински штетни организми, вклучувајќи и анализа на ризиците по животната средина и живите модифицирани организми, 2004), треба да се преземе пред ослободувањето, имајќи ја во предвид несигурноста, како што е предвидено во овие стандарди. Во прилог на спроведување на процената на ризикот од штетни организми, договорните страни треба да ги предвидат можните влијанија врз животната средина, како што е влијанието на останатите безрбетници.

Националната организација за заштита на растенијата или друг надлежен орган треба да ја верификува ефикасноста на третманот за стерилизација, пред ослободување на стерилните инсекти.

7. 1. ОСЛОБОДУВАЊЕ

Националната организација за заштита на растенијата или друг надлежен орган треба да ги одобри и ревидира задолжителните барања кои се поврзани со ослободувањето на агенсии за биолошка контрола или останати корисни организми. Такви се барањата кои се однесуваат за ослободување само во одредени области. Оваа ревизија може да се користи за промена на барањата, кои се однесуваат на увозот или ослободувањето на организмот.

7. 2. ДОКУМЕНТАЦИЈА

Документацијата која е потребна за пронаоѓање на ослободените агенсии за биолошка контрола или останати корисни организми, треба да биде зачувана од страна на Националната организација за заштита на растенијата или друг надлежен орган.

7. 3. МОНИТОРИНГ И ПРОЦЕНА

Националната организација за заштита на растенијата или друг надлежен орган може да го следи ослободувањето на агенсии за биолошка контрола или останати корисни организми, со цел да го процени и да одговори на влијанието врз дадените и останатите организми. Треба да обезбеди систем за маркирање (означување), за да се олесни препознавањето

на агенсот за биолошка контрола (стерилни инсекти) или други корисни организми, во однос на организмот кој е во својата природна животна средина.

7. 4. ИТНИ МЕРКИ

Националната организација за заштита на растенијата или друг надлежен орган на договорната страна-увозник, е одговорен за развивање или усвојување на плановите за итни случаи или процедури, соодветни за употреба во рамките на земјата увозник.

Каде што ќе се појави проблем (инцидентна појава на штетен организам), Националната организација за заштита на растенијата или друг надлежен орган, треба да ги разгледа можните мерки или интервентни активности, за да се обезбеди дека тие се имплементирани и дека сите релевантни страни се информирани.

7. 5. КОМУНИКАЦИЈА

Се препорачува Националната организација за заштита на растенијата или друг надлежен орган да осигури дека локалните корисници, увозниците на агенси за биолошка контрола или останати корисни организми, како и земјоделците, земјоделските организации и другите засегнати страни, се доволно информирани и едуцирани во однос на соодветните мерки и нивната употреба.

7. 6. ИЗВЕСТУВАЊЕ

Договорната страна има обврска да ја извести IPPC, кога организмот користен како агенс за биолошка контрола или останат корисен организам ќе покаже карактеристики на штетен организам.

3415.

Врз основа на член 69 алинеја 2 од Законот за здравјето на растенијата („Службен весник на Република Македонија“ број 29/05, 81/08, 20/09, 57/10 и 17/11), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство, донесе

НАРЕДБА

ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА МЕЃУНАРОДНИОТ СТАНДАРД ЗА ФИТОСАНИТАРНИ ТРЕТМАНИ ЗА РЕГУЛИРАНИ ШТЕТНИ ОРГАНИЗМИ БР. 28

Член 1

Со оваа наредба се пропишува начинот на спроведување на меѓународниот стандард за фитосанитарни третмани за регулирани штетни организми бр.28.

Член 2

Во постапката за вршење на фитосанитарни третмани за регулирани штетни организми, може да се примени меѓународниот стандард за фитосанитарни третмани за регулирани штетни организми бр.28 кој е даден во Прилогот и е составен дел на оваа наредба.

Член 3

Оваа наредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 17 - 579/4
октомври 2011 година
Скопје

Министер за земјоделство,
шумарство и водостопанство,
Љупчо Димовски, с.р.

Прилог

ФИТОСАНИТАРНИ ТРЕТМАНИ ЗА РЕГУЛИРАНИ ШТЕТНИ ОРГАНИЗМИ
(Фитосанитарна мерка бр.28)
(2009)

ОДОБРУВАЊЕ

Овој стандард е одобрен од страна на Комисијата за фитосанитарни мерки во март 2007 година.

ВОВЕД

ОБЕМ

Овој стандард во своите анекси ги дава фитосанитарните третмани, кои се оценети и усвоени од страна на Комисијата за фитосанитарни мерки (CPM). Исто така ги опишува и условите за доставување и оценување на ефикасноста на податоците и други релевантни информации за фитосанитарните третмани, кои ќе се употребуваат како фитосанитарни мерки и ќе бидат вклучени во анексите од 1-14, по нивното усвојување. Третманите се за контрола на одредени делови од регулирани штетни организми, првенствено оние кои се движат во меѓународната трговија. Усвоените третмани ги даваат минималните услови кои се потребни за контрола на регулиран штетен организам, со проверена ефикасност.

Обемот на овој стандард не ги вклучува прашањата поврзани со регистрација на производи за заштита на растенијата, како и останатите услови за одобрување на третмани, како што е зрачење¹.

ЛИТЕРАТУРА

- Речник на фитосанитарни термини, 2007. ISPM број 5, ФАО, Рим.
- Меѓународна конвенција за заштита на растенијата, 1997. ФАО, Рим.
- Анализа на ризик на карантински штетни организми, вклучувајќи анализи на ризици на животната средина и модифицираните живи организми, 2004. ISPM број 11, ФАО, Рим.

ДЕФИНИЦИИ

Дефиниции на фитосанитарните термини употребени во овој стандард можат да се најдат во ISPM број 5 (Речник на фитосанитарни термини).

ПРЕГЛЕД НА УСЛОВИ

Усогласените фитосанитарни третмани ги поддржуваат ефикасните фитосанитарни мерки и го подобруваат меѓусебното признавање за ефикасноста на третманот. Анексот 1 на овој стандард, ги содржи фитосанитарните третмани кои се усвоени од страна на CPM.

Националната организација за заштита на растенијата и Регионалната организација за заштита на растенија (EPPO), доставуваат информации и други податоци за проценетата ефикасност, изводливост и применливост на третманите. Информацијата треба да содржи детален опис за третманот, вклучувајќи ја и ефикасноста на податокот, името на лицето за контакт и причината за неговото доставување. Третманите кои се подобни за процена, вклучуваат механичко, хемиско, радијационо, физичко и атмосферски

¹ Вклучувањето на фитосанитарните третмани во овој стандард, не создава никаква обврска на договорната страна за да го одобри третманот или регистрира или пак да го усвои за употреба на својата територија

контролирано третирање. Податоците треба да бидат јасни и треба да содржат резултати од лабораториски третирања, односно под контролирани услови како и во оперативни услови. Информацијата за изводливост и применливост на предложениот третман треба да содржи и елементи за трошоците, комерцијалното значење, степенот на стручност кој е потребен за примена на третманот и сестраност.

Пријавите со комплетна информација ќе бидат разгледани од страна на Техничката комисија за Фитосанитарни третмани (Technical Panel on Phytosanitary Treatments), во понатамошниот текст TPPT, и ако третманот се смета за прифатлив, ќе биде предложен на комисијата за фитосанитарни мерки (CPM), на усвојување.

ВОВЕД

Цел на Меѓународната конвенција за заштита на растенијата (IPPC) е „да спречи внесување и ширење на штетни организми на растенијата и растителните производи и да промовираат соодветни мерки за нивна контрола (Член 1.1 од IPPC, 1997)“. Условите или примената на фитосанитарните третмани на регулирани делови е фитосанитарна мерка, која се користи од договорните страни, за да се спречи внесување и ширење на регулирани штетни организми.

Член 7.1 од IPPC 1997 гласи:

„договорните страни ќе имаат неприкосновено право да регулираат, во согласност со важечките меѓународни договори, влез на растенија и растителни производи и други регулирани делови и за таа цел треба:

а) да пропишуваат и усвојуваат фитосанитарни мерки, кои се однесуваат на увоз на растенија, растителни производи и други регулирани делови, вклучувајќи: контрола, забрана за увоз и третирање“.

Фитосанитарните мерки кои се одбрани од страна на договорните страни, ќе бидат технички оправдани (Член 7.2а од IPPC, 1997).

Фитосанитарните третмани се користат од страна на Националната Организација за Заштита на Растенијата за да спречат внесување и ширење на регулирани штетни организми. Многу од овие третмани се поддржани со детално истражување на податоците, а другите се врз основа на историски податоци, кои ја поддржуваат нивната ефикасност. Во пракса, многу земји користат исти или слични третмани за одредени штетни организми, бидејќи меѓусебното препознавање често е сложен и тежок процес. Во минатото немало меѓународно признаена организација, ниту постапка за оценување на ефикасноста на третманите, ниту пак централен архив за евидентирање на таквите третмани. Времената комисија за Фитосанитарни мерки, на нејзината шеста сесија во 2004 година, ја призна потребата за меѓународно признавање на фитосанитарните третмани, кои се од голема важност и за таа намена го одобри формирањето на TPPT.

УСЛОВИ

1. ЦЕЛ И УПОТРЕБА

Целта на хармонизирање на фитосанитарните третмани е да ги поддржи ефикасните фитосанитарни мерки во широкиот спектар на околности и да го зајакнат взаемното признавање на ефикасноста на третманот од страна на Националната организација за заштита на растенијата, кој може исто така да ја олесни трговијата. Исто така овие распореди на третманите треба да помогнат за развивање на стручноста и техничката соработка. Националните организации за заштита на растенијата не се обврзани да ги користат овие третмани и можат да користат други фитосанитарни третмани за третирање на истите регулирани штетни организми или регулирани производи.

Усвоените фитосанитарни третмани обезбедуваат начини за убивање, инактивација или отстранување на штетните организми, за сведување на штетните организми како

стерилни или умртвени, според посочената ефикасност, и се релевантни првенствено за меѓународната трговија.

Кога е можно, се наведува степенот на ефикасност, специфичноста и применливоста на секој третман. Националната организација за заштита на растенијата може да ги искористи овие критериуми за да избере третман или комбинација од повеќе третмани, соодветни за дадените околности.

Кога се бараат фитосанитарни третмани за увоз, договорните страни треба да ги земат во предвид следните точки:

- фитосанитарните мерки кои се бараат од договорните страни треба да бидат технички оправдани;
- фитосанитарните третмани кои се содржани во Анекс 1 од овој стандард имаат статус на Меѓународен стандард за фитосанитарни мерки (ISPM) и според тоа треба соодветно да се сметаат и
- регулаторните режими за извоз на договорните страни можат да спречат одобрување на одредени третмани во рамки на нивните територии. Затоа каде што е можно, треба да се направат напори за прифаќање на истите третмани.

2. ПРОЦЕС ЗА ПОДНЕСУВАЊЕ И УСВОЈУВАЊЕ НА ТРЕТМАН (Treatment Submission and Adoption) - TSA

Процесот на поднесување е инициран со повик за теми за стандардите (вклучително и теми за третман) во согласност со „IPPC стандардот за регулирање на постапка“ и „Постапка и критериуми за идентификација на теми за вклучување во IPPC стандард за регулирање на програмата за работа“. Овие постапки се дадени на Меѓународниот фитосанитарен портал (<https://www.ippc.int>).

Следниве точки се однесуваат на третманите:

- откако темата за третмани (третмани за винска мушичка или за штетни организми на дрвото) се додаде на стандардите и програмата за работа на IPPC, IPPC Секретаријатот, кој е под раководство на Комитетот за стандарди (со препораки од TRPT), ќе се повика да достави евидентирање на третмани на таа тема;
- националната организација за заштита на растенијата или Регионалната организација за заштита на растенијата ги доставува третманите (пропратени со релевантни информации, барани во дел 3) до Секретаријатот;
- треба да бидат доставени само поднесоците на третмани, за кои Националната организација за заштита на растенијата или Регионалната организација за заштита на растенијата смета дека ги исполнуваат наведените услови во овој стандард, и се препорачува овие третмани да бидат одобрени за национална употреба, пред нивното поднесување. Третманите вклучуваат, но не се ограничени само на механички, хемиски, радијациони, физички (топлина, студ) и атмосферско контролирани третмани. Националната организација за заштита на растенијата и Регионалната организација за заштита на растенијата треба да земат во предвид и други фактори кога ги разгледуваат фитосанитарните третмани за поднесување, како што се ефектите врз здравјето и безбедноста на луѓето, здравјето на животните и влијанието врз животната средина (како што е опишано во преамбулата и Член 1.1 од IPPC, 1997 и во Член 3 од IPPC, 1997 во врска со односот со другите меѓународни договори). Треба да се земат во предвид и ефектите врз квалитетот и намената на регулираниот производ;
- поднесоците за третмани ќе бидат оценувани врз основа на барањата наведени во дел 3. Ако се добиени голем број на поднесоци, TRPT во соработка со Комитетот за стандарди треба да работи на утврдување на приоритет при разгледување на поднесоците;
- третманите кои ги исполнуваат условите наведени во дел 3 треба да бидат препорачани, а третманот заедно со извештајот и резимето од информацијата која

се оценува, треба да бидат поднесени до Комитетот за стандарди а потоа до IPPC стандард за регулирање на процесот. Извештајот на техничката комисија со целосната информација и извештајот од Комитетот за Стандарди (SC) ќе им биде достапна на договорните страни. Повеќе детални информации, доколку не се строго доверливи, треба да бидат достапни на барање на Секретаријатот и

- комисијата за фитосанитарни мерки (CPM) го усвојува или одбива третманот.

Доколку го усвои третманот истиот треба да се додаде кон овој стандард.

3. УСЛОВИ ЗА ФИТОСАНИТАРНИ ТРЕТМАНИ

За целите на овој стандард, фитосанитарните третмани треба да ги исполнат следниве услови:

- да бидат ефикасни при убивање, деактивирање или отстранување на штетните организми заради обезбедување стерилност или умртување на штетни организми во врска со регулиран производ. Степенот на ефикасност на третманот треба да биде наведен во бројки (односно статистички изразен). Каде што експерименталните податоци се недостапни или недоволни, треба да бидат обезбедени други докази кои ја поддржуваат ефикасноста (историска и/или практична информација/искуство);
- да бидат добро документирани за да се покаже дека ефикасноста на податоците е направена употребувајќи соодветни научни постапки, а каде што е релевантно соодветен експериментален дизајн. Податоците кои го поддржуваат третманот треба да бидат проверени, препечатливи и врз основа на статистички методи и/или врз основа на утврдени и прифатливи меѓународни практики; по можност истражувањето да биде објавено во рецензиран весник;
- да бидат изводливи и применливи за употреба, пред се во меѓународната трговија или за други цели (да се заштити загрозената област во земјата, или за истражување) и
- да не се фитотоксични или да немаат други негативни ефекти.

Поднесоците за фитосанитарни третмани треба да го опфатат следното:

- преглед на информации;
- ефикасни податоци за поддршка на фитосанитарниот третман и
- информации за изводливост и применливост.

3.1 ПРЕГЛЕД НА ИНФОРМАЦИИ

Комплетна информација треба да биде доставена од страна на Националната организација за заштита на растенијата или Регионалната организација за заштита на растенијата до Секретаријатот и треба да содржи:

- име на третманот;
- име на Националната организација за заштита на растенијата или Регионалната организација за заштита на растенијата и информација за контакт;
- име и податоци за контакт на лицето кое е одговорно за доставување на третманот;
- опис на третманот (активна материја/ии, вид на третман, регулирани предметни штетни организми, распоред на третмани, и други важни информации) и
- причина за поднесување, вклучувајќи ја неговата важност за постоечката ISPM.

Поднесоците треба да бидат во форма дадена од страна на Секретаријатот на IPPC и да бидат достапни на Меѓународниот фитосанитарен портал (<https://www.ippc.int>).

Покрај тоа, Националната организација за заштита на растенијата или Регионалната организација за заштита на растенијата, треба да го опишува искуството или стручноста

во предметната област на лабораторијата, организацијата и/или научникот/научниците кои се вклучени во изработка на податоците, и било кој систем за обезбедување на квалитет или програма за акредитација применета во развојот и/или тестирањето на фитосанитарниот третман. Оваа информација треба да се земе во предвид при оценување на доставените податоци.

3.2 ЕФИКАСНОСТ НА ПОДАТОЦИТЕ ПРИ ПОДНЕСУВАЊЕ НА ФИТОСАНИТАРЕН ТРЕТМАН

Изворот на сите ефикасни податоци (објавени или необјавени) треба да биде даден при поднесување. Податоците за поддржување треба да бидат јасно и систематски прикажани. Секое тврдење за ефикасноста мора да биде поткрепено со податоци.

3.2.1 ЕФИКАСНОСТ НА ПОДАТОЦИТЕ ПРИ ЛАБОРАТОРИСКИ УСЛОВИ

Стадиумот од животниот циклус во кој се наоѓа дадениот штетен организам треба да биде прецизиран. Обично, животниот стадиум/и поврзан со регулираниот производ кој е во трговијата е стадиумот за кој што е предложен и утврден третманот. Во одредени околности каде што можат да се појават повеќе животни стадиуми на регулираниот производ, за тестирање на третманот треба се користи најотпорниот животен стадиум на штетниот организам.

Сепак, треба да се земат во предвид и практичните размислувања, како и стратегијата за контрола на штетниот организам, насочена кон искористување на почувствителните и специфичните стадиуми на штетниот организам. Ако ефикасноста на податоците се доставува за животниот стадиум кој не се смета дека е најотпорен (ако најотпорниот животен стадиум не е поврзан со регулиран производ), треба да биде обезбедено образложение за ова. Обезбедените ефикасни податоци треба да го прецизираат статистичкото ниво на доверба, поддржувајќи ги тврдењата направени за третман на одредени животни стадиуми.

Каде што е можно, податоците треба да бидат презентирани на начини кои се користени при детерминирање на ефективната доза/третман, за да се демонстрира степенот на ефикасност на третманот (крива на третман/доза). Третманите нормално можат да бидат оценувани само за условите под кои биле тестирани. Сепак, може да биде обезбедена дополнителна информација за поддршка на било која екстраполација, ако се прошири опсегот на третманот (проширување на опсегот на температури, вклучување на други култури или видови на штетни организми). За да се демонстрира ефективноста на третманот, треба да бидат релевантни само прелиминарни лабораториски тестови. Материјалите и методите кои се користат во експериментите треба да бидат соодветни за употреба на третманот на наведената ефикасаност.

Дадените податоци треба да содржат детални информации, но не треба да бидат ограничени на следниве елементи:

Информација за штетниот организам

- идентитет на штетниот организам на соодветно ниво (род, вид, подвид, биотип, физиолошка раса), животен стадиум, и дали е користен лабораториски или примерок земен од природата;
- услови под кои штетните организми се култивираат, одгледуваат или развиваат;
- биолошки карактеристики на штетниот организам кои се релевантни за третманот (издржливост, генетска променливост, тежина, време на развој, фаза на развој, плодност, ослободен од болести или паразити);
- метод на природна или вештачка зараза и
- утврдување на најотпорни животни стадиуми (кај регулирани производи).

Информација за регулираниот производ

- вид на регулиран производ и негова намена;
- ботаничко име на растението или растителниот производ (каде што е применливо)
 - култура/сорта. Барањето за сортно испитување треба да биде базирано на докази дека сортните разлики влијаат врз ефикасноста на третманот и треба да се обезбедат податоци за поддршка на барањето.
- услови кај растенијата или растителните производи, на пример:
 - дали е незаразено од други штетни организми, пореметувања кои не се штетни или резидуи од пестициди.
 - големина, форма, тежина, степен на зрелост, квалитет итн.
 - дали е заразено во чувствителната фаза на раст.
 - услови на складирање после берба.

Експериментални параметри

- степен на доверба на лабораториските тестови обезбедени со метод на статистички анализи и податоците за поддршка на таа пресметка (број на третирани предмети, број на реплицирани тестови, контроли);
- експериментални објекти и предмети;
- експериментален дизајн (случаен комплетен блок дизајн), по потреба;
- експериментални услови (температура, релативна влажност, фотопериодизам);
- следење на критичните параметри (време на изложеност, доза, температура на регулирани производи и аерација, релативна влажност);
- методологија за мерење на ефективност на третманот (дали смртноста е соодветен параметар, дали крајната точка на смртност е проценета во точното време, стапката на смртност или стерилитет на третираниите и контролирани групи);
- утврдување на ефикасноста во текот на еден опсег на критични параметри, како што е времето на изложеност, дозата, температурата, релативната влажност и содржината на вода, големината и густината;
- методологија за мерење на фитотоксичност, по потреба и
- дозиметриски систем, калибрирање и точност на мерењата, ако се користи зрачење.

3.2.2 ЕФИКАСНОСТ НА ПОДАТОЦИТЕ ВО ОПЕРАТИВНИ УСЛОВИ

Третманите можат да бидат поднесени за оценување без да ги поминат постапките наведени во 3.2.1, кога има доволно ефикасни податоци овозможени од оперативната примена на третманот. Кога третманот е изведен во лабораториски услови, треба да биде потврдено со тестирање во оперативни или симулирани оперативни услови. Резултатите од овие тестови треба да потврдат дека применувањето на распоредот за третмани ја постигнува наведената ефикасност во услови под кои ќе биде користен третманот.

Каде што спецификациите за третманот се разликуваат при испитувања под оперативни услови, треба да бидат наведени измените на тест протоколот. Податоците за поддршка можат да бидат презентирани од прелиминарните тестови за да се прецизира распоредот на третманите и да се утврди ефективната доза (температура, хемикалии и зрачење) под оперативни услови.

Во некои случаи методот на постигнување на ефективна доза треба да биде различен од методот утврден под лабораториски услови. Треба да биде даден податокот кој поддржува екстраполација на лабораториските податоци.

Истите барања за податоци наведени во делот 3.2.1 треба да бидат обезбедени за овие тестови.

Зависно од тоа дали третманите се вршени пред или после бербата, останатите потребни податоци се наведени подолу:

- фактори кои влијаат на ефикасноста на третманот (за третмани после берба: пакување, начин на пакување, редење, време на третманите (пред/после пакување или преработка, во транзит, при пристигнување)). Треба да бидат наведени околностите на третманот, на пример ефикасноста на третманот може да има влијание од начинот на пакувањето, а треба да се обезбедат податоци за поддршка на сите околности кои се применуваат и
- следење на критичните параметри (времето на изложување, доза, температурата на регулираниот производ и аерација, релативната влажност). На пример:
 - бројот и сместувањето на линиите-мостри на гас (фумигација).
 - бројот и сместувањето на сензорите за температура/влажност.

Дополнително треба да бидат вклучени и посебните постапки кои влијаат врз успехот на третманот (оддржување на квалитетот на регулираниот производ).

3.3 ИЗВОДЛИВОСТ И ПРИМЕНЛИВОСТ

Треба да се обезбедат информации, за да се оцени дали фитосанитарниот третман е изводлив и применлив. Ова го вклучува следното:

- постапки за спроведување на фитосанитарен третман (вклучувајќи едноставност при употреба, ризици за оператори, техничка комплексност, потребна обука, потребна опрема, неопходни капацитети);
- трошоци за олеснување на третманот и оперативни трошоци, по потреба;
- релевантна комерцијалност, вклучувајќи достапност;
- степен до кој другите Национални организации за заштита на растенијата го имаат одобрено третманот како фитосанитарна мерка;
- достапност на потребната стручност за примена на фитосанитарен третман;
- разновидност на фитосанитарниот третман (применлив широк опсег на земји, штетни организми и стоки);
- степенот до кој фитосанитарниот третман ги надополнува другите фитосанитарни мерки (потенцијал на третманот да биде користен како дел од пристап до системи за еден штетен организам или за надополнување на третманите за други штетни организми);
- кратка содржина на достапните информации за потенцијалните несакани ефекти (влијание врз животната средина, влијание врз останатите штетни организми, здравјето на човекот и животните);
- применливост на третманот во однос на одредени специфични регулирани производи од штетни организми;
- техничка изводливост;
- фитотоксичност и други ефекти врз квалитетот на регулираните производи и
- сметајќи на ризикот, штетниот организам да има или да развие отпорност на третманот.

Процедурите на третманот треба соодветно да го опишат методот за применување на третманот во комерцијални услови.

4. ПРОЦЕНКА НА ПОДНЕСЕНИТЕ ТРЕТМАНИ

Пријавите ќе бидат разгледувани од страна на ТРРТ само кога информациите наведени во дел 3 ќе бидат целосно адресирани. Информациите кои се дадени, ќе се оценуваат според барањата во делот 3.

Доверливоста ќе се почитува кога е назначено дека е доверлива природата на информациите. Во такви случаи доверливите информации, во рамки на поднесувањето, треба да бидат јасно идентификувани. Каде доверливите информации се од суштинско значење за донесување на третманот, од подносителот ќе биде побарано да ја проследи информацијата. Доколку информацијата не се проследи, може да влијае врз усвојувањето на третманот.

Третманите ќе бидат усвоени само за регулирани производи и предметни видови за кои се тестира и за условите според кои тие биле тестирани, освен доколку податоците се презентирани за поддршка на екстраполација (да се примени третманот до ниво на штетните организми или регулирани производи).

Ако поднесувањето не ги исполнува барањата наведени во дел 3, причината/те ќе бидат доставени до лицето за контакт наведено на поднесокот. Може да има препорака за обезбедување на дополнителна информација или да се иницира понатамошна работа (истражување, теренско тестирање, анализи).

5. ОБЈАВУВАЊЕ НА ФИТОСАНИТАРНИ ТРЕТМАНИ

По усвојување од страна на СРМ, фитосанитарните третмани ќе бидат приложени кон овој стандард.

6. ПРЕГЛЕД И ПОВТОРНИ ПРОЦЕНКИ НА ТРЕТМАНОТ

Договорните страни треба да ги достават до Секретаријатот на IPPC сите нови информации кој би можеле да влијаат врз третманите, моментално усвоени од страна на СРМ. Доколку е потребно, TPRT ќе ги разгледа податоците и ревидира третманите преку нормалниот процес на поставување стандарди.

ТРЕТМАНИ СО ЗРАЧЕЊЕ

I. Третман со зрачење на *Anastrepha ludens* (2009)

Одобрување

Овој фитосанитарен третман е донесен од Комисијата за фитосанитарни мерки во 2009 година.

Обем на третманот

Заради наведената ефикасност, овој третман се применува при зрачење на овошје и зеленчук на 70 Gy, минимум апсорбирана доза, за да се спречи појавата на возрасни од *Anastrepha ludens* при дадена ефикасност. Овој третман треба да се применува во согласност со барањата наведени во ISPM бр.18 (Упатство за користење на зрачењето како фитосанитарна мерка)².

Опис на третманот

Име на третманот	Третман со зрачење на <i>Anastrepha ludens</i>
Активна супстанција	N/A

² Обемот на IPPC третманите не вклучува прашања поврзани со регистрација на пестициди или други домашни барања за одобрување на третманите. Третманите исто така, не даваат информации за одредени последици врз здравјето на луѓето или безбедноста на храната, кои треба да се решат со користење на домашни постапки пред одобрување на третманот. Освен тоа, последиците врз квалитетот на производот се земаат предвид пред меѓународното усвојување. Договорните страни немаат обврска да одобрат, регистрираат или прифатат третмани за користење на нивна територија.

Тип на третманот	Зрачење
Целни штетни организми	<i>Anastrepha ludens</i> (Loew) (Diptera: Tephritidae)
Целни регулирани производи	Сите овошни и зеленчукови видови, кои се домаќини на <i>Anastrepha ludens</i> .
Распоред на третманот	Минимум апсорбирана доза од 70 Gy за да се спречи појавата на возрасни од <i>Anastrepha ludens</i>. Ефикасноста и нивото на сигурност на третманот изнесува ED 99.9968 при 95% ниво на сигурност. Третманот треба да се применува во согласност со барањата на ISPM бр. 18 (Упатство за користење на зрачењето како фитосанитарна мерка). Овој третман со зрачење не треба да се применува кај овошјето и зеленчукот кои се складираани во контролирана атмосфера.
Други релевантни информации	Бидејќи зрачењето може да не резултира со целосна смртност, па инспекторите можат да сретнат живи, но не и одржливи ларви и кукли од <i>Anastrepha ludens</i> во текот на инспекцискиот процес. Ова не значи неуспех на третманот. Техничката комисија за фитосанитарни третмани својата процена за овој третман ја заснова на истражувачка работа преземена од Халман и Мартинез (2001), кои ја одредиле ефикасноста на зрачењето како третман за овие штетни организми кај <i>Citrus paradisi</i>. Екстраполацијата на ефикасноста на третманот кај сите видови овошје и зеленчук се базира на знаења и искуства дека дозиметриските системи за зрачење ја мерат реалната доза апсорбирана од страна на предметните штетни организми, независно од домаќинот и доказите од истражувања на различни штетни организми и стоки. Тие вклучуваат истражувања на следните штетни организми и домаќини: <i>Anastrepha ludens</i> (<i>Citrus paradisi</i> and <i>Mangifera indica</i>), <i>A. Suspensa</i> (<i>Averrhoa carambola</i>, <i>Citrus paradisi</i> and <i>Mangifera indica</i>), <i>Bactrocera tryoni</i> (<i>Citrus sinensis</i>, <i>Lycopersicon lycopersicum</i>, <i>Malus domestica</i>, <i>Mangifera indica</i>, <i>Persea americana</i> and <i>Prunus avium</i>), <i>Cydia pomonella</i> (<i>Malus domestica</i> and artificial diet) and <i>Grapholita molesta</i> (<i>Malus domestica</i> and artificial diet) (Bustos <i>et al.</i>, 2004; Gould & von Windeguth, 1991; Hallman, 2004, Hallman & Martinez, 2001; Jessup <i>et al.</i>, 1992; Mansour, 2003; von Windeguth, 1986; von Windeguth & Ismail, 1987). Потврдено е дека ефикасноста на третманот не е тестирана за сите потенцијални видови на овошје и зеленчук како домаќини на предметните штетни организми. Ако евиденцијата покаже дека екстраполацијата на третманот ги покрива сите домаќини на овој штетен организам, тогаш третманот ќе се земе во предвид.

Користена литература	Bustos, M.E., Enkerlin, W., Reyes, J. & Toledo, J. 2004. Irradiation of mangoes as a postharvest quarantine treatment for fruit flies (Diptera: Tephritidae). <i>Journal of Economic Entomology</i>, 97: 286–292. Gould, W.P. & von Windeguth, D.L. 1991. Gamma irradiation as a quarantine treatment for carambolas infested with Caribbean fruit flies. <i>Florida Entomologist</i>, 74: 297–300. Hallman, G.J. 2004. Ionizing irradiation quarantine treatment against Oriental fruit moth (Lepidoptera: Tortricidae) in ambient and hypoxic atmospheres. <i>Journal of Economic Entomology</i>, 97: 824–827. Hallman, G.J. & Martinez, L.R. 2001. Ionizing irradiation quarantine treatments against Mexican fruit fly (Diptera: Tephritidae) in citrus fruits. <i>Postharvest Biology and Technology</i>, 23: 71–77. Jessup, A.J., Rigney, C.J., Millar, A., Sloggett, R.F. & Quinn, N.M. 1992. Gamma irradiation as a commodity treatment against the Queensland fruit fly in fresh fruit. <i>Proceedings of the Research Coordination Meeting on Use of Irradiation as a Quarantine Treatment of Food and Agricultural Commodities</i>, 1990: 13–42. Mansour, M. 2003. Gamma irradiation as a quarantine treatment for apples infested by codling moth (Lepidoptera: Tortricidae). <i>Journal of Applied Entomology</i>, 127: 137–141. von Windeguth, D.L. 1986. Gamma irradiation as a quarantine treatment for Caribbean fruit fly infested mangoes. <i>Proceedings of the Florida State Horticultural Society</i>, 99: 131–134. von Windeguth, D.L. & Ismail, M.A. 1987. Gamma irradiation as a quarantine treatment for Florida grapefruit infested with Caribbean fruit fly, <i>Anastrepha suspensa</i> (Loew). <i>Proceedings of the Florida State Horticultural Society</i>, 100: 5–7.
----------------------	--

II. Третман со зрачење на *Anastrepha obliqua* (2009)

Одобрување

Овој фитосанитарен третман е донесен од Комисијата за фитосанитарни мерки во 2009 година.

Обем на третманот

Заради наведената ефикасност, овој третман се применува при зрачење на овошје и зеленчук на 70 Gy, минимум апсорбирана доза, за да се спречи појавата на возрасни од *Anastrepha obliqua* при дадена ефикасност. Овој третман треба да се применува во согласност со барањата наведени во ISPM бр.18 (Упатство за користење на зрачењето како фитосанитарна мерка)³.

³ Обемот на IPPC третманите не вклучува прашања поврзани со регистрација на пестициди или други домашни барања за одобрување на третманите. Третманите исто така, не даваат информации за одредени последици врз здравјето на луѓето или безбедноста на храната, кои треба да се решат со користење на домашни постапки пред одобрување на третманот. Освен тоа, последиците врз квалитетот на производот се земаат предвид пред меѓународното усвојување. Договорните страни немаат обврска да одобрат, регистрираат или прифатат третмани за користење на нивна територија.

Опис на третманот

Име на третманот	Третман со зрачење на <i>Anastrepha obliqua</i>
Активна супстанција	N/A
Тип на третманот	Зрачење
Целни штетни организми	<i>Anastrepha obliqua</i> (Macquart) (Diptera: Tephritidae)
Целни регулирани производи	Сите овошни и зеленчукови видови, кои се домаќини на <i>Anastrepha obliqua</i> .
Распоред на третманот	Минимум апсорбирана доза од 70 Gy за да се спречи појавата на возрасни од <i>Anastrepha obliqua</i>. Ефикасноста и нивото на сигурност на третманот изнесува ED 99.9968 при 95% ниво на сигурност. Третманот треба да се применува во согласност со барањата на ISPM бр. 18 (Упатство за користење на зрачењето како фитосанитарна мерка). Овој третман со зрачење не треба да се применува кај овошјето и зеленчукот кои се складирани во контролирана атмосфера.

Други релевантни информации	Бидејќи зрачењето може да не резултира со целосна смртност, па инспекторите можат да сретнат живи, но не и одржливи ларви и кукли од <i>Anastrepha obliqua</i> во текот на инспекцискиот процес. Ова не значи неуспех на третманот. Техничката комисија за фитосанитарни третмани својата процена за овој третман ја заснова на истражувачка работа преземена од од Бастос (2004), Халман и Мартинез (2001) и Халман и Ворли (1999), кои ја одредиле ефикасноста на зрачењето како третман за овие штетни организми кај <i>Citrus paradisi</i> и <i>Mangifera indica</i>. Екстраполацијата на ефикасноста на третманот кај сите видови овошје и зеленчук се базира на знаења и искуства дека дозиметриските системи за зрачење ја мерат реалната доза апсорбирана од страна на предметните штетни организми, независно од домаќинот и доказите од истражувања на различни штетни организми и стоки. Тие вклучуваат истражувања на следните штетни организми и домаќини: <i>Anastrepha ludens</i> (<i>Citrus paradisi</i> and <i>Mangifera indica</i>), <i>A. suspensa</i> (<i>Averrhoa carambola</i>, <i>Citrus paradisi</i> and <i>Mangifera indica</i>), <i>Bactrocera tryoni</i> (<i>Citrus sinensis</i>, <i>Lycopersicon lycopersicum</i>, <i>Malus domestica</i>, <i>Mangifera indica</i>, <i>Persea americana</i> and <i>Prunus avium</i>), <i>Cydia pomonella</i> (<i>Malus domestica</i> и вештачка исхрана) and <i>Grapholita molesta</i> (<i>Malus domestica</i> и вештачка исхрана) (Bustos <i>et al.</i>, 2004; Gould & von Windeguth, 1991; Hallman, 2004, Hallman & Martinez, 2001; Jessup <i>et al.</i>, 1992; Mansour, 2003; von Windeguth, 1986; von Windeguth & Ismail, 1987). Потврдено е дека ефикасноста на третманот не е тестирана за сите потенцијални видови на овошје и зеленчук како домаќини на предметните штетни организми. Ако евиденцијата покаже дека екстраполацијата на третманот ги покрива сите домаќини на овој штетен организам, тогаш третманот ќе се земе во предвид.
Користена литература	Bustos, M.E., Enkerlin, W., Reyes, J. & Toledo, J. 2004. Irradiation of mangoes as a postharvest quarantine treatment for fruit flies (Diptera: Tephritidae). <i>Journal of Economic Entomology</i>, 97: 286–292. Gould, W.P. & von Windeguth, D.L. 1991. Gamma irradiation as a quarantine treatment for carambolas infested with Caribbean fruit flies. <i>Florida Entomologist</i>, 74: 297–300. Hallman, G.J. 2004. Ionizing irradiation quarantine treatment against Oriental fruit moth (Lepidoptera: Tortricidae) in ambient and hypoxic atmospheres. <i>Journal of Economic Entomology</i>, 97: 824–827. Hallman, G.J. & Martinez, L.R. 2001. Ionizing irradiation quarantine treatments against Mexican fruit fly (Diptera: Tephritidae) in citrus fruits. <i>Postharvest Biology and Technology</i>, 23: 71–77. Jessup, A.J., Rigney, C.J., Millar, A., Sloggett, R.F. & Quinn, N.M. 1992. Gamma irradiation as a commodity treatment against the Queensland fruit fly in fresh fruit. <i>Proceedings of the Research Coordination Meeting on Use of Irradiation as a Quarantine Treatment of Food and Agricultural Commodities</i>, 1990: 13–42. Mansour, M. 2003. Gamma irradiation as a quarantine treatment for apples infested by codling moth (Lepidoptera: Tortricidae). <i>Journal of Applied Entomology</i>, 127: 137–141. von Windeguth, D.L. 1986. Gamma irradiation as a quarantine treatment for

	Caribbean fruit fly infested mangoes. <i>Proceedings of the Florida State Horticultural Society</i>, 99: 131–134. von Windeguth, D.L. & Ismail, M.A. 1987. Gamma irradiation as a quarantine treatment for Florida grapefruit infested with Caribbean fruit fly, <i>Anastrepha suspensa</i> (Loew). <i>Proceedings of the Florida State Horticultural Society</i>, 100: 5–7.
--	--

III. Третман со зрачење на *Anastrepha serpentina* (2009)

Одобрување

Овој фитосанитарен третман е донесен од Комисијата за фитосанитарни мерки во 2009 година.

Обем на третманот

Заради наведената ефикасност, овој третман се применува при зрачење на овошје и зеленчук на 100 Gy, минимум апсорбирана доза, за да се спречи појавата на возрасни од *Anastrepha serpentina* при дадена ефикасност. Овој третман треба да се применува во согласност со барањата наведени во ISPM бр.18 (Упатство за користење на зрачењето како фитосанитарна мерка)⁴.

Опис на третманот

Име на третманот	Третман со зрачење на <i>Anastrepha serpentina</i>
Активна супстанција	N/A
Тип на третманот	Зрачење
Целни штетни организми	<i>Anastrepha serpentina</i> (Wiedemann) (Diptera: Tephritidae)
Целни регулирани производи	Сите овошни и зеленчукови видови, кои се домаќини на <i>Anastrepha serpentina</i> .
Распоред на третманот	Минимум апсорбирана доза од 100 Gy за да се спречи појавата на возрасни од <i>Anastrepha serpentina</i>. Ефикасноста и нивото на сигурност на третманот изнесува ED 99.9972 при 95% ниво на сигурност. Третманот треба да се применува во согласност со барањата на ISPM бр. 18 (Упатство за користење на зрачењето како фитосанитарна мерка). Овој третман со зрачење не треба да се применува кај овошјето и зеленчукот кои се складираани во контролирана атмосфера.

⁴ Обемот на IPPC третманите не вклучува прашања поврзани со регистрација на пестициди или други домашни барања за одобрување на третманите. Третманите исто така, не даваат информации за одредени последици врз здравјето на луѓето или безбедноста на храната, кои треба да се решат со користење на домашни постапки пред одобрување на третманот. Освен тоа, последиците врз квалитетот на производот се земаат предвид пред меѓународното усвојување. Договорните страни немаат обврска да одобрат, регистрираат или прифатат третмани за користење на нивна територија.

Други релевантни информации	Бидејќи зрачењето може да не резултира со целосна смртност, па инспекторите можат да сретнат живи, но не и одржливи ларви и кукли од <i>Anastrepha serpentina</i> во текот на инспекцискиот процес. Ова не значи неуспех на третманот. Техничката комисија за фитосанитарни третмани својата процена за овој третман ја заснова на истражувачка работа преземена од Бастос и др. (2004), кои ја одредиле ефикасноста на зрачењето како третман за овој штетен организам кај <i>Mangifera indica</i>. Екстраполацијата на ефикасноста на третманот кај сите видови овошје и зеленчук се базира на знаења и искуства дека дозиметриските системи за зрачење ја мерат реалната доза апсорбирана од страна на предметните штетни организми, независно од домаќинот и доказите од истражувања на различни штетни организми и стоки. Тие вклучуваат истражувања на следните штетни организми и домаќини: <i>Anastrepha ludens</i> (<i>Citrus paradisi</i> and <i>Mangifera indica</i>), <i>A. suspensa</i> (<i>Averrhoa carambola</i>, <i>Citrus paradisi</i> and <i>Mangifera indica</i>), <i>Bactrocera tryoni</i> (<i>Citrus sinensis</i>, <i>Lycopersicon lycopersicum</i>, <i>Malus domestica</i>, <i>Mangifera indica</i>, <i>Persea americana</i> and <i>Prunus avium</i>), <i>Cydia pomonella</i> (<i>Malus domestica</i> и вештачка исхрана) and <i>Grapholita molesta</i> (<i>Malus domestica</i> и вештачка исхрана) (Bustos et al., 2004; Gould & von Windeguth, 1991; Hallman, 2004, Hallman & Martinez, 2001; Jessup et al., 1992; Mansour, 2003; von Windeguth, 1986; von Windeguth & Ismail, 1987). Потврдено е дека ефикасноста на третманот не е тестирана за сите потенцијални видови на овошје и зеленчук како домаќини на предметните штетни организми. Ако евиденцијата покаже дека екстраполацијата на третманот ги покрива сите домаќини на овој штетен организам, тогаш третманот ќе се земе во предвид.
Користена литература	Bustos, M.E., Enkerlin, W., Reyes, J. & Toledo, J. 2004. Irradiation of mangoes as a postharvest quarantine treatment for fruit flies (Diptera: Tephritidae). <i>Journal of Economic Entomology</i>, 97: 286–292. Gould, W.P. & von Windeguth, D.L. 1991. Gamma irradiation as a quarantine treatment for carambolas infested with Caribbean fruit flies. <i>Florida Entomologist</i>, 74: 297–300. Hallman, G.J. 2004. Ionizing irradiation quarantine treatment against Oriental fruit moth (Lepidoptera: Tortricidae) in ambient and hypoxic atmospheres. <i>Journal of Economic Entomology</i>, 97: 824–827. Hallman, G.J. & Martinez, L.R. 2001. Ionizing irradiation quarantine treatments against Mexican fruit fly (Diptera: Tephritidae) in citrus fruits. <i>Postharvest Biology and Technology</i>, 23: 71–77. Jessup, A.J., Rigney, C.J., Millar, A., Sloggett, R.F. & Quinn, N.M. 1992. Gamma irradiation as a commodity treatment against the Queensland fruit fly in fresh fruit. <i>Proceedings of the Research Coordination Meeting on Use of Irradiation as a Quarantine Treatment of Food and Agricultural Commodities</i>, 1990: 13–42. Mansour, M. 2003. Gamma irradiation as a quarantine treatment for apples infested by codling moth (Lepidoptera: Tortricidae). <i>Journal of Applied Entomology</i>, 127: 137–141. von Windeguth, D.L. 1986. Gamma irradiation as a quarantine treatment for Caribbean fruit fly infested mangoes. <i>Proceedings of the Florida State Horticultural Society</i>, 99: 131–134. von Windeguth, D.L. & Ismail, M.A. 1987. Gamma irradiation as a quarantine

	treatment for Florida grapefruit infested with Caribbean fruit fly, <i>Anastrepha suspensa</i> (Loew). <i>Proceedings of the Florida State Horticultural Society</i> , 100: 5–7.
--	--

IV. Третман со зрачење на *Bactrocera jarvisi* (2009)

Одобрување

Овој фитосанитарен третман е донесен од Комисијата за фитосанитарни мерки во 2009 година.

Обем на третманот

Заради наведената ефикасност, овој третман се применува при зрачење на овошје и зеленчук на 100 Gy, минимум апсорбирана доза, за да се спречи појавата на возрасни од *Bactrocera jarvisi* при дадена ефикасност. Овој третман треба да се применува во согласност со барањата наведени во ISPM бр.18 (Упатство за користење на зрачењето како фитосанитарна мерка)⁵.

Опис на третманот

Име на третманот	Третман со зрачење на <i>Bactrocera jarvisi</i>
Активна супстанција	N/A
Тип на третманот	Зрачење
Целни штетни организми	<i>Bactrocera jarvisi</i> (Tryon) (Diptera: Tephritidae)
Целни регулирани производи	Сите овошни и зеленчукови видови, кои се домаќини на <i>Bactrocera jarvisi</i>
Распоред на третманот	Минимум апсорбирана доза од 100Gy за да се спречи појавата на возрасни од <i>Bactrocera jarvisi</i>. Ефикасноста и нивото на сигурност на третманот изнесува ED 99.9981 при 95% ниво на сигурност. Третманот треба да се применува во согласност со барањата на ISPM бр. 18 (Упатство за користење на зрачењето како фитосанитарна мерка). Овој третман со зрачење не треба да се применува кај овошјето и зеленчукот кои се складираат во контролирана атмосфера.

⁵ Обемот на IPPC третманите не вклучува прашања поврзани со регистрација на пестициди или други домашни барања за одобрување на третманите. Третманите исто така, не даваат информации за одредени последици врз здравјето на луѓето или безбедноста на храната, кои треба да се решат со користење на домашни постапки пред одобрување на третманот. Освен тоа, последиците врз квалитетот на производот се земаат предвид пред меѓународното усвојување. Договорните страни немаат обврска да одобрат, регистрираат или прифатат третмани за користење на нивна територија.

Други релевантни информации	Бидејќи зрачењето може да не резултира со целосна смртност, па инспекторите можат да сретнат живи, но не и одржливи ларви и кукли од <i>Bactrocera jarvisi</i> во текот на инспекцискиот процес. Ова не значи неуспех на третманот. Техничката комисија за фитосанитарни третмани својата процена за овој третман ја заснова на истражувачка работа преземена од Хетер и др. (1991), кои ја одредиле ефикасноста на зрачењето како третман за овој штетен организам кај <i>Mangifera indica</i>. Екстраполацијата на ефикасноста на третманот кај сите видови овошје и зеленчук се базира на знаења и искуства дека дозиметриските системи за зрачење ја мерат реалната доза апсорбирана од страна на предметните штетни организми, независно од домаќинот и доказите од истражувања на различни штетни организми и стоки. Тие вклучуваат истражувања на следните штетни организми и домаќини: <i>Anastrepha ludens</i> (<i>Citrus paradisi</i> and <i>Mangifera indica</i>), <i>A. suspensa</i> (<i>Averrhoa carambola</i>, <i>Citrus paradisi</i> and <i>Mangifera indica</i>), <i>Bactrocera tryoni</i> (<i>Citrus sinensis</i>, <i>Lycopersicon lycopersicum</i>, <i>Malus domestica</i>, <i>Mangifera indica</i>, <i>Persea americana</i> and <i>Prunus avium</i>), <i>Cydia pomonella</i> (<i>Malus domestica</i> и вештачка исхрана) and <i>Grapholita molesta</i> (<i>Malus domestica</i> и вештачка исхрана) (Bustos <i>et al.</i>, 2004; Gould & von Windeguth, 1991; Hallman, 2004, Hallman & Martinez, 2001; Jessup <i>et al.</i>, 1992; Mansour, 2003; von Windeguth, 1986; von Windeguth & Ismail, 1987). Потврдено е дека ефикасноста на третманот не е тестирана за сите потенцијални видови на овошје и зеленчук како домаќини на предметните штетни организми. Ако евиденцијата покаже дека екстраполацијата на третманот ги покрива сите домаќини на овој штетен организам, тогаш третманот ќе се земе во предвид.
Користена литература	Bustos, M.E., Enkerlin, W., Reyes, J. & Toledo, J. 2004. Irradiation of mangoes as a postharvest quarantine treatment for fruit flies (Diptera: Tephritidae). <i>Journal of Economic Entomology</i>, 97: 286–292. Gould, W.P. & von Windeguth, D.L. 1991. Gamma irradiation as a quarantine treatment for carambolas infested with Caribbean fruit flies. <i>Florida Entomologist</i>, 74: 297–300. Hallman, G.J. 2004. Ionizing irradiation quarantine treatment against Oriental fruit moth (Lepidoptera: Tortricidae) in ambient and hypoxic atmospheres. <i>Journal of Economic Entomology</i>, 97: 824–827. Hallman, G.J. & Martinez, L.R. 2001. Ionizing irradiation quarantine treatments against Mexican fruit fly (Diptera: Tephritidae) in citrus fruits. <i>Postharvest Biology and Technology</i>, 23: 71–77. Jessup, A.J., Rigney, C.J., Millar, A., Sloggett, R.F. & Quinn, N.M. 1992. Gamma irradiation as a commodity treatment against the Queensland fruit fly in fresh fruit. <i>Proceedings of the Research Coordination Meeting on Use of Irradiation as a Quarantine Treatment of Food and Agricultural Commodities</i>, 1990: 13–42. Mansour, M. 2003. Gamma irradiation as a quarantine treatment for apples infested by codling moth (Lepidoptera: Tortricidae). <i>Journal of Applied Entomology</i>, 127: 137–141. von Windeguth, D.L. 1986. Gamma irradiation as a quarantine treatment for Caribbean fruit fly infested mangoes. <i>Proceedings of the Florida State Horticultural Society</i>, 99: 131–134. von Windeguth, D.L. & Ismail, M.A. 1987. Gamma irradiation as a quarantine

	treatment for Florida grapefruit infested with Caribbean fruit fly, <i>Anastrepha suspensa</i> (Loew). <i>Proceedings of the Florida State Horticultural Society</i> , 100: 5–7.
--	--

V. Третман со зрачење на *Bactrocera tryoni* (2009)

Одобрување

Овој фитосанитарен третман е донесен од Комисијата за фитосанитарни мерки во 2009 година.

Обем на третманот

Заради наведената ефикасност, овој третман се применува при зрачење на овошје и зеленчук на 100 Gy, минимум апсорбирана доза, за да се спречи појавата на возрасни од *Bactrocera tryoni* при дадена ефикасност. Овој третман треба да се применува во согласност со барањата наведени во ISPM бр.18 (Упатство за користење на зрачењето како фитосанитарна мерка)⁶.

Опис на третманот

Име на третманот	Третман со зрачење на <i>Bactrocera tryoni</i>
Активна супстанција	N/A
Тип на третманот	Зрачење
Целни штетни организми	<i>Bactrocera tryoni</i> (Froggatt) (Diptera: Tephritidae)
Целни регулирани производи	Сите овошни и зеленчукови видови, кои се домаќини на <i>Bactrocera tryoni</i>
Распоред на третманот	Минимум апсорбирана доза од 100Gy за да се спречи појавата на возрасни од <i>Bactrocera tryoni</i>. Ефикасноста и нивото на сигурност на третманот изнесува ED 99.9978 при 95% ниво на сигурност. Третманот треба да се применува во согласност со барањата на ISPM бр. 18 (Упатство за користење на зрачењето како фитосанитарна мерка). Овој третман со зрачење не треба да се применува кај овошјето и зеленчукот кои се складираани во контролирана атмосфера.

⁶ Обемот на IPPC третманите не вклучува прашања поврзани со регистрација на пестициди или други домашни барања за одобрување на третманите. Третманите исто така, не даваат информации за одредени последици врз здравјето на луѓето или безбедноста на храната, кои треба да се решат со користење на домашни постапки пред одобрување на третманот. Освен тоа, последиците врз квалитетот на производот се земаат предвид пред меѓународното усвојување. Договорните страни немаат обврска да одобрат, регистрираат или прифатат третмани за користење на нивна територија.

Други релевантни информации	Бидејќи зрачењето може да не резултира со целосна смртност, па инспекторите можат да сретнат живи, но не и одржливи ларви и кукли од <i>Bactrocera tryoni</i> во текот на инспекцискиот процес. Ова не значи неуспех на третманот. Техничката комисија за фитосанитарни третмани својата процена за овој третман ја заснова на истражувачка работа преземена од Хетер и др. (1991), кои ја одредиле ефикасноста на зрачењето како третман за овој штетен организам кај <i>Mangifera indica</i>. Екстраполацијата на ефикасноста на третманот кај сите видови овошје и зеленчук се базира на знаења и искуства дека дозиметриските системи за зрачење ја мерат реалната доза апсорбирана од страна на предметните штетни организми, независно од домаќинот и доказите од истражувања на различни штетни организми и стоки. Тие вклучуваат истражувања на следните штетни организми и домаќини: <i>Anastrepha ludens</i> (<i>Citrus paradisi</i> and <i>Mangifera indica</i>), <i>A.suspensa</i> (<i>Averrhoa carambola</i>, <i>Citrus paradisi</i> and <i>Mangifera indica</i>), <i>Bactrocera tryoni</i> (<i>Citrus sinensis</i>, <i>Lycopersicon lycopersicum</i>, <i>Malus domestica</i>, <i>Mangifera indica</i>, <i>Persea americana</i> and <i>Prunus avium</i>), <i>Cydia pomonella</i> (<i>Malus domestica</i> и вештачка исхрана) and <i>Grapholita molesta</i> (<i>Malus domestica</i> и вештачка исхрана) (Bustos <i>et al.</i>, 2004; Gould & von Windeguth, 1991; Hallman, 2004, Hallman & Martinez, 2001; Jessup <i>et al.</i>, 1992; Mansour, 2003; von Windeguth, 1986; von Windeguth & Ismail, 1987). Потврдено е дека ефикасноста на третманот не е тестирана за сите потенцијални видови на овошје и зеленчук како домаќини на предметните штетни организми. Ако евиденцијата покаже дека екстраполацијата на третманот ги покрива сите домаќини на овој штетен организам, тогаш третманот ќе се земе во предвид.
Користена литература	Bustos, M.E., Enkerlin, W., Reyes, J. & Toledo, J. 2004. Irradiation of mangoes as a postharvest quarantine treatment for fruit flies (Diptera: Tephritidae). <i>Journal of Economic Entomology</i>, 97: 286–292. Gould, W.P. & von Windeguth, D.L. 1991. Gamma irradiation as a quarantine treatment for carambolas infested with Caribbean fruit flies. <i>Florida Entomologist</i>, 74: 297–300. Hallman, G.J. 2004. Ionizing irradiation quarantine treatment against Oriental fruit moth (Lepidoptera: Tortricidae) in ambient and hypoxic atmospheres. <i>Journal of Economic Entomology</i>, 97: 824–827. Hallman, G.J. & Martinez, L.R. 2001. Ionizing irradiation quarantine treatments against Mexican fruit fly (Diptera: Tephritidae) in citrus fruits. <i>Postharvest Biology and Technology</i>, 23: 71–77. Jessup, A.J., Rigney, C.J., Millar, A., Sloggett, R.F. & Quinn, N.M. 1992. Gamma irradiation as a commodity treatment against the Queensland fruit fly in fresh fruit. <i>Proceedings of the Research Coordination Meeting on Use of Irradiation as a Quarantine Treatment of Food and Agricultural Commodities</i>, 1990: 13–42. Mansour, M. 2003. Gamma irradiation as a quarantine treatment for apples infested by codling moth (Lepidoptera: Tortricidae). <i>Journal of Applied Entomology</i>, 127: 137–141. von Windeguth, D.L. 1986. Gamma irradiation as a quarantine treatment for Caribbean fruit fly infested mangoes. <i>Proceedings of the Florida State Horticultural Society</i>, 99: 131–134. von Windeguth, D.L. & Ismail, M.A. 1987. Gamma irradiation as a quarantine

	treatment for Florida grapefruit infested with Caribbean fruit fly, <i>Anastrepha suspensa</i> (Loew). <i>Proceedings of the Florida State Horticultural Society</i> , 100: 5–7.
--	--

VI. Третман со зрачење на *Cydia pomonella* (2009)

Одобрување

Овој фитосанитарен третман е донесен од Комисијата за фитосанитарни мерки во 2009 година.

Обем на третманот

Заради наведената ефикасност, овој третман се применува при зрачење на овошје и зеленчук на 200 Gy, минимум апсорбирана доза, за да се спречи појавата на возрасни од *Cydia pomonella* при дадена ефикасност. Овој третман треба да се применува во согласност со барањата наведени во ISPM бр.18 (Упатство за користење на зрачењето како фитосанитарна мерка)⁷.

Опис на третманот

Име на третманот	Третман со зрачење на <i>Cydia pomonella</i>
Активна супстанција	N/A
Тип на третманот	Зрачење
Целни штетни организми	<i>Cydia pomonella</i> (L.) (Lepidoptera: Tortricidae)
Целни регулирани производи	Сите овошни и зеленчукови видови, кои се домаќини на <i>Cydia pomonella</i> .
Распоред на третманот	Минимум апсорбирана доза од 200Gy за да се спречи појавата на возрасни од <i>Cydia pomonella</i>. Ефикасноста и нивото на сигурност на третманот изнесува ED 99.9978 при 95% ниво на сигурност. Третманот треба да се применува во согласност со барањата на ISPM бр. 18 (Упатство за користење на зрачењето како фитосанитарна мерка). Овој третман со зрачење не треба да се применува кај овошјето и зеленчукот кои се складираани во контролирана атмосфера.

⁷ Обемот на IPPC третманите не вклучува прашања поврзани со регистрација на пестициди или други домашни барања за одобрување на третманите. Третманите исто така, не даваат информации за одредени последици врз здравјето на луѓето или безбедноста на храната, кои треба да се решат со користење на домашни постапки пред одобрување на третманот. Освен тоа, последиците врз квалитетот на производот се земаат предвид пред меѓународното усвојување. Договорните страни немаат обврска да одобрат, регистрираат или прифатат третмани за користење на нивна територија.

Други релевантни информации	Бидејќи зрачењето може да не резултира со целосна смртност, па инспекторите можат да сретнат живи, но не и одржливи ларви и кукли од <i>Cydia pomonella</i> во текот на инспекцискиот процес. Ова не значи неуспех на третманот. Техничката комисија за фитосанитарни третмани својата процена за овој третман ја заснова на истражувачка работа преземена од Менсор и др. (2003), кои ја одредиле ефикасноста на зрачењето како третман за овој штетен организам кај <i>Malus domestica</i>. Екстраполацијата на ефикасноста на третманот кај сите видови овошје и зеленчук се базира на знаења и искуства дека дозиметриските системи за зрачење ја мерат реалната доза апсорбирана од страна на предметните штетни организми, независно од домаќинот и доказите од истражувања на различни штетни организми и стоки. Тие вклучуваат истражувања на следните штетни организми и домаќини: <i>Anastrepha ludens</i> (<i>Citrus paradisi</i> and <i>Mangifera indica</i>), <i>A. suspensa</i> (<i>Averrhoa carambola</i>, <i>Citrus paradisi</i> and <i>Mangifera indica</i>), <i>Bactrocera tryoni</i> (<i>Citrus sinensis</i>, <i>Lycopersicon lycopersicum</i>, <i>Malus domestica</i>, <i>Mangifera indica</i>, <i>Persea americana</i> and <i>Prunus avium</i>), <i>Cydia pomonella</i> (<i>Malus domestica</i> и вештачка исхрана) and <i>Grapholita molesta</i> (<i>Malus domestica</i> и вештачка исхрана) (Bustos et al., 2004; Gould & von Windeguth, 1991; Hallman, 2004, Hallman & Martinez, 2001; Jessup et al., 1992; Mansour, 2003; von Windeguth, 1986; von Windeguth & Ismail, 1987). Потврдено е дека ефикасноста на третманот не е тестирана за сите потенцијални видови на овошје и зеленчук како домаќини на предметните штетни организми. Ако евиденцијата покаже дека екстраполацијата на третманот ги покрива сите домаќини на овој штетен организам, тогаш третманот ќе се земе во предвид.
Користење на литература	Bustos, M.E., Enkerlin, W., Reyes, J. & Toledo, J. 2004. Irradiation of mangoes as a postharvest quarantine treatment for fruit flies (Diptera: Tephritidae). <i>Journal of Economic Entomology</i>, 97: 286–292. Gould, W.P. & von Windeguth, D.L. 1991. Gamma irradiation as a quarantine treatment for carambolas infested with Caribbean fruit flies. <i>Florida Entomologist</i>, 74: 297–300. Hallman, G.J. 2004. Ionizing irradiation quarantine treatment against Oriental fruit moth (Lepidoptera: Tortricidae) in ambient and hypoxic atmospheres. <i>Journal of Economic Entomology</i>, 97: 824–827. Hallman, G.J. & Martinez, L.R. 2001. Ionizing irradiation quarantine treatments against Mexican fruit fly (Diptera: Tephritidae) in citrus fruits. <i>Postharvest Biology and Technology</i>, 23: 71–77. Jessup, A.J., Rigney, C.J., Millar, A., Sloggett, R.F. & Quinn, N.M. 1992. Gamma irradiation as a commodity treatment against the Queensland fruit fly in fresh fruit. <i>Proceedings of the Research Coordination Meeting on Use of Irradiation as a Quarantine Treatment of Food and Agricultural Commodities</i>, 1990: 13–42. Mansour, M. 2003. Gamma irradiation as a quarantine treatment for apples infested by codling moth (Lepidoptera: Tortricidae). <i>Journal of Applied Entomology</i>, 127: 137–141. von Windeguth, D.L. 1986. Gamma irradiation as a quarantine treatment for Caribbean fruit fly infested mangoes. <i>Proceedings of the Florida State Horticultural Society</i>, 99: 131–134. von Windeguth, D.L. & Ismail, M.A. 1987. Gamma irradiation as a quarantine

	treatment for Florida grapefruit infested with Caribbean fruit fly, <i>Anastrepha suspensa</i> (Loew). <i>Proceedings of the Florida State Horticultural Society</i> , 100: 5–7.
--	--

VII. Третман со зрачење на винските мушички од фамилија Tephritidae (сродни) (2009)

Одобрување

Овој фитосанитарен третман е донесен од Комисијата за фитосанитарни мерки во 2009 година.

Обем на третманот

Заради наведената ефикасност, овој третман се применува при зрачење на овошје и зеленчук на 150 Gy, минимум апсорбирана доза, за да се спречи појавата на возрасни од винските мушички при дадена ефикасност. Овој третман треба да се применува во согласност со барањата наведени во ISPM бр.18 (Упатство за користење на зрачењето како фитосанитарна мерка)⁸.

Опис на третманот

Име на третманот	Третман со зрачење на винските мушички од фамилија Tephritidae (сродни)
Активна супстанција	N/A
Тип на третманот	Зрачење
Целни штетни организми	Винските мушички од фамилија Tephritidae (Diptera: Tephritidae)
Целни регулирани производи	Сите овошни и зеленчукови видови, кои се домаќини на винските мушички од фамилија Tephritidae.
Распоред на третманот	Минимум апсорбирана доза од 150Gy за да се спречи појавата на возрасни од винските мушички. Ефикасноста и нивото на сигурност на третманот изнесува ED 99.9968 при 95% ниво на сигурност. Третманот треба да се применува во согласност со барањата на ISPM бр. 18 (Упатство за користење на зрачењето како фитосанитарна мерка). Овој третман со зрачење не треба да се применува кај овошјето и зеленчукот кои се складираани во контролирана атмосфера.

⁸ Обемот на IPPC третманите не вклучува прашања поврзани со регистрација на пестициди или други домашни барања за одобрување на третманите. Третманите исто така, не даваат информации за одредени последици врз здравјето на луѓето или безбедноста на храната, кои треба да се решат со користење на домашни постапки пред одобрување на третманот. Освен тоа, последиците врз квалитетот на производот се земаат предвид пред меѓународното усвојување. Договорните страни немаат обврска да одобрат, регистрираат или прифатат третмани за користење на нивна територија.

Други релевантни информации	Бидејќи зрачењето може да не резултира со целосна смртност, па инспекторите можат да сретнат живи, но не и одржливи ларви и кукли од вински мушички во текот на инспекцискиот процес. Ова не значи неуспех на третманот. Техничката комисија за фитосанитарни третмани својата процена за овој третман ја заснова на истражувачка работа преземена од Бастос (2004), Фолет и Армстронг (2004), Гулд (1991), Халман (2004), Халман и Мартинез (2001), Халман и Томас (2001), Халман и Ворли (1999), Хетер (1991), Џесуп (1992), вон Виденгат (1986) и вон Виндегат и Исмаил (1987), кои ја одредиле ефикасноста на зрачењето како третман за овие штетни организми кај <i>Averrhoa carambola</i>, <i>Carica papaya</i>, <i>Citrus paradisi</i>, <i>Citrus reticulata</i>, <i>Citrus sinensis</i>, <i>Lycopersicon esculentum</i>, <i>Malus domestica</i>, <i>Mangifera indica</i>, <i>Persea americana</i>, <i>Prunus avium</i> и <i>Vaccinium corymbosum</i>. Екстраполацијата на ефикасноста на третманот кај сите видови овошје и зеленчук се базира на знаења и искуства дека дозиметриските системи за зрачење ја мерат реалната доза апсорбирана од страна на предметните штетни организми, независно од домаќинот и доказите од истражувања на различни штетни организми и стоки. Тие вклучуваат истражувања на следните штетни организми и домаќини: <i>Anastrepha ludens</i> (<i>Citrus paradisi</i> and <i>Mangifera indica</i>), <i>A. suspensa</i> (<i>Averrhoa carambola</i>, <i>Citrus paradisi</i> and <i>Mangifera indica</i>), <i>Bactrocera tryoni</i> (<i>Citrus sinensis</i>, <i>Lycopersicon lycopersicum</i>, <i>Malus domestica</i>, <i>Mangifera indica</i>, <i>Persea americana</i> and <i>Prunus avium</i>), <i>Cydia pomonella</i> (<i>Malus domestica</i> и вештачка исхрана) and <i>Grapholita molesta</i> (<i>Malus domestica</i> и вештачка исхрана) (Bustos et al., 2004; Gould & von Windeguth, 1991; Hallman, 2004, Hallman & Martinez, 2001; Jessup et al., 1992; Mansour, 2003; von Windeguth, 1986; von Windeguth & Ismail, 1987). Потврдено е дека ефикасноста на третманот не е тестирана за сите потенцијални видови на овошје и зеленчук како домаќини на предметните штетни организми. Ако евиденцијата покаже дека екстраполацијата на третманот ги покрива сите домаќини на овој штетен организам, тогаш третманот ќе се земе во предвид.
Користена литература	Bustos, M.E., Enkerlin, W., Reyes, J. & Toledo, J. 2004. Irradiation of mangoes as a postharvest quarantine treatment for fruit flies (Diptera: Tephritidae). <i>Journal of Economic Entomology</i>, 97: 286–292. Gould, W.P. & von Windeguth, D.L. 1991. Gamma irradiation as a quarantine treatment for carambolas infested with Caribbean fruit flies. <i>Florida Entomologist</i>, 74: 297–300. Hallman, G.J. 2004. Ionizing irradiation quarantine treatment against Oriental fruit moth (Lepidoptera: Tortricidae) in ambient and hypoxic atmospheres. <i>Journal of Economic Entomology</i>, 97: 824–827. Hallman, G.J. & Martinez, L.R. 2001. Ionizing irradiation quarantine treatments against Mexican fruit fly (Diptera: Tephritidae) in citrus fruits. <i>Postharvest Biology and Technology</i>, 23: 71–77. Jessup, A.J., Rigney, C.J., Millar, A., Sloggett, R.F. & Quinn, N.M. 1992. Gamma irradiation as a commodity treatment against the Queensland fruit fly in fresh fruit. <i>Proceedings of the Research Coordination Meeting on Use of Irradiation as a Quarantine Treatment of Food and Agricultural Commodities</i>, 1990: 13–42. Mansour, M. 2003. Gamma irradiation as a quarantine treatment for apples infested by codling moth (Lepidoptera: Tortricidae). <i>Journal of Applied</i>

	<i>Entomology</i>, 127: 137–141. von Windeguth, D.L. 1986. Gamma irradiation as a quarantine treatment for Caribbean fruit fly infested mangoes. <i>Proceedings of the Florida State Horticultural Society</i>, 99: 131–134. von Windeguth, D.L. & Ismail, M.A. 1987. Gamma irradiation as a quarantine treatment for Florida grapefruit infested with Caribbean fruit fly, <i>Anastrepha suspensa</i> (Loew). <i>Proceedings of the Florida State Horticultural Society</i>, 100: 5–7.
--	--

VIII. Третман со зрачење на *Rhagoletis pomonella* (2009)

Одобрување

Овој фитосанитарен третман е донесен од Комисијата за фитосанитарни мерки во 2009 година.

Обем на третманот

Заради наведената ефикасност, овој третман се применува при зрачење на овошје и зеленчук на 60Gy, минимум апсорбирана доза, за да се спречи развојот на фанероцефални кукли од *Rhagoletis pomonella* при дадена ефикасност. Овој третман треба да се применува во согласност со барањата наведени во ISPM бр.18 (Упатство за користење на зрачењето како фитосанитарна мерка)⁹.

Опис на третманот

Име на третманот	Третман со зрачење на <i>Rhagoletis pomonella</i>
Активна супстанција	N/A
Тип на третманот	Зрачење
Целни штетни организми	<i>Rhagoletis pomonella</i> (Walsh) (Diptera: Tephritidae)
Целни регулирани производи	Сите овошни и зеленчукови видови, кои се домаќини на <i>Rhagoletis pomonella</i>
Распоред на третманот	Минимум апсорбирана доза од 60Gy за да се спречи развојот на фанероцефални кукли од <i>Rhagoletis pomonella</i>. Ефикасноста и нивото на сигурност на третманот изнесува ED 99.9921 при 95% ниво на сигурност. Третманот треба да се применува во согласност со барањата на ISPM бр. 18 (Упатство за користење на зрачењето како фитосанитарна мерка).

⁹ Обемот на IPPC третманите не вклучува прашања поврзани со регистрација на пестициди или други домашни барања за одобрување на третманите. Третманите исто така, не даваат информации за одредени последици врз здравјето на луѓето или безбедноста на храната, кои треба да се решат со користење на домашни постапки пред одобрување на третманот. Освен тоа, последиците врз квалитетот на производот се земаат предвид пред меѓународното усвојување. Договорните страни немаат обврска да одобрат, регистрираат или прифатат третмани за користење на нивна територија.

Други релевантни информации	Бидејќи зрачењето може да не резултира со целосна смртност, па инспекторите можат да сретнат живи, но не и одржливи ларви и кукли од <i>Rhagoletis pomonella</i> во текот на инспекцискиот процес. Ова не значи неуспех на третманот. Техничката комисија за фитосанитарни третмани својата процена за овој третман ја заснова на истражувачка работа преземена од Халман (2004) и Халман и Томас (1999), кои ја одредиле ефикасноста на зрачењето како третман за овие штетни организми кај <i>Malus domestica</i>. Екстраполацијата на ефикасноста на третманот кај сите видови овошје и зеленчук се базира на знаења и искуства дека дозиметриските системи за зрачење ја мерат реалната доза апсорбирана од страна на предметните штетни организми, независно од домаќинот и доказите од истражувања на различни штетни организми и стоки. Тие вклучуваат истражувања на следните штетни организми и домаќини: <i>Anastrepha ludens</i> (<i>Citrus paradisi</i> and <i>Mangifera indica</i>), <i>A. suspensa</i> (<i>Averrhoa carambola</i>, <i>Citrus paradisi</i> and <i>Mangifera indica</i>), <i>Bactrocera tryoni</i> (<i>Citrus sinensis</i>, <i>Lycopersicon lycopersicum</i>, <i>Malus domestica</i>, <i>Mangifera indica</i>, <i>Persea americana</i> and <i>Prunus avium</i>), <i>Cydia pomonella</i> (<i>Malus domestica</i> и вештачка исхрана) and <i>Grapholita molesta</i> (<i>Malus domestica</i> и вештачка исхрана) (Bustos <i>et al.</i>, 2004; Gould & von Windeguth, 1991; Hallman, 2004, Hallman & Martinez, 2001; Jessup <i>et al.</i>, 1992; Mansour, 2003; von Windeguth, 1986; von Windeguth & Ismail, 1987). Потврдено е дека ефикасноста на третманот не е тестирана за сите потенцијални видови на овошје и зеленчук како домаќини на предметните штетни организми. Ако евиденцијата покаже дека екстраполацијата на третманот ги покрива сите домаќини на овој штетен организам, тогаш третманот ќе се земе во предвид.
Користена литература	Bustos, M.E., Enkerlin, W., Reyes, J. & Toledo, J. 2004. Irradiation of mangoes as a postharvest quarantine treatment for fruit flies (Diptera: Tephritidae). <i>Journal of Economic Entomology</i>, 97: 286–292. Gould, W.P. & von Windeguth, D.L. 1991. Gamma irradiation as a quarantine treatment for carambolas infested with Caribbean fruit flies. <i>Florida Entomologist</i>, 74: 297–300. Hallman, G.J. 2004. Ionizing irradiation quarantine treatment against Oriental fruit moth (Lepidoptera: Tortricidae) in ambient and hypoxic atmospheres. <i>Journal of Economic Entomology</i>, 97: 824–827. Hallman, G.J. & Martinez, L.R. 2001. Ionizing irradiation quarantine treatments against Mexican fruit fly (Diptera: Tephritidae) in citrus fruits. <i>Postharvest Biology and Technology</i>, 23: 71–77. Jessup, A.J., Rigney, C.J., Millar, A., Sloggett, R.F. & Quinn, N.M. 1992. Gamma irradiation as a commodity treatment against the Queensland fruit fly in fresh fruit. <i>Proceedings of the Research Coordination Meeting on Use of Irradiation as a Quarantine Treatment of Food and Agricultural Commodities</i>, 1990: 13–42. Mansour, M. 2003. Gamma irradiation as a quarantine treatment for apples infested by codling moth (Lepidoptera: Tortricidae). <i>Journal of Applied Entomology</i>, 127: 137–141. von Windeguth, D.L. 1986. Gamma irradiation as a quarantine treatment for Caribbean fruit fly infested mangoes. <i>Proceedings of the Florida State Horticultural Society</i>, 99: 131–134. von Windeguth, D.L. & Ismail, M.A. 1987. Gamma irradiation as a quarantine

	treatment for Florida grapefruit infested with Caribbean fruit fly, <i>Anastrepha suspensa</i> (Loew). <i>Proceedings of the Florida State Horticultural Society</i> , 100: 5–7.
--	--

IX. Третман со зрачење на *Conotrachelus nenuphar* (2010)

Одобрување

Овој фитосанитарен третман е донесен од Комисијата за фитосанитарни мерки во март 2010 година.

Обем на третманот

Заради наведената ефикасност, овој третман се применува при зрачење на овошје и зеленчук на 92 Gy, минимум апсорбирана доза, за да се спречи појавата на возрасни од *Conotrachelus nenuphar* при дадена ефикасност. Овој третман треба да се применува во согласност со барањата наведени во ISPM бр.18 (Упатство за користење на зрачењето како фитосанитарна мерка)¹⁰.

Опис на третманот

Име на третманот	Третман со зрачење на <i>Conotrachelus nenuphar</i>
Активна супстанција	N/A
Тип на третманот	Зрачење
Целни штетни организми	<i>Conotrachelus nenuphar</i> (Herbst) (Coleoptera: Curculionidae)
Целни регулирани производи	Сите овошни и зеленчукови видови, кои се домаќини на <i>Conotrachelus nenuphar</i> .
Распоред на третманот	Минимум апсорбирана доза од 92 Gy за да се спречи појавата на возрасни од <i>Conotrachelus nenuphar</i>. Ефикасноста и нивото на сигурност на третманот изнесува ED_{99,9880} при 95% ниво на сигурност. Третманот треба да се применува во согласност со барањата на ISPM бр. 18 (Упатство за користење на зрачењето како фитосанитарна мерка). Овој третман со зрачење не треба да се применува кај овошјето и зеленчукот кои се складирали во контролирана атмосфера.

¹⁰ Обемот на IPPC третманите не вклучува прашања поврзани со регистрација на пестициди или други домашни барања за одобрување на третманите. Третманите исто така, не даваат информации за одредени последици врз здравјето на луѓето или безбедноста на храната, кои треба да се решат со користење на домашни постапки пред одобрување на третманот. Освен тоа, последиците врз квалитетот на производот се земаат предвид пред меѓународното усвојување. Договорните страни немаат обврска да одобрат, регистрираат или прифатат третмани за користење на нивна територија.

Други релевантни информации	Бидејќи зрачењето може да не резултира со целосна смртност, па инспекторите можат да сретнат живи, но не и одржливи ларви, кукли и/или возрасни од <i>Conotrachelus peniphar</i> во текот на инспекцискиот процес. Ова не значи неуспех на третманот. Иако третманот може да резултира со присуство на возрасни кои се озрачени, следните фактори можат да влијаат на веројатноста возрасните да бидат откриени во стапици, во земјата-увозник: - Возрасните се ретко присутни во испорачаните пратки со овошје, бидејќи кукулите од инсекти не се задржуваат на плодот. - Озрачените возрасни многу е веројатно дека нема да преживеат една недела после зрачењето, и затоа е помала веројатноста од нивно ширење, во споредба со нетретираните возрасни. Техничката комисија за фитосанитарни третмани својата процена за овој третман ја заснова на истражувачка работа преземена од Халман (2003), кој ја одредил ефикасноста на зрачењето како третман за овие штетни организми кај <i>Malus domestica</i>. Екстраполацијата на ефикасноста на третманот кај сите видови овошје и зеленчук се базира на знаења и искуства дека дозиметриските системи за зрачење ја мерат реалната доза апсорбирана од страна на предметните штетни организми, независно од домаќинот и доказите од истражувања на различни штетни организми и стоки. Тие вклучуваат истражувања на следните штетни организми и домаќини: <i>Anastrepha ludens</i> (<i>Citrus paradisi</i> and <i>Mangifera indica</i>), <i>A. Suspensa</i> (<i>Averrhoa carambola</i>, <i>Citrus paradisi</i> and <i>Mangifera indica</i>), <i>Bactrocera tryoni</i> (<i>Citrus sinensis</i>, <i>Lycopersicon lycopersicum</i>, <i>Malus domestica</i>, <i>Mangifera indica</i>, <i>Persea americana</i> and <i>Prunus avium</i>), <i>Cydia pomonella</i> (<i>Malus domestica</i> and artificial diet) and <i>Grapholita molesta</i> (<i>Malus domestica</i> and artificial diet) (Bustos et al., 2004; Gould & von Windeguth, 1991; Hallman, 2004, Hallman & Martinez, 2001; Jessup et al., 1992; Mansour, 2003; von Windeguth, 1986; von Windeguth & Ismail, 1987). Потврдено е дека ефикасноста на третманот не е тестирана за сите потенцијални видови на овошје и зеленчук како домаќини на предметните штетни организми. Ако евиденцијата покаже дека екстраполацијата на третманот ги покрива сите домаќини на овој штетен организам, тогаш третманот ќе се земе во предвид.
-----------------------------	--

Користена литература	Bustos, M.E., Enkerlin, W., Reyes, J. & Toledo, J. 2004. Irradiation of mangoes as a postharvest quarantine treatment for fruit flies (Diptera: Tephritidae). <i>Journal of Economic Entomology</i>, 97: 286–292. Gould, W.P. & von Windeguth, D.L. 1991. Gamma irradiation as a quarantine treatment for carambolas infested with Caribbean fruit flies. <i>Florida Entomologist</i>, 74: 297–300. Hallman, G.J. 2004. Ionizing irradiation quarantine treatment against Oriental fruit moth (Lepidoptera: Tortricidae) in ambient and hypoxic atmospheres. <i>Journal of Economic Entomology</i>, 97: 824–827. Hallman, G.J. & Martinez, L.R. 2001. Ionizing irradiation quarantine treatments against Mexican fruit fly (Diptera: Tephritidae) in citrus fruits. <i>Postharvest Biology and Technology</i>, 23: 71–77. Jessup, A.J., Rigney, C.J., Millar, A., Sloggett, R.F. & Quinn, N.M. 1992. Gamma irradiation as a commodity treatment against the Queensland fruit fly in fresh fruit. <i>Proceedings of the Research Coordination Meeting on Use of Irradiation as a Quarantine Treatment of Food and Agricultural Commodities</i>, 1990: 13–42. Mansour, M. 2003. Gamma irradiation as a quarantine treatment for apples infested by codling moth (Lepidoptera: Tortricidae). <i>Journal of Applied Entomology</i>, 127: 137–141. von Windeguth, D.L. 1986. Gamma irradiation as a quarantine treatment for Caribbean fruit fly infested mangoes. <i>Proceedings of the Florida State Horticultural Society</i>, 99: 131–134. von Windeguth, D.L. & Ismail, M.A. 1987. Gamma irradiation as a quarantine treatment for Florida grapefruit infested with Caribbean fruit fly, <i>Anastrepha suspensa</i> (Loew). <i>Proceedings of the Florida State Horticultural Society</i>, 100: 5–7.
----------------------	--

X. Третман со зрачење на *Grapholita molesta* (2010)

Одобрување

Овој фитосанитарен третман е донесен од Комисијата за фитосанитарни мерки во март 2010 година.

Обем на третманот

Заради наведената ефикасност, овој третман се применува при зрачење на овошје и зеленчук на 232 Gy, минимум апсорбирана доза, за да се спречи појавата на возрасни од *Grapholita molesta* при дадена ефикасност. Овој третман треба да се применува во согласност со барањата наведени во ISPM бр.18 (Упатство за користење на зрачењето како фитосанитарна мерка)¹¹.

¹¹ Обемот на IPPC третманите не вклучува прашања поврзани со регистрација на пестициди или други домашни барања за одобрување на третманите. Третманите исто така, не даваат информации за одредени последици врз здравјето на луѓето или безбедноста на храната, кои треба да се решат со користење на домашни постапки пред одобрување на третманот. Освен тоа, последиците врз квалитетот на производот се земаат предвид пред меѓународното усвојување. Договорните страни немаат обврска да одобрат, регистрираат или прифатат третмани за користење на нивна територија.

Опис на третманот

Име на третманот	Третман со зрачење на <i>Grapholita molesta</i>
Активна супстанција	N/A
Тип на третманот	Зрачење
Целни штетни организми	<i>Grapholita molesta</i> (Busck) (Lepidoptera: Tortricidae)
Целни регулирани производи	Сите овошни и зеленчукови видови, кои се домаќини на <i>Grapholita molesta</i> .
Распоред на третманот	Минимум апсорбирана доза од 232 Gy за да се спречи појавата на возрасни од <i>Grapholita molesta</i>. Ефикасноста и нивото на сигурност на третманот изнесува ED_{99.9949} при 95% ниво на сигурност. Третманот треба да се применува во согласност со барањата на ISPM бр. 18 (Упатство за користење на зрачењето како фитосанитарна мерка). Овој третман со зрачење не треба да се применува кај овошјето и зеленчукот кои се складираани во контролирана атмосфера.

Други релевантни информации	Бидејќи зрачењето може да не резултира со целосна смртност, па инспекторите можат да сретнат живи, но не и одржливи ларви и кукли од <i>Grapholita molesta</i> во текот на инспекцискиот процес. Ова не значи неуспех на третманот. Техничката комисија за фитосанитарни третмани својата процена за овој третман ја заснова на истражувачка работа преземена од Халман (2004), кој ја одредил ефикасноста на зрачењето како третман за овој штетен организам кај <i>Malus domestica</i>. Екстраполацијата на ефикасноста на третманот кај сите видови овошје и зеленчук се базира на знаења и искуства дека дозиметриските системи за зрачење ја мерат реалната доза апсорбирана од страна на предметните штетни организми, независно од домаќинот и доказите од истражувања на различни штетни организми и стоки. Тие вклучуваат истражувања на следните штетни организми и домаќини: <i>Anastrepha ludens</i> (<i>Citrus paradisi</i> and <i>Mangifera indica</i>), <i>A.suspensa</i> (<i>Averrhoa carambola</i>, <i>Citrus paradisi</i> and <i>Mangifera indica</i>), <i>Bactrocera tryoni</i> (<i>Citrus sinensis</i>, <i>Lycopersicon lycopersicum</i>, <i>Malus domestica</i>, <i>Mangifera indica</i>, <i>Persea americana</i> and <i>Prunus avium</i>), <i>Cydia pomonella</i> (<i>Malus domestica</i> и вештачка исхрана) and <i>Grapholita molesta</i> (<i>Malus domestica</i> и вештачка исхрана) (Bustos et al., 2004; Gould & von Windeguth, 1991; Hallman, 2004, Hallman & Martinez, 2001; Jessup et al., 1992; Mansour, 2003; von Windeguth, 1986; von Windeguth & Ismail, 1987). Потврдено е дека ефикасноста на третманот не е тестирана за сите потенцијални видови на овошје и зеленчук како домаќини на предметните штетни организми. Ако евиденцијата покаже дека екстраполацијата на третманот ги покрива сите домаќини на овој штетен организам, тогаш третманот ќе се земе во предвид.
Користена литература	Bustos, M.E., Enkerlin, W., Reyes, J. & Toledo, J. 2004. Irradiation of mangoes as a postharvest quarantine treatment for fruit flies (Diptera: Tephritidae). <i>Journal of Economic Entomology</i>, 97: 286–292. Gould, W.P. & von Windeguth, D.L. 1991. Gamma irradiation as a quarantine treatment for carambolas infested with Caribbean fruit flies. <i>Florida Entomologist</i>, 74: 297–300. Hallman, G.J. 2004. Ionizing irradiation quarantine treatment against Oriental fruit moth (Lepidoptera: Tortricidae) in ambient and hypoxic atmospheres. <i>Journal of Economic Entomology</i>, 97: 824–827. Hallman, G.J. & Martinez, L.R. 2001. Ionizing irradiation quarantine treatments against Mexican fruit fly (Diptera: Tephritidae) in citrus fruits. <i>Postharvest Biology and Technology</i>, 23: 71–77. Jessup, A.J., Rigney, C.J., Millar, A., Sloggett, R.F. & Quinn, N.M. 1992. Gamma irradiation as a commodity treatment against the Queensland fruit fly in fresh fruit. <i>Proceedings of the Research Coordination Meeting on Use of Irradiation as a Quarantine Treatment of Food and Agricultural Commodities</i>, 1990: 13–42. Mansour, M. 2003. Gamma irradiation as a quarantine treatment for apples infested by codling moth (Lepidoptera: Tortricidae). <i>Journal of Applied Entomology</i>, 127: 137–141. von Windeguth, D.L. 1986. Gamma irradiation as a quarantine treatment for Caribbean fruit fly infested mangoes. <i>Proceedings of the Florida State Horticultural Society</i>, 99: 131–134. von Windeguth, D.L. & Ismail, M.A. 1987. Gamma irradiation as a quarantine

	treatment for Florida grapefruit infested with Caribbean fruit fly, <i>Anastrepha suspensa</i> (Loew). <i>Proceedings of the Florida State Horticultural Society</i> , 100: 5–7.
--	--

XI. Третман со зрачење на *Grapholita molesta* (2010) под хипоксија

Одобрување

Овој фитосанитарен третман е донесен од Комисијата за фитосанитарни мерки во март 2010 година.

Обем на третманот

Заради наведената ефикасност, овој третман се применува при зрачење на овошје и зеленчук на 232 Gy, минимум апсорбирана доза, под хипоксични услови за да се спречи развојот од *Grapholita molesta* при дадена ефикасност. Овој третман треба да се применува во согласност со барањата наведени во ISPM бр.18 (Упатство за користење на зрачењето како фитосанитарна мерка)¹².

Опис на третманот

Име на третманот	Третман со зрачење на <i>Grapholita molesta</i> под хипоксија
Активна супстанција	N/A
Тип на третманот	Зрачење
Целни штетни организми	<i>Grapholita molesta</i> (Busck) (Lepidoptera: Tortricidae)
Целни регулирани производи	Сите овошни и зеленчукови видови, кои се домаќини на <i>Grapholita molesta</i> .
Распоред на третманот	Минимум апсорбирана доза од 232 Gy за да се спречи појавата на возрасни од <i>Grapholita molesta</i>. Ефикасноста и нивото на сигурност на третманот изнесува ED_{99,9932} при 95% ниво на сигурност. Третманот треба да се применува во согласност со барањата на ISPM бр. 18 (Упатство за користење на зрачењето како фитосанитарна мерка).

¹² Обемот на IPPC третманите не вклучува прашања поврзани со регистрација на пестициди или други домашни барања за одобрување на третманите. Третманите исто така, не даваат информации за одредени последици врз здравјето на луѓето или безбедноста на храната, кои треба да се решат со користење на домашни постапки пред одобрување на третманот. Освен тоа, последиците врз квалитетот на производот се земаат предвид пред меѓународното усвојување. Договорните страни немаат обврска да одобрат, регистрираат или прифатат третмани за користење на нивна територија.

Други релевантни информации	Бидејќи зрачењето може да не резултира со целосна смртност, па инспекторите можат да сретнат живи, но не и одржливи ларви, кукли и/или возрасни од <i>Grapholita molesta</i> во текот на инспекцискиот процес. Ова не значи неуспех на третманот. Иако третманот може да резултира со присуство на возрасни кои се озрачени, следните фактори можат да влијаат на веројатноста возрасните да бидат откриени во стапици, во земјата-увозник: - Само мал процент од возрасни е веројатно дека ќе се појават после зрачење. - Озрачените возрасни многу е веројатно дека нема да преживеат една недела после зрачењето, и затоа е помала веројатноста од нивно ширење, во споредба со нетретираниите возрасни. Техничката комисија за фитосанитарни третмани својата процена за овој третман ја заснова на истражувачка работа преземена од Халман (2004), кој ја одредил ефикасноста на зрачењето како третман за овој штетен организам кај <i>Malus domestica</i>. Екстраполацијата на ефикасноста на третманот кај сите видови овошје и зеленчук се базира на знаења и искуства дека дозиметриските системи за зрачење ја мерат реалната доза апсорбирана од страна на предметните штетни организми, независно од домаќинот и доказите од истражувања на различни штетни организми и стоки. Тие вклучуваат истражувања на следните штетни организми и домаќини: <i>Anastrepha ludens</i> (<i>Citrus paradisi</i> and <i>Mangifera indica</i>), <i>A.suspensa</i> (<i>Averrhoa carambola</i>, <i>Citrus paradisi</i> and <i>Mangifera indica</i>), <i>Bactrocera tryoni</i> (<i>Citrus sinensis</i>, <i>Lycopersicon lycopersicum</i>, <i>Malus domestica</i>, <i>Mangifera indica</i>, <i>Persea americana</i> and <i>Prunus avium</i>), <i>Cydia pomonella</i> (<i>Malus domestica</i> и вештачка исхрана) and <i>Grapholita molesta</i> (<i>Malus domestica</i> и вештачка исхрана) (Bustos et al., 2004; Gould & von Windeguth, 1991; Hallman, 2004, Hallman & Martinez, 2001; Jessup et al., 1992; Mansour, 2003; von Windeguth, 1986; von Windeguth & Ismail, 1987). Потврдено е дека ефикасноста на третманот не е тестирана за сите потенцијални видови на овошје и зеленчук како домаќини на предметните штетни организми. Ако евиденцијата покаже дека екстраполацијата на третманот ги покрива сите домаќини на овој штетен организам, тогаш третманот ќе се земе во предвид.
Користена литература	Bustos, M.E., Enkerlin, W., Reyes, J. & Toledo, J. 2004. Irradiation of mangoes as a postharvest quarantine treatment for fruit flies (Diptera: Tephritidae). <i>Journal of Economic Entomology</i>, 97: 286–292. Gould, W.P. & von Windeguth, D.L. 1991. Gamma irradiation as a quarantine treatment for carambolas infested with Caribbean fruit flies. <i>Florida Entomologist</i>, 74: 297–300. Hallman, G.J. 2004. Ionizing irradiation quarantine treatment against Oriental fruit moth (Lepidoptera: Tortricidae) in ambient and hypoxic atmospheres. <i>Journal of Economic Entomology</i>, 97: 824–827. Hallman, G.J. & Martinez, L.R. 2001. Ionizing irradiation quarantine treatments against Mexican fruit fly (Diptera: Tephritidae) in citrus fruits. <i>Postharvest Biology and Technology</i>, 23: 71–77. Jessup, A.J., Rigney, C.J., Millar, A., Sloggett, R.F. & Quinn, N.M. 1992. Gamma irradiation as a commodity treatment against the Queensland fruit fly in fresh fruit. <i>Proceedings of the Research Coordination Meeting on Use of Irradiation as a Quarantine Treatment of Food and</i>

	<i>Agricultural Commodities</i>, 1990: 13–42. Mansour, M. 2003. Gamma irradiation as a quarantine treatment for apples infested by codling moth (Lepidoptera: Tortricidae). <i>Journal of Applied Entomology</i>, 127: 137–141. von Windeguth, D.L. 1986. Gamma irradiation as a quarantine treatment for Caribbean fruit fly infested mangoes. <i>Proceedings of the Florida State Horticultural Society</i>, 99: 131–134. von Windeguth, D.L. & Ismail, M.A. 1987. Gamma irradiation as a quarantine treatment for Florida grapefruit infested with Caribbean fruit fly, <i>Anastrepha suspensa</i> (Loew). <i>Proceedings of the Florida State Horticultural Society</i>, 100: 5–7.
--	--

XII. Третман со зрачење на *Cylas formicarius elegantulus* (2011)

Обем на третманот

Овој третман се применува при зрачење на овошје и зеленчук на 165Gy, минимум апсорбирана доза, за да се спречи развојот на прва генерација/ F1 возрасни од *Cylas formicarius elegantulus* при дадена ефикасност. Овој третман треба да биде применет во согласност со барањата наведени во ISPM бр.18:2003 (Упатство за користење на зрачењето како фитосанитарна мерка)¹³.

Опис на третманот

Име на третманот	Третман со зрачење на <i>Cylas formicarius elegantulus</i>
Активна супстанција	N/A
Тип на третманот	Зрачење
Целни штетни организми	<i>Cylas formicarius elegantulus</i> (Summers) (Coleoptera: Brentidae)
Целни регулирани производи	Сите овошни и зеленчукови видови, кои се домаќини на <i>Cylas formicarius elegantulus</i> .
Распоред на третманот	Минимум апсорбирана доза од 165 Gy за да се спречи развојот на прва генерација/ F1 возрасни од <i>Cylas formicarius elegantulus</i>. Ефикасноста и нивото на сигурност на третманот изнесува ED 99.9952 при 95% ниво на сигурност. Третманот треба да се применува во согласност со барањата на ISPM бр. 18:2003(Упатство за користење на зрачењето како фитосанитарна мерка). Овој третман не треба да биде применет врз овошје и зеленчук кое е складирано во контролирана атмосфера.

¹³ Обемот на IPPC третманите не вклучува прашања поврзани со регистрација на пестициди или други домашни барања за одобрување на третманите. Третманите исто така, не даваат информации за одредени последици врз здравјето на луѓето или безбедноста на храната, кои треба да се решат со користење на домашни постапки пред одобрување на третманот. Освен тоа, последиците врз квалитетот на производот се земаат предвид пред меѓународното усвојување. Договорните страни немаат обврска да одобрат, регистрираат или прифатат третмани за користење на нивна територија.

Други релевантни информации	Бидејќи зрачењето може да не резултира со целосна смртност, па инспекторите можат да сретнат живи, но не и одржливи <i>Cylas formicarius elegantulus</i> (јајца, ларви, кулки и /или возрасни) во текот на инспекцискиот процес. Ова не значи неуспех на третманот. Земјите со утврдени начини на ловење и набљудување на <i>Cylas formicarius elegantulus</i> треба да го земат во предвид фактот дека возрасните инсекти можеби биле детектирани во стапиците во земјата увозник. Иако овие инсекти нема да бидат утврдени, земјите треба да проценат дали таквите третмани се применливи во нивните земји односно дали таквите откритија би ја нарушиле постоечката програма за надзор. Техничката комисија за фитосанитарни третмани својата процена за овој третман ја заснова на истражувачка работа преземена од Фолет (2006) и Халман (2001), кои ја одредиле ефикасноста на зрачењето како третман за овој штетен организам кај <i>Ipomoea batatas</i>. Екстраполацијата на ефикасноста на третманот кај сите видови овошје и зеленчук е базирана на знаењето и искуството дека дозиметриските системи на зрачење ја мерат реалната доза апсорбирана од страна на предметните штетни организми, независно од стоката-домаќин и доказ од истражувачките набљудувања врз различни штетни организми и стоки. Тие вклучуваат истражувања на следните штетни организми и домаќини: <i>Anastrepha ludens</i> (<i>Citrus paradisi</i> and <i>Mangifera indica</i>), <i>A. suspensa</i> (<i>Averrhoa carambola</i>, <i>Citrus paradisi</i> and <i>Mangifera indica</i>), <i>Bactrocera tryoni</i> (<i>Citrus sinensis</i>, <i>Lycopersicon lycopersicum</i>, <i>Malus domestica</i>, <i>Mangifera indica</i>, <i>Persea americana</i> and <i>Prunus avium</i>), <i>Cydia pomonella</i> (<i>Malus domestica</i> and artificial diet) and <i>Grapholita molesta</i> (<i>Malus domestica</i> and artificial diet) (Bustos et al., 2004; Gould & von Windeguth, 1991; Hallman, 2004; Hallman & Martinez, 2001; Jessup et al., 1992; Mansour, 2003; von Windeguth, 1986; von Windeguth & Ismail, 1987). Потврдено е дека ефикасноста на третманот не е тестирана за сите потенцијални видови на овошје и зеленчук како домаќини на предметните штетни организми. Ако доказот стане достапен за да покаже дека екстраполацијата на третманот за покривање на сите домаќини на овој штетен организам е неточен, тогаш третманот ќе биде повторно разгледан.
Користена литература	Bustos, M.E., Enkerlin, W., Reyes, J. & Toledo, J. 2004. Irradiation of mangoes as a postharvest quarantine treatment for fruit flies (Diptera: Tephritidae). <i>Journal of Economic Entomology</i>, 97: 286–292. Follett, P.A. 2006. Irradiation as a methyl bromide alternative for postharvest control of <i>Omphisa anastomosalis</i> (Lepidoptera: Pyralidae) and <i>Euscepes postfasciatus</i> and <i>Cylas formicarius elegantulus</i> (Coleoptera: Curculionidae) in sweet potatoes. <i>Journal of Economic Entomology</i>, 99: 32–37. Gould, W.P. & von Windeguth, D.L. 1991. Gamma irradiation as a quarantine treatment for carambolas infested with Caribbean fruit flies. <i>Florida Entomologist</i>, 74: 297–300. Hallman, G.J. 2001. Ionizing irradiation quarantine treatment against sweet potato weevil (Coleoptera: Curculionidae). <i>Florida Entomologist</i>, 84: 415–417. Hallman, G.J. 2004. Ionizing irradiation quarantine treatment against Oriental fruit moth (Lepidoptera: Tortricidae) in ambient and hypoxic

	atmospheres. Journal of Economic Entomology, 97: 824–827. Hallman, G.J. & Martinez, L.R. 2001. Ionizing irradiation quarantine treatments against Mexican fruit fly (Diptera: Tephritidae) in citrus fruits. Postharvest Biology and Technology, 23: 71–77. Jessup, A.J., Rigney, C.J., Millar, A., Sloggett, R.F. & Quinn, N.M. 1992. Gamma irradiation as a commodity treatment against the Queensland fruit fly in fresh fruit. Proceedings of the Research Coordination Meeting on Use of Irradiation as a Quarantine Treatment of Food and Agricultural Commodities, 1990: 13–42. Mansour, M. 2003. Gamma irradiation as a quarantine treatment for apples infested by codling moth (Lepidoptera: Tortricidae). Journal of Applied Entomology, 127: 137–141. von Windeguth, D.L. 1986. Gamma irradiation as a quarantine treatment for Caribbean fruit fly infested mangoes. Proceedings of the Florida State Horticultural Society, 99: 131–134. von Windeguth, D.L. & Ismail, M.A. 1987. Gamma irradiation as a quarantine treatment for Florida grapefruit infested with Caribbean fruit fly, <i>Anastrepha suspensa</i> (Loew). Proceedings of the Florida State Horticultural Society, 100: 5–7.
--	--

XIII. Третман со зрачење на *Euscepes postfasciatus* (2011)

Обем на третманот

Овој третман се применува при зрачење на овошје и зеленчук на 150 Gy, минимум апсорбирана доза, за да се спречи развојот на прва генерација/ F1 возрасни од *Euscepes postfasciatus* при дадена ефикасност. Овој третман треба да биде применет во согласност со барањата наведени во ISPM бр.18:2003 (Упатство за користење на зрачењето како фитосанитарна мерка)¹⁴.

Опис на третманот

Име на третманот	Третман со зрачење на <i>Euscepes postfasciatus</i>
Активна супстанција	N/A
Тип на третманот	Зрачење
Целни штетни организми	<i>Euscepes postfasciatus</i> (Fairmaire) (Coleoptera: Curculionidae)
Целни регулирани производи	Сите овошни и зеленчукови видови, кои се домаќини на <i>Euscepes postfasciatus</i> .
Распоред на третманот	Минимум апсорбирана доза од 150 Gy за да се спречи развојот на прва генерација/ F1 возрасни од <i>Euscepes postfasciatus</i> .. Ефикасноста и нивото на сигурност на третманот изнесува ED 99.9950 при 95% ниво на сигурност.

¹⁴ Обемот на IPPC третманите не вклучува прашања поврзани со регистрација на пестициди или други домашни барања за одобрување на третманите. Третманите исто така, не даваат информации за одредени последици врз здравјето на луѓето или безбедноста на храната, кои треба да се решат со користење на домашни постапки пред одобрување на третманот. Освен тоа, последиците врз квалитетот на производот се земаат предвид пред меѓународното усвојување. Договорните страни немаат обврска да одобрат, регистрираат или прифатат третмани за користење на нивна територија.

	Третманот треба да се применува во согласност со барањата на ISPM бр. 18:2003(Упатство за користење на зрачењето како фитосанитарна мерка). Овој третман не треба да биде применет врз овошје и зеленчук кое е складирано во контролирана атмосфера.
Други релевантни информации	Бидејќи зрачењето може да не резултира со целосна смртност, па инспекторите можат да сретнат живи, но не и одржливи <i>Euscepes postfasciatus</i> (јајца, ларви, кукли и /или возрасни) во текот на инспекцискиот процес. Ова не значи неуспех на третманот. Земјите со утврдени начини на ловење и набљудување на <i>Euscepes postfasciatus</i> треба да го земат во предвид фактот дека возрасните инсекти можеби биле детектирани во стапиците во земјата увозник. Иако овие инсекти нема да бидат утврдени, земјите треба да проценат дали таквите третмани се применливи во нивните земји односно дали таквите откритија би ги нарушиле постоечките програми за надзор. Техничката комисија за фитосанитарни третмани својата процена за овој третман ја заснова врз истражувачка работа на Фолет(2006), кој ја детерминирал ефикасноста на зрачењето како третман врз овој штетен организам кај <i>Ipomoea batatas</i>(сладок компир). Екстраполацијата на ефикасноста на третманот кај сите видови овошје и зеленчук е базирана на знаењето и искуството дека дозиметриските системи на зрачење ја мерат реалната доза апсорбирана од страна на предметните штетни организми, независно од стоката-домаќин и доказ од истражувачките набљудувања врз различни штетни организми и стоки. Тие вклучуваат истражувања на следните штетни организми и домаќини: <i>Anastrepha ludens</i> (<i>Citrus paradisi</i> и <i>Mangifera indica</i>), <i>A. suspensa</i> (<i>Averrhoa carambola</i>, <i>Citrus paradisi</i> и <i>Mangifera indica</i>), <i>Bactrocera tryoni</i> (<i>Citrus sinensis</i>, <i>Lycopersicon lycopersicum</i>, <i>Malus domestica</i>, <i>Mangifera indica</i>, <i>Persea americana</i> and <i>Prunus avium</i>), <i>Cydia pomonella</i> (<i>Malus domestica</i> и artificial diet) и <i>Grapholita molesta</i> (<i>Malus domestica</i> и artificial diet) (Bustos et al., 2004; Gould & von Windeguth, 1991; Hallman, 2004, Hallman & Martinez, 2001; Jessup et al., 1992; Mansour, 2003; von Windeguth, 1986; von Windeguth & Ismail, 1987). Потврдено е дека ефикасноста на третманот не е тестирана за сите потенцијални видови на овошје и зеленчук - домаќини на предметните штетни организми. Ако доказот стане достапен за да покаже дека екстраполацијата на третманот за покривање на сите домаќини на овој штетен организам е неточен, тогаш третманот ќе биде повторно разгледан.
Користена литература	Bustos, M.E., Enkerlin, W., Reyes, J. & Toledo, J. 2004. Irradiation of mangoes as a postharvest quarantine treatment for fruit flies (Diptera: Tephritidae). <i>Journal of Economic Entomology</i>, 97: 286–292. Follett, P.A. 2006. Irradiation as a methyl bromide alternative for postharvest control of <i>Omphisa anastomosalis</i> (Lepidoptera: Pyralidae) and <i>Euscepes postfasciatus</i> and <i>Cylas formicarius elegantulus</i> (Coleoptera: Curculionidae) in sweet potatoes. <i>Journal of Economic Entomology</i>, 99: 32–37. Gould, W.P. & von Windeguth, D.L. 1991. Gamma irradiation as a quarantine

	treatment for carambolas infested with Caribbean fruit flies. <i>Florida Entomologist</i>, 74: 297–300. Hallman, G.J. 2004. Ionizing irradiation quarantine treatment against Oriental fruit moth (Lepidoptera: Tortricidae) in ambient and hypoxic atmospheres. <i>Journal of Economic Entomology</i>, 97: 824–827. Hallman, G.J. & Martinez, L.R. 2001. Ionizing irradiation quarantine treatments against Mexican fruit fly (Diptera: Tephritidae) in citrus fruits. <i>Postharvest Biology and Technology</i>, 23: 71–77. Jessup, A.J., Rigney, C.J., Millar, A., Sloggett, R.F. & Quinn, N.M. 1992. Gamma irradiation as a commodity treatment against the Queensland fruit fly in fresh fruit. <i>Proceedings of the Research Coordination Meeting on Use of Irradiation as a Quarantine Treatment of Food and Agricultural Commodities</i>, 1990: 13–42. Mansour, M. 2003. Gamma irradiation as a quarantine treatment for apples infested by codling moth (Lepidoptera: Tortricidae). <i>Journal of Applied Entomology</i>, 127: 137–141. von Windeguth, D.L. 1986. Gamma irradiation as a quarantine treatment for Caribbean fruit fly infested mangoes. <i>Proceedings of the Florida State Horticultural Society</i>, 99: 131–134. von Windeguth, D.L. & Ismail, M.A. 1987. Gamma irradiation as a quarantine treatment for Florida grapefruit infested with Caribbean fruit fly, <i>Anastrepha suspensa</i> (Loew). <i>Proceedings of the Florida State Horticultural Society</i>, 100: 5–7.
--	---

XIV. Третман со зрачење на *Ceratitidis capitata* (2011)

Обем на третманот

Овој третман се применува при зрачење на овошје и зеленчук на 100 Gy, минимум апсорбирана доза, за да се спречи развојот на возрасните од *Ceratitidis capitata* при дадена ефикасност. Овој третман треба да биде применет во согласност со барањата наведени во ISPM бр.18:2003 (Упатство за користење на зрачењето како фитосанитарна мерка)¹⁵.

Опис на третманот

Име на третманот	Третман со зрачење на <i>Ceratitidis capitata</i>
Активна супстанција	N/A
Тип на третманот	Зрачење
Целни штетни организми	<i>Ceratitidis capitata</i> (Diptera: Tephritidae) (Медитеранска овошна мушичка)
Целни регулирани производи	Сите овошни и зеленчукови видови, кои се домаќини на <i>Ceratitidis capitata</i>

¹⁵ Обемот на IPPC третманите не вклучува прашања поврзани со регистрација на пестициди или други домашни барања за одобрување на третманите. Третманите исто така, не даваат информации за одредени последици врз здравјето на луѓето или безбедноста на храната, кои треба да се решат со користење на домашни постапки пред одобрување на третманот. Освен тоа, последиците врз квалитетот на производот се земаат предвид пред меѓународното усвојување. Договорните страни немаат обврска да одобрат, регистрираат или прифатат третмани за користење на нивна територија.

Распоред на третманот	Минимум апсорбирана доза од 100 Gy за да се спречи развојот на возрасни од <i>Ceratitis capitata</i>. Ефикасноста и нивото на сигурност на третманот изнесува ED 99.9970 при 95% ниво на сигурност. Третманот треба да се применува во согласност со барањата на ISPM бр. 18:2003(Упатство за користење на зрачењето како фитосанитарна мерка). Овој третман не треба да биде применет врз овошје и зеленчук кое е складирано во контролирана атмосфера.
Други релевантни информации	Бидејќи зрачењето може да не резултира со целосна смртност, па инспекторите можат да сретнат живи, но не и одржливи <i>Ceratitis capitata</i> (ларви и/или кукли) за време на инспекцискиот процес. Ова не значи неуспех на третманот. Техничката комисија за фитосанитарни третмани својата процена за овој третман ја заснова врз истражувачка работа на Фолет и Армстронг (2004) и на Торес-Ривера и Халман(2007), кои ја детерминирале ефикасноста на зрачењето како третман врз овој штетен организам кај <i>Carica papaya</i> и <i>Mangifera indica</i>. Екстраполацијата на ефикасноста на третманот кај сите видови овошје и зеленчук е базирана на знаењето и искуството дека дозиметриските системи на зрачење ја мерат реалната доза апсорбирана од страна на предметните штетни организми, независно од стоката-домаќин и доказ од истражувачките набљудувања врз различни штетни организми и стоки. Тие вклучуваат истражувања на следните штетни организми и домаќини: <i>Anastrepha ludens</i> (<i>Citrus paradisi</i> and <i>Mangifera indica</i>), <i>A. suspensa</i> (<i>Averrhoa carambola</i>, <i>Citrus paradisi</i> and <i>Mangifera indica</i>), <i>Bactrocera tryoni</i> (<i>Citrus sinensis</i>, <i>Lycopersicon lycopersicum</i>, <i>Malus domestica</i>, <i>Mangifera indica</i>, <i>Persea americana</i> and <i>Prunus avium</i>), <i>Cydia pomonella</i> (<i>Malus domestica</i>; also artificial diet) and <i>Grapholita molesta</i> (<i>Malus domestica</i>; also artificial diet) (Bustos <i>et al.</i>, 2004; Gould and von Windeguth, 1991; Hallman, 2004, Hallman and Martinez, 2001; Jessup <i>et al.</i>, 1992; Mansour, 2003; von Windeguth, 1986; von Windeguth and Ismail, 1987). Потврдено е дека ефикасноста на третманот не е тестирана за сите потенцијални видови на овошје и зеленчук - домаќини на предметните штетни организми. Ако доказот стане достапен за да покаже дека екстраполацијата на третманот за покривање на сите домаќини на овој штетен организам е неточен, тогаш третманот ќе биде повторно разгледан.
Користена литература	Bustos, M.E., Enkerlin, W., Reyes, J. & Toledo, J. 2004. Irradiation of mangoes as a postharvest quarantine treatment for fruit flies (Diptera: Tephritidae). <i>Journal of Economic Entomology</i>, 97: 286–292. Follett, P.A. & Armstrong, J.W. 2004. Revised irradiation doses to control melon fly, Mediterranean fruit fly, and Oriental fruit fly (Diptera: Tephritidae) and a generic dose for tephritid fruit flies. <i>Journal of Economic Entomology</i>, 97: 1254–1262. Gould, W.P. & von Windeguth, D.L. 1991. Gamma irradiation as a quarantine

	treatment for carambolas infested with Caribbean fruit flies. <i>Florida Entomologist</i>, 74: 297–300. Hallman, G.J. 2004. Ionizing irradiation quarantine treatment against Oriental fruit moth (Lepidoptera: Tortricidae) in ambient and hypoxic atmospheres. <i>Journal of Economic Entomology</i>, 97: 824–827. Hallman, G.J. & Martinez, L.R. 2001. Ionizing irradiation quarantine treatments against Mexican fruit fly (Diptera: Tephritidae) in citrus fruits. <i>Postharvest Biology and Technology</i>, 23: 71–77. ISPM 18. 2003. Guidelines for the use of irradiation as a phytosanitary measure. Rome, IPPC, FAO. Jessup, A.J., Rigney, C.J., Millar, A., Sloggett, R.F. & Quinn, N.M. 1992. Gamma irradiation as a commodity treatment against the Queensland fruit fly in fresh fruit. <i>Proceedings of the Research Coordination Meeting on Use of Irradiation as a Quarantine Treatment of Food and Agricultural Commodities</i>, 1990: 13–42. Mansour, M. 2003. Gamma irradiation as a quarantine treatment for apples infested by codling moth (Lepidoptera: Tortricidae). <i>Journal of Applied Entomology</i>, 127: 137–141. Torres-Rivera, Z. & Hallman, G.J. 2007. Low-dose irradiation phytosanitary treatment against Mediterranean fruit fly (Diptera: Tephritidae). <i>Florida Entomologist</i>, 90: 343–346. von Windeguth, D.L. 1986. Gamma irradiation as a quarantine treatment for Caribbean fruit fly infested mangoes. <i>Proceedings of the Florida State Horticultural Society</i>, 99: 131–134. von Windeguth, D.L. & Ismail, M.A. 1987. Gamma irradiation as a quarantine treatment for Florida grapefruit infested with Caribbean fruit fly, <i>Anastrepha suspensa</i> (Loew). <i>Proceedings of the Florida State Horticultural Society</i>, 100: 5–7.
--	--

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И
ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ****3416.**

Врз основа на член 46 став (3) од Законот за квалитет на амбиентниот воздух („Службен весник на Република Македонија“ бр.67/04,92/07,35/10 и 47/11), министерот за животна средина и просторно планирање донесе

П Р А В И Л Н И К

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА КОЛИЧИНИТЕ НА ГОРНИТЕ ГРАНИЦИ-ПЛАФОНИТЕ НА ЕМИСИИТЕ НА ЗАГАДУВАЧКИТЕ СУПСТАНЦИИ СО ЦЕЛ УТВРДУВАЊЕ НА ПРОЕКЦИИТЕ ЗА ОДРЕДЕН ВРЕМЕНСКИ ПЕРИОД КОИ СЕ ОДНЕСУВААТ НА НАМАЛУВАЊЕТО НА КОЛИЧИНИТЕ НА ЕМИСИИТЕ НА ЗАГАДУВАЧКИТЕ СУПСТАНЦИИ НА ГОДИШНО НИВО

Член 1

Во Правилникот за количините на горните граници-плафоните на емисиите на загадувачките супстанции со цел утврдување на проекциите за одреден временски период кои се однесуваат на намалувањето на количините на емисиите на загадувачките супстанции на годишно ниво („Службен весник на Република Македонија“ бр.2/10), во табелата во Прилогот, во третата колона VOC килотони, бројот „20“ се заменува со бројот „30“.

Член 2

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.07-7465/6

1 ноември 2011 година

Скопје

Министер,

Абдилаким Адеми, с.р.**НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА****3417.**

Врз основа на член 48 став 1 точка 3 од Законот за Народната банка („Службен весник на Република Македонија“ бр. 158/10), член 26 став 3 од Законот за девизното работење („Службен весник на Република Македонија“ бр. 34/01, 49/01, 103/01, 51/03, 81/08, 24/11 и 135/11) и точка 14 од Одлуката за начинот за вршење на платниот промет со странство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 42/11), гувернерот на Народната банка на Република Македонија, донесе

У П А Т С Т В О

ЗА ИЗМЕНА И ДОПОЛНУВАЊЕ НА УПАТСТВОТО ЗА НАЧИНОТ ЗА ВРШЕЊЕ НА ПЛАТНИОТ ПРОМЕТ СО СТРАНСТВО

Во Упатството за начинот за вршење на платниот промет со странство У.бр. 5013 од 06.06.2011 година („Службен весник на Република Македонија“ бр. 78/11), се вршат следниве измени и дополнувања:

1. Во делот Б. ПЛАТЕН ПРОМЕТ ВО СТРАНСКИ ВАЛУТИ под I. НАПЛАТИ ОД НЕРЕЗИДЕНТИ:

Во точката 28 алинеја 4 зборовите: „кредитна пријава од“ се заменуваат со зборовите: „известување за евидентирана кредитна работа во“.

Во точката 35 по ставот 1 се додаваат два нови става 2 и 3 коишто гласат:

„По исклучок од став 1 на оваа точка, наплатите од нерезидент - физичко лице за корисник резидент - физичко лице врз основа на лични трансфери на средства, банката може да ги одобри директно на тековната сметка на корисникот на наплатата, без претходна писмена информација добиена од корисникот - физичко лице, доколку во известувањето за пристигнатата наплата добиена од странската банка е наведено дека станува збор за личен трансфер на средства.

Банката може да ја спроведе постапката на директна наплата без претходна писмена информација добиена од корисникот и во случаи кога се работи за наплати за корисник резидент - физичко лице врз основа на пензии, плати, социјални примања, ренти и поврат на даноци од странство, доколку во известувањето за пристигнатата наплата добиена од странската банка јасно е наведено дека станува збор за наплати по овие основи добиени од нерезиденти - правни лица.

2. Во делот Б. ПЛАТЕН ПРОМЕТ ВО СТРАНСКИ ВАЛУТИ под II. ПЛАЌАЊА НА НЕРЕЗИДЕНТИ:

Во точката 41 алинеја 9 зборовите: „кредитна пријава од“ се заменуваат со зборовите: „известување за евидентирана кредитна работа во“.

Во точката 49 став 2 зборовите: „согласносогласно со став 3“ се заменуваат со зборовите: „согласно со став 2“.

3. Во делот Г. ПЛАТЕН ПРОМЕТ ВО ДЕНАРИ:

Во точката 136 по ставот 1 се додава нов став 2 којшто гласи:

„По исклучок од став 1 на оваа точка, банката може да спроведе постапка на директна наплата без претходна писмена информација добиена од буџетскиот корисник, во случај кога се работи за наплата од нерезидент во денари врз основа на следниве јавни давачки:

- даноци и акцизи;
- споредни даночни давачки - парични казни и глоби, даночни казни, камата и трошоци за присилна наплата на данок;
- придонеси од задолжително социјално осигурување;
- царински и посебни увозни давачки;
- такси - судски и административни такси.“

4. Во делот Д. ПОВРАТ НА НАПЛАТИ И ПЛАЌАЊА И СТОРНО:

Во точката 150 зборовите: „точка 148“ се заменуваат со зборовите: „точка 149“.

5. Ова упатство влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

У. бр. 5013/1
4 ноември 2011 година
Скопје

Гувернер,
Димитар Богов, с.р.

**ФОНД НА ПЕНЗИСКОТО И ИНВАЛИДСКОТО
ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА**

3418.

Врз основа на член 163 став 1 точка 1 од Законот за пензиското и инвалидското осигурување („Службен весник на Република Македонија“ број 80/93, 14/95, 71/96, 32/97, 24/2000, 96/2000, 50/2001, 85/2003, 50/2004, 4/2005, 101/2005, 70/2006, 153/2007, 152/2008, 161/2008, 81/2009, 156/2009, 83/2010, 156/2010, 24/2011 и 51/2011), а во врска со член 77 став 1 точка 3 од Статутот на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 50/94, 34/95, 53/97, 22/98, 46/99, 10/2002, 5/2004, 23/2004, 88/2004, 117/2008 и 22/2011), Управниот одбор на Фондот, на седницата одржана на 19 септември 2011 година, ја донесе следната

**СТАТУТАРНА ОДЛУКА
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА СТАТУТОТ НА ФОНДОТ НА ПЕНЗИСКОТО И ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА**

Член 1

Во Статутот на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 50/94, 34/95, 46/99, 10/2002, 5/2004, 23/2004, 88/2004, 117/2008 и 22/2011) во член 11 став 3 алинејата 1 се менува и гласи:

“- да има висока стручна подготовка од правна, економска насока, општествени и природни науки;“

Во алинеја 2 зборовите: “по дипломирањето“, се бришат.

Член 2

Оваа статутарна одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се објави по добивањето согласност од Владата на Република Македонија.

Бр. 02 – 5126/2
19 септември 2011 година
Скопје

Управен одбор
Претседател,
Ацо Стојанов, с.р.

**АГЕНЦИЈА ЗА ХРАНА И ВЕТЕРИНАРСТВО
3419.**

Врз основа на член 54 став (5) од Законот за безбедност на храната („Службен весник на Република Македонија“ бр. 157/10 и 53/11), директорот на Агенцијата за храна и ветеринарство во согласност со министерот за здравство донесе

**П Р А В И Л Н И К
ЗА ПОСЕБНИТЕ БАРАЊА ЗА БЕЗБЕДНОСТ НА
ХРАНАТА ЗА ПОСЕБНА НУТРИТИВНА УПОТРЕБА – ХРАНА НАМЕНЕТА ЗА КОРИСТЕЊЕ ВО
ДИЕТИ СО ОГРАНИЧЕНА ЕНЕРГЕТСКА ВРЕДНОСТ СО ЦЕЛ НАМАЛУВАЊЕ НА ТЕЛЕСНАТА
ТЕЖИНА (*)**

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат посебните барања за безбедност на храната за посебна нутритивна употреба - храна наменета за користење во диети со ограничена енергетска вредност со цел намалување на телесната тежина во однос на составот и обележувањето, којашто е наменета да се користи во диети со ограничена енергетска вредност за цели на намалување телесната тежина и е презентирана како таква.

Член 2

Храната што е наменета да се користи во диети со ограничена енергетска вредност за цели на намалување на телесната тежина (во натамошниот текст: храна со ограничена енергетска вредност) е храна со специфичен состав која, доколку се користи според упатставата дадени од производителот целосно или делумно ги заменува севкупните дневни оброци.

Храната со ограничена енергетска вредност се дели на две категории:

- а) храна којашто е презентирана како целосна замена на дневните оброци;
- б) храна којашто е презентирана како замена за еден или повеќе дневни оброци.

Член 3

Храната од член 2 на овој правилник треба да ги исполнува барањата во однос на составот што се дадени во Прилог 1, како и структурата на потребите од аминокиселини, дадени во Прилог 2, кои се составен дел на овој правилник.

Член 4

При продажбата, на пакувањето треба да бидат содржани сите поединечни компоненти на храната од член 2, став 2, точка а) на овој правилник.

Член 5

Називот под кој храната со ограничена енергетска вредност се става во промет треба:

- а) за храната од член 2, став 2, точка а) на овој правилник, да биде:

„Целосна замена на оброците за цели на регулирање на телесната тежината“;

- б) за храната од член 2, став 2, точка б) на овој правилник, да биде:

„Замена на оброк за цели на регулирање на телесната тежината“.

* Со овој правилник се врши усогласување на Директивата 1996/8/ЕК на Комисијата од 26 февруари 1996 година за храната којашто е наменета за користење во диети со ограничена енергетска вредност со цел намалување на телесната тежина (CELEX број 31996L0008).

Означувањето на храната со ограничена енергетска вредност покрај податоците утврдени во Правилникот за начинот на означување на храната, треба да ги содржи и следниве задолжителни податоци:

- а) енергетската вредност на храната изразена во киложули (kJ) и во килокалории (kcal), како и содржината на протеини, јаглехидрати и масти, изразена во нумеричка форма, за определено количество на храната која што е подготвена за употреба;

- б) средното количество за секој минерал и за секој витамин, чиешто задолжително количество е утврдено во Прилог 1, точка 5 на овој правилник изразено во нумеричка форма за определено количество на храната која што е подготвена за употреба. Освен тоа, за храната од член 2, став 2, точка б) на овој правилник, информациите за количествата на витамините и за минералите кои треба да ги содржи храната со ограничена енергетска вредност, наведени во табелата на Прилог 1, точка 5 на овој правилник исто така треба да бидат изразени како процент од вредностите определени во Прилог 5 од Правилникот за начинот на означување на храната.

- в) упатства за правилна подготовка и кога е неопходно, изјава за важноста на таквите упатства;

- г) ако одредена храната, при нејзиното користење во согласност со упатствата на производителот, обезбедува дневна доза на полиоли поголема од 20 грама на ден, треба да се назначи дека истата може да има лаксативен ефект;

- д) изјава во која што се истакнува дека е неопходно да се внесува доволно количество течности во текот на денот;

- ѓ) за храната од член 2, став 2, точка а) на овој правилник:

- изјава дека храната обезбедува доволни количества од сите основни хранливи состојки за денот;

- изјава дека храната не треба да се користи подолго од три седмици без консултација со лекар;

- е) за храната од член 2, став 2, точка б) на овој правилник, изјава дека производителот имаат позитивно влијание само како дел од диетата со ограничена енергетска вредност и дека треба да бидат дополнети со други прехранбени производи во рамките на таквата диета.

Обележувањето, рекламирањето и презентирањето на храната од член 2 став 2 на овој правилник не треба да се поврзува со степенот или количината на изгубена тежина којашто би можела да резултира со нивното користење.

Член 6

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 02-10382/1
31 октомври 2011 година
Скопје

Бр. 02-2075/8
26 октомври 2011 година
Скопје

Министер за здравство, Агенција за храна и ветеринарство
Никола Тодоров, с.р. Директор,
Дејан Рунтевски, с.р.

Прилог 1**Основен состав на храната којашто е наменета за користење во диети со ограничена енергетска вредност**

Спецификациите се однесуваат на храна која што е подготвена за употреба, што се продава како таква или се подготвува според упатствата на производителот.

1. Енергетска вредност

1.1. Енергетската вредност на производите од членот 2, став 2, точка а) на овој правилник не треба да биде помала од 3 360 kJ (800 kcal) и не треба да надминува 5 040 kJ (1 200 kcal) ако се пресмета целосниот дневен внес на оброци.

1.2. Енергетската вредност на производите од членот 2, став 2, точка б) на овој правилник не треба да биде помала од 840 kJ (200 kcal) и не треба да надминува 1 680 kJ (400 kcal) по оброк.

2. Протеини

2.1. Протеините коишто се содржани во производите од членот 2, став 2, точки а) и б) на овој правилник треба да задоволуваат најмалку 25% а најмногу 50% од вкупната енергетска вредност на производот. Во секој случај, количеството на протеини во производите од членот 2, став 2, точка а) на овој правилник не треба да надминува 125 грама.

2.2. Претходно наведените одредби во однос на протеините се однесуваат на протеините чијшто хемиски индекси се еднакви на референтните протеини на Организацијата за храна и земјоделство и Светската здравствена организација на Обединетите нации (ФАО/СЗО) (1985) што се дадени во Прилог 2. Доколку хемискиот индекс изнесува помалку од 100% од референтните протеини, минималните нивоа на протеини соодветно се зголемуваат. Во секој случај, хемискиот индекс на протеини ќе биде еднаков на најмалку 80% од хемискиот индекс на референтниот протеин.

2.3. „Хемиски индекс“ е најнискиот сооднос помеѓу количината на секоја основна аминокиселина од тестираниот протеин и количината на секоја соодветна аминокиселина од референтниот протеин.

2.4. Во секој случај, додавањето на аминокиселини се дозволува само за цели за подобрување на хранливата вредност на протеините и само во размери коишто се неопходни за таа цел.

3. Масти

3.1. Енергетската вредност добиена од масти не треба да надминува 30% од вкупната енергетска вредност на производот.

3.2. Во производите наведени во членот 2, став 2, точка а) на овој правилник линоленската киселина (во форма на глицериди) не треба да биде помалку од 4,5 грама.

3.3. Во производите наведени во член 2, став 2, точка б) на овој правилник линоленската киселина (во форма на глицериди) не треба да биде помалку од 1 грам.

4. Растителни влакна

Содржината на растителни влакна во производите од членот 2, став 2, точка а) на овој правилник не треба да биде помала од 10 грама и не треба да надминува 30 грама во рамките на целосниот дневен внес на оброци.

5. Витамини и минерали

5.1. Во рамките на вкупниот дневен внес, производите наведени во членот 2, став 2, точка а) на овој правилник треба да обезбедат најмалку:

100 % од количеството витамини и минерали определени во Табела 1.

5.2. Производите од член 2, став 2, точка б) на овој правилник на секој оброк треба да обезбедат најмалку 30% од количеството витамини и минерали определени во Табела 1; меѓутоа, количеството на калиум што овие производи го обезбедуваат по оброк треба да изнесува најмалку 500 мг.

Табела 1

Витамин А	(µg RE)	700
Витамин D	(µg)	5
Витамин E	(mg-TE)	10
Витамин C	(mg)	45
Тиамин	(mg)	1,1
Рибофлавин	(mg)	1,6
Ниацин	(mg-NE)	18
Витамин B6	(mg)	1,5
Фолат	(µg)	200
Витамин B12	(µg)	1,4
Биотин	(µg)	15
Пантотенска киселина	(mg)	3
Калциум	(mg)	700
Фосфор	(mg)	550
Калиум	(mg)	3 100
Железо	(mg)	16
Цинк	(mg)	9,5
Мед	(mg)	1,1
Јод	(µg)	130
Селен	(µg)	55
Натриум	(mg)	575
Магнезиум	(mg)	150
Манган	(mg)	1

Прилог 2

Структура на потребите од аминокиселини ⁽¹⁾

	Гр/100 гр протеини
Цистин + метионин	1,7
Хистидин	1,6
Изолеуцин	1,3
Леуцин	1,9
Лизин	1,6
Фенилаланин + тирозин	1,9
Треонин	0,9
Триптофан	0,5
Валин	1,3

(¹) Светска здравствена организација. Енергетски потреби и потреби од протеини. Извештај од заедничкиот состанок на ФАО/СЗО/Универзитет на ОН. Женева: Светска здравствена организација, 1985 година (Серија на технички извештаи, 724).

¹ Правилникот за начинот на означување на храната („Службен весник на Република Македонија“ бр. 118/05) е усогласен со Директивата 1987/250/ЕЕЗ на Комисијата од 15 април 1987 година за индикација на јачината на алкохол по волумен при означување на алкохолните пијалоци за продажба на крајниот потрошувач (CELEX број 31987L0250), Директивата 1989/396/ЕЕЗ на Советот од 14 јуни 1989 година за индикатори или маркери за идентификација на сериите (лотови) на прехранбени производи на кои што се однесуваат (CELEX број 31989L0396), Директивата 1990/496/ЕК на Комисијата од 24 септември 1990 година за означување на нутритивните својства на храната (CELEX број 31990L0496), Регулативата 1991/2092/ЕЕЗ на Советот од 24 јуни 1991 година за органско производство на земјоделски производи и индикациите што при тоа се однесуваат на земјоделските производи и прехранбените производи (CELEX број 31991R2092), Директивата 1994/35/ЕК на Европскиот Парламент и Советот од 30 јуни 1994 година за засладувачи што се користат во прехранбените производи (CELEX број 31994L0035), Директивата 1994/54/ЕК на Комисијата од 18 ноември 1994 година за задолжителна индикација на означувањето на одделни, конкретни прехранбени производи, различни од оние предвидени во Директивата 79/112/ЕЕЗ (CELEX број 31994L054), Директивата 2000/13/ЕК на Европскиот Парламент и на Советот од 20 март 2000 година за приближување на законите на земјите-членки за означување, презентација и рекламирање на храната (CELEX број 32000L0013), Директивата 2002/67/ЕК на Комисијата од 18 јули 2002 година за означување на прехранбени производи што содржат кинин и прехранбени производи што содржат кофеин (CELEX број 32002L0067), Регулативата 2003/1829/ЕК на Европскиот Парламент и Советот од 22 септември 2003 година за генетски модифицирана храна и добиточна храна (CELEX број 32003R1829).

**КОМОРА НА ИЗВРШИТЕЛИ НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА****3420.**

Врз основа на член 34 став 5 од Законот за извршување („Службен весник на РМ“ бр. 35/05, 50/06, 129/06, 08/08, 83/09, 50/10, 83/10, 88/10 и 171/10), Комората на извршители на РМ на ден 4.11.2011 година, го донесе следново

Р Е Ш Е Н И Е**ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА ДЕНОТ ЗА ОТПОЧНУВАЊЕ
СО РАБОТА НА ИЗВРШИТЕЛОТ**

Катерина Кокина, со живеалиште во Скопје, на ул. „Цветан Димов“ бр. 29-2/36, именувана за подрачјето на Основен суд Скопје 1 Скопје и Основен суд Скопје 2 Скопје, датумот 28.11.2011 година, се определува како ден за отпочнување со работа како извршител.

Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се достави до извршителот.

Ова решение се објавува во „Службен весник на РМ“

Образложение

На ден 21.7.2011 година лицето Катерина Кокина беше именувано за извршител за подрачјето на Основен суд Скопје 1 Скопје и Основен суд Скопје 2 Скопје, поради што Комората на извршители на РМ, врз основа на член 34 став 5 од Законот за извршување („Службен весник на РМ“ бр. 35/2005, 50/06, 129/06, 08/08, 83/09, 50/10, 83/10, 88/10 и 171/10), одлучи како во изреката на ова решение.

Бр. 01-1679
4 ноември 2011 година
Скопје

Комора на извршители
на Република Македонија
Претседател,
Антончо Коштанов, с.р.

www.slvesnik.com.mk
contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје
бул. "Партизански одреди" бр. 29. Поштенски факс 51.
Директор и одговорен уредник - Тони Трајанов.
Телефон: +389-2-55 12 400.
Телефакс: +389-2-55 12 401.

Претплатата за 2011 година изнесува 10.100,00 денари.
„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.
Рок за рекламации: 15 дена.
Жиро-сметка: 3000000000188798.
Депонент на Комерцијална банка, АД - Скопје.
Печат: ГРАФИЧКИ ЦЕНТАР ДООЕЛ, Скопје.

ISSN 0354-1622

2011156